

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 1.
Aigner Lajos könyvkereskedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII. Nagykörút-
utca 13.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmendetlen leveleket nem
fogadunk el.

A „Herkules“.

Minden külön hirdetés, előfizetési felhívás és előleges ígérgetés nélkül adjuk a magyar olvasó közönség kezébe a kész lapot. Programmunkat kiolvashatják belőle. Célunk a testgyakorlatokat ismertetni és terjeszteni s hogy a különböző testedzési módok kedvelőit közelebb hozzuk egymáshoz, fölkaroljuk a testgyakorlatok minden ágát. Küzdeni fogunk minden oly életveszélyes vagy káros gyakorlat ellen, mely az emberi test erősítésére nem szolgál, vagy arra nem szükséges, jelentkezzék ez akár a „sport“ avagy a „torna“ czége alatt; — viszont minden oly gyakorlat mellett küzdünk, mely testünket erősíti s kedélyünkre is éltető hatással van. Lapunk keretébe fog tartozni tehát; a torna, atletika, (járás, futás, ökölvívás, birkózás stb.) úszás, csónakozás, velocipédezés, vívás, korcsolyázás, kerékkorcsolyázás, labdázás, gerelyvetés, nyílzás stb. Természetesen foglalkoznunk kell bizonyos szempontból a lovaglással és a vadászattal is, a mennyiben ezek is erősítik az emberi testet.

Mind e testgyakorlati nemekről közölni fogunk — a hiányzó szakkönyvek pótlásául — oly ismertető cikkeket, melyek után mester hiányában is kiki üzhesse a testgyakorlatokat. A törvény által kötelező iskolai tornázással oly módon fogunk foglalkozni, hogy a tornatanárok nélkülözhetetlen utmutatót találjanak lapunkban s viszont a serdültebb tanuló ifjúságnak is élvezetes olvasmányul szolgálhasson. A különböző testgyakorlati egyletek mozgalmaira kiváló figyelmet fordítunk s a fővároson és vidéken kívül a külföldre is annyira kiterjedünk, hogy nélkülözhetőt tesszük az idegen szaklapokat. Cikkeinkben törekedni fogunk a szakszerűség mellett az érdekességre s tudósításainkban az igazságra és gyorsaságra. — Tárcainkban ugyane czélokat szolgáljuk könnyebb szépirodalmi modorban. — A jelen mellett a múlt történetére is helyet szakítunk koronként, megírjuk a testgyakorlatok s a testgyakorló egyletek történetét s a kik a testgyakorlatok művelésében vagy terjesztésében érdemeket szereztek, megörökítjük életrajzban és arcképben. S ezenkívül a szükséghez képest mindig közlünk egy-két érdekes képet.

E czélokra törekvésünkben már eddig is sokaknak pártfogását birjuk. Így a torna szakértői és kedvelői közül a következők ígérték meg szives támogatásukat: **Berecz Tivadar**, **Bokelberg Ernő** (N. T. E. művezetője és a „Tornaügy“ szerkesztője), **Dr. Biró Géza**, **Gergelyi Jakab** (az ó-budai tornaegylet elnöke), **Halász Zsigmond** (M. A. C. művezetője), **Dr. Herczeg Mihály**, **Dr. Hajnóczi R. József**, **Jenny Antal** (budapesti tornaegylet elnöke), **Keresztessy Sándor** (N. T. E. vívó és torna tanára), **Magvassy Mihály** (tornatanár), **Porzsolt Lajos**, **Dr. Szadeczky Lajos** (tornatörténet), **Szafka Manó** (tornatanár), **Szedlacsek Lajos** (a „Tornaügy“ szerkesztője), **Szöke István** (a „Tornaügy“ szerkesztője), **Dr. Torday Ferencz** („N. T. E.“ orvosa), **Dr. Zsingor László**, **Zsingor Mihály** („Bp. T. E.“ művezetője) stb.

A különböző testgyakorlatok kedvelői közül pedig a következők ígérték meg lapunknak szellemi támogatásukat: **Adorján Sándor**, **Dr. Baintner Hugó** (Kolozsvar), **Br. Braunecker Armánd**, **Dessewffy Arisztid** (a „M. A. C.“ alelnöke), **Egerváry Gyula** (a „Vadászati védegyelet titkára), **Grf. Esterházy Mihály** (a „Balatoni vitorlázó egyelet“ és „Galamblovész egyelet“ elnöke), **Dr. Felméry Lajos** (Kolozsvar), **Fülepp Kálmán** (a „Nemzeti hajós egyelet“ igazgatója), **Hentaller Lajos**, **Kalmár István** (Szeged), **Komlódy Gyula**, **Kosztovits László** (a „Kerékpár-egylet“ alelnöke), **Grf. Kinsky Jenő**, **Kisbaári Kiss Ferencz** (a „M. A. C.“ I. alelnöke), **Dr. Lisznai Elemér** (a „M. A. C.“ orvosa), **Dr. Molnár Ignác** (Berlin), **Mihálkovicz Tivadar** (Győr), **Milkó Izidor** (Szabadka), **Grf. Nádasdy Ferencz** (a „Vadászati védegyelet“ elnöke), **Pataky László** (Páris), **Perlaky Kálmán**, **Rákosi Viktor**, **Sárkány János** (a „Vadász és Versenylap“ s a „Vadászlap“ szerkesztője), **Sziklay János** (a „Balaton-egylet titkára), **Szokolay Kornél**, **Grf. Teleki Géza** (a „Hunnia“ csónakázó-egylet elnöke),

Legifj. gr. Teleki Sándor, **Vermes Lajos** (az „Előre“ vasparipa egyelet“ alelnöke), **Grf. Zichy Jenő**, **Zmertych Iván**, **Dr. Zsögöd Benő** (Nagyvárad) stb.

Lapunk részéről a szellemi támogatást mi is készséggel följajánljuk az összes testgyakorló egyleteknek s már első számunk megjelenése előtt följajánlottuk néhány egyletnek, minek következtében lapunk megjelenté előtt a következő hivatalos iratokat vettük:

A „Herkules“ tek. szerkesztőinek — Helyben.

A **Magyar Athletikay Club** f. évi márcz. 14-én tartott választmányi ülésén az Önök által megindítandó „Herkules“ czimű lapot hivatalos közlönyül választotta s a lap részére teljes erkölcsi támogatását ígérte. Midőn erről örömmel értesiteném, maradtam stb.

Budapest, 1884. márcz. 17.

Kisbaári Kiss Ferencz

I. alelnök.

Tek. P. uraknak Budapesten.

A „Balaton egyelet“ igazgató választmánya márcz. 29-én tartott ülésében örvendetes tudomásul vevén a „Herkules“ czimű lapnak megindítását, elhatározta, hogy a „Balaton-egylet“ s különösen pedig a „Balaton egyelet“ sportszakosztályának hivatalos közlönyül választja. Midőn ezt tisztelettel tudatnám, stb.

Budapest 1884. márcz. 30.

Sziklay János

titkár.

Az erkölcsi támogatásnak e példátlan lekötőelőlegezése mellett tisztelettel kérjük a művelt magyar közönség anyagi támogatását, hogy kitűzött nemes célunkat elérhessük.

A „Herkules“ szerkesztősége.

A „Herkules“ megjelen minden csütörtökön képekkel.

Előfizetési ára:

Negyedévre 2 frt. — Félévre 4 frt. — Egészévre 8 frt.

Az előfizetési pénz legczélszerűbben póstaútványon a kiadóhivatalba Aigner Lajos könyvkereskedésébe (Budapest. Váci utca 1. sz.) küldendő.

Magyar torna.

Dunába vezet hordanék, ha a testgyakorlás egészségi, szellemi, társadalmi és politikai jó hatásairól szaporitanám a szót. Avatott, sőt itt-ott ihletett szóvivők bőven és részletesen elfejtetgették a jó hatásokról mindazt, a mit világossá tenni kellett. Köztudomásu már, hogy a rendszeres testgyakorlás a testi erőnek, ügyességnek, s edzettségnek és ezekkel kapcsolatosan az öntudatos bátorságnak, fegyelmezett akaratnak és derült kedélynek leghatalmasabb fejlesztője. Azt is mindenki tudja, hogy a csoportosan, egyesületi úton folyó testgyakorlás a gyakorlókat nagyon egymásra utalva, az egyenlőségi, szabadsági és nemzetiességi eszméknek egyik legjelentősebb terjesztője. Mindez ide s tova kopásnak induló közhely kezd lenni.

S a testgyakorlás legolcsóbb és legegyszerűbb fajtája, a tornázás, mégsem bir e földben gyökeret verni. Pedig kitűnő tulajdonságairól és befolyásairól, minden művelt ember dicsőítő éneket zeng!

A rendszeres tornázás már majdnem huszonöt év előtt vetette meg lábát hazánkban. De ha jubileumát megülni akarnók, az örvendő családtagok huszonötön sem kerülnének össze. Nagy Magyarországon, az egyesületek buján termő honában, a társulási járványos korában alig van huszonöt tornaegylet! Huszonöt? Tizenöt sincsen.

Pedig — a mint már egy év előtt elmondottam egy más lapban — a testgyakorlás összes fajtái között „a tornázás nyújtja aránylag

a legcsekélyebb idő- és pénzáldozat mellett a legjobb eredményeket. Nem olyan érdekes és élvezetes ugyan, mint fajrokonainak legtöbbje, de a test erejének és ügyességének kifejtésére és fokozására nézve teljesen egyenlő rangu velök. Sőt némely tekintetben eléjük is vág. A test minden tagját egyenlő mértékkel és rendszeresen gyakorolja, s azért élettani hatása az egész testre jótékony. Változatossága a figyelmet és akaratot ezerféleképpen leköti, a miért meg lélektani befolyása megbecsülhetetlen. De legkiválóbb előnye az, hogy valamennyi sport között a legolcsóbb. Gyakorlólhelye kicsiny, eszközei egyszerűek, ideje tetszésül függő. Ezért legalkalmasabb arra, hogy áldásait nagy csoportoknak osztogassa. Olcsóságánál fogva a szerény anyagi viszonyokban élőknek is hozzáférhető. Gyakorlásának ideje az esti órákra is eshetik (sőt ez az idő reá legjobb), tehát a napi munkáját senkinek sem akadályozza. És ugyanegy helyen, s ugyanegy időben ezen is űzhetik.

Ezt írtam egy év előtt. S ma sem irhatok mást. Ma is dicsérem a tornázást és az eredmény átalánossága tekintetében valamennyi testgyakorlási-fajta fölé emelem. Ma is bajnak tartom, hogy eddig olyan kicsiny tért hódított hazánkban. És ma is kívánom, bár a testgyakorlás kedvelői több figyelmet fordítanának reá, s bár a mai huzódózók legtöbbje mielőbb fölvevén a vörös inget!

Hogy ez nem történik, vagy legalább nem a kívánatos mértékű történik, annak sok oka van. Mindezt nem győzném elsorolni. Csak a legjelentősebbre mutatok reá. Ez az, hogy még eddig nem tudtuk a tornázást magyarrá változtatni, nem tudtuk nemzetünk előtt kedvessé tenni.

Valljuk meg őszintén, hogy ma folyó tornázásunk még mindig erősen idegen ízű. Tulajdonosai sok benne az „alaposság“ és a „rendszeresség.“ S gyakorlatai és műszavai nagyon is emlékeztetnek a magyarok nemszeretett „sógor“-ára.

Ezeket okvetlenül és mihamar segíteni kell! Magas nemzetj érdekei követelik, hogy a tornázással a legcélszerűbb testgyakorlás népünk közkincsévé legyen. S mert népünk természetes konzervativizmusát elfujni nem lehet: a tornázás rendszerét, és módszerét kell megváltoztatni, magyarrá idomítani.

Részletes tervet nem ajánlhatok. De a főbb vezérelvek ezek:

Tegyük változatosabbá, s élénkebbé tornázásunk mai száraz, egyhangu rendszerét. Gyűjtsük össze a speciális magyar testgyakorlatokat és játékokat, s olvasszunk be a mostani gyakorlatok közé. A káprázató mutatóanyagok helyébe vidám csoportgyakorlatokat illesztünk. Főcélul ne az erő- és ügyességnek legmagasabb fokára csigázását, hanem az összhangzatos és szép gyakorlottságot tűzzük ki. Adjunk több tért a könnyű tömeges versenyeknek. Szálljunk le a kézműves és a pár észéhez és nyelvéhez. Teremtsünk világosabb módszert és érthető, magyaros, nyakatekeretlen műszavakat. És a propagandát ne a hívek között csináljuk, hanem ott, a hol szükséges.

Mert így a mint eddig folytattuk, nem sokra segít a magyarok istene!

A tornázásnak minél szélesebb körben elterjedése népünk megmaradásának életkérdése. S ez a cél olyan magas, hogy feléje törve, jogunk van a rómaival fölkiáltani:

„Flectere si nequeo superos, Archeronta movebo!“

Ha a magas uraságok nem segítenek, menjünk a néphez!

De ne feledjük, hogy a magyar nép csak a magyaros tornázást értheti meg.

Ezt a magyaros tornázást megalkotni legelső és legjelentősebb teendők. Minél előbb fogunk hozzá, annál jobb!

DR. HAJNÓCZI (ZÁK) R. JÓZSEF.

A „Nemzeti torna-egylet“ díszturnája.

A tornatanítók nyugdíjalapja javára kitünően sikerült díszturnázást rendezett a budapesti „Nemzeti torna-egylet“ márcz. 25-én díszes közönség előtt, mely igen jól mulatott. Szép látványt nyújtott már maga a 100-nál több tornászok katonazene gyorspolka ütemeire való bevonulása futással kigyozó vonalban. Ezután $\frac{3}{4}$ kanyarodásokkal történt a fejlődés öt nyitott arczsorba. E felállításban vették kezdetüket a Bokelberg Ernő által igen ügyesen összeállított és vezényelt szabadgyakorlatok. Karlendítés és lökés, roham és terpesztett állás guggolás, törzshajlítás és fordításból voltak a gyakorlatok összeszerkesztve, és úgy vezényelve, hogy a sorok mindig ellentétes mozdulatokat végeztek. Ezáltal bizonyos szép hullámzó mozgásban tűnt fel a piros inges tornászok tömege.

Ezután a csapatokba sorakozott tornászok öt szeren a gyakorlati rendes órák képét mutatták be. — Az első csapatok tagjai és az egyleti órák az előtornászai egy csapatban Oherolly János előtornázása mellett a kettős lovon tornáztak. Az egyik nyereg ló a deszkával keresztbe volt állítva, a másik nyereg nélkül az elsőnek nyergéhez volt téve háttal. — Természetes, hogy e szokatlan érdekes összetétel és a legjobb tornászok zöme a közönség érdeklődését főképp ide költötte le.

Sok szép erőgyakorlatot, tetszetős üléseserét és magas lobázásból kivitt gyakorlatot láttunk a korlátan Kun Gyulától előtornázva. Maurer János szintén

korlátan (ugródeszkával) Keresztessy Sándor pedig az ugrásnál vezette a csapatot.

A szorgyakorlatok végeztével a tornászok minden rend és szépség nélkül helyezkedtek el a szereken és a földön. Pedig milyen szép háttér alkothattak volna a pihenő tornászok csapatai, betanult festői csoportokba rendezv a szereken és a földön.

Érdekkel várta mindenki a 24 növendék iskolai tornázását három bakon. — Keresztessy ur már az előbbi díszturnázásokon sok tapsott aratott tanítványával. A mostani eredmény újabb babér számára. Keresztessi ur büszke lehet tanítványaira s ezek még inkább mesterükre. A gyakorlatok fokozatos összeállítása is a szakavatott tanárra vall, ép így a gyakorlatok szabatos kivitele.

Összetettebb nehezebb szabadgyakorlatokat mutattak ezután be a jelesebb tornászok Bokelberg Ernő ügyes vezénylese mellett. A gyönyörűen kivitt és összeállított gyakorlatok a következő sorrendben folytak le két nyitott arczsorban 18 tornász által végezve. — 1) Jobb lábbal előre kilépés baltérdhajlítással kezeket lökéshez a mellre, tovább kilépni rohamállásba páros karlökésel előre visszahuzódás az első kilépési állásba kezeket mellre rántva, alapállás. — 2) Jobb lábbal oldalt kilépés baltérdhajlítással egyidőben kerekét lökéshez a vállak elé, ugyanazon lábbal továbblépés rohamállásba és páros karlökés oldalt, visszahúzódni az első kilépési helyzetbe és kezeket visszahajlítani, alapállás. Ugyanaz balra, 8 ütemben. — 3) Első sor jobbra — második sor balra — át! Mindannyian jobbra $\frac{1}{4}$ fordulat és egyidőben jobb lábbal gyorsan kilépni a fordulat által nyert új arczirányba, mely alatt a bal térd behajlított és karok lökéshez a mellre hajlítottak; a második ütemre jobb lábbal még előrébb rohamlépés egyidőben jobb karlökés előre rézsút fejfölé míg a bal kar hátul a derékre vitetik; a harmadik ütemre visszahúzódni az első kiállásba egyidőben jobb kar a mellre rántatik és a bal kar a derékről gyorsan előre hozatik és rézsút fejfölé kilöketik; négyre alapállásba (visszafordulni — lépni — karokat le). 4) Jobb lábbal oldalt kilépni baltérdhajlítással, egyidőben kezeket a csipőre; jobb lábbal még tovább lépni rohamállásba, egyidőben törzsfordítás balra és páros karlendítés balra (jobb kar a mell előtt; visszahúzódni az első kilépési helyzetbe visszafordulattal és kezeket csipőre téve; azután alapállás. — 5) Második sor hátra arcz! Az első sorbeliek közé belépkedni indulj! Első sorbeliek balra — második sorbeliek jobbra 4 forgólépéssel járás indulj! Ellenkező oldalra vissza egysorba forgólépésekkel indulj (minden megállás után gyorsan fedezni). — 6. Ugyancsak a fenti forgó lépkedés összekötve a 4. pont alatti gyakorlattal úgy, hogy minden jobbra (b) forgólépkedés után jobbra (b) kilépés és balra (j) karlendítés következzék.

A sulyemelésben zajos megérdemelt tapsokat aratott Veresmarty Mihály óriási erőt igénylő elegans emeléseivel. Két 50 fontos vaskörtét egyszerre emelt kétkézszel fejfölé és nyújtott karral válmagasba eresztve innen újra felnyomta. Egy 50es körtét kisujjal nyomott fejfölé. A mászás rudat állva és fekvő könyveden emeli. Szépen és nagyokat emeltek még Stern Alfréd, Arnold Robert, Körber Ferencz és ifj. Kossuth Péter.

A műsabad gyakorlatokban Körber Ferencz, ifj. Kossuth Péter, Veres Lajos és Oherolly János a tornának már czirkuszi mutatványait érték el. Egymás kezén kézállásba nyomták fel magukat. Körber Kossuth vállaira ugrott a földről és majd egy öl távolságra a bakról. Többen kézenjártak és a bukfeneczet szabadon vetették.

Veres Lajos és Weisenstein Ödön a legnagyobb derűtséget okoztak francia módu birkosasúkkal. E derűtség legjobban bizonyítá, hogy a közönség maga sem vette a vetélkedést komolyan. Egymást fejük felett átdobálva, majd földhöz vágva, itt gyorsan hasra fordulva, a legváltozatosabb fogásokkal küzdöttek, és végül mindketten mint legyőzhetlenek koszorút nyertek.

Annál komolyabb volt a küzdelem a versenyrudugrásnál. A 2 méter 88 cm. magasságot a nyolcz versenyző közül már csak Veres Lajos és Nándor, Béli Mihály, és Kájlinger Mihály ugrották át, a két Veres csak második ugrásra. A 2 m. 92 cm. magas vesszőt Veres Lajos kétszer leverte a versenyből kiesett. 2 m. 94 cm. magasat csak Kájlinger ugorta át. Sőt e fölött 10 cm-rel is nagyobbat ugorva könnyen győzött. Béli ki elejétől kezdve mindig a lehető legszebb testtartással ugrott szintén koszorúval tüntettetett ki.

A szabad tornázásban a nyújtón valóban büszkén gyönyörködöttünk látva sokakban annyi erőt és ügyességet, a melylyel sok külföldi tornaegylet bajosan állná ki a versenyt.

A jeles tornászok közül, kik a rövid időn a nyújtóhoz juthattak a következőket jegyezzük fel: Arnold Róbert (óriás kör kiváló szép tartással), Balog Bádog (ugyané gyakorlat, utána bukfenec), Béli Mihály, Kájlinger Mihály, Deutschländer Nándor, Fiedler Jenő, Faragó, Körber Ferencz (igen szép erőgyakorlatok), Herczeg Zsigmond, Mindszenti György (óriási kör), Oherolly János (kézenállás) Stern Alfréd, Szafka Manó (a legnehezebb gyakorlatok egyikét, a melső mérleget esinálta), Veres Lajos és Nándor (a legnehezebb és vakmerőbb gyakorlatokat.) Mind a legbevégeztetebb jeles tornászok.

Az ünnepély végén Hegedűs Sándor orsz. képv. egyleti elnök emelkedett szavakkal nyújtá át a koszorukat Veres Lajos, Weisenstein Ödön, Kájlinger és Béli Mihály győzteseknek, és köszönte meg a nagy közönség érdeklődését.

A csarnokból a tagok a vívóteremben terített asztalokhoz ültek. — Az első poharat Bernáth titkár emelte az elnökre. Hegedűs a győztesekre ürité poharát, szellemesen fejtegetve a torna üdvös hatását. Szilágyi Lajos szintén az elnökre mondott toasztot, melyhez Dr. Kanyarszky György pohárköszöntője csatlakozott. Nagy figyelemmel hallgattuk Kun Gyula szép beszédét, melyet a művezetők Bokelberg és Keresztessyre mondott. Toasztoltak még Bokelberg Ernő, Dr. Torday Ferencz és Deutschländer Nándor.

A sikerült díszturna rendezéséért kiváló dicséret illeti Bokelberg Ernőt az egylet derék művezetőjét.

EGY TORNATANÁR.

Matolay Elek.

— Képpel. —

Midőn testgyakorlati lapot alapítunk, lehetetlenség meg nem emlékezni a testgyakorlatoknak Magyarországon megalapítójáról, a megboldogult Matolay Elekről. Ő volt az, ki a hatvanas évek elején a legerősebb agitációt fejtette ki a rendszeres tornázás meghonosítása érdekében. A lelkes munkának sikere lett, a „Nemzeti torna-egylet“ Pesten megalakult. Matolay éltető lelke volt az egyletnek s többek közreműködésével sikerült ezt odáig emelnie,

hogy az „öt-pacsirta-utczai“ lóistállóból átköltözhetett öszutczai díszes palotájába. A Nemzeti tornaegyletnek sokat köszönhet az ország, számtalan testgyakorló egyesület keletkezett hatása alatt vagy éppen belőle is, s a Nemzeti tornaegylet igen sokat köszönhet Matolay Eleknek.

A múlt évben elhunyt lelkes férfiúról igen sokszor lesz még szó e lap hasábjain; megírva a testgyakorlatok történetét, életrajzát is meg fogjuk írni. Most tehát, midőn első számunkat az ő arcképével díszítjük, csupán arra a kegyeletes mozgalomra akarjuk föl hívni a nagy közönség figyelmét, melyet a budapesti tonászok előkelőbbjei indítottak *Matolay sírjának emlékkövel megjelölésére*. A ki Magyarországon a torna meghonosításában oly kiváló szerepet vitt, az bizonyára megérdemli, hogy sírja jeltelen ne álljon s hogy minden magyar tornász legalább néhány flérel járuljon a kegyeletes czélhoz.

Nem akarjuk sérteni az elhunyt emlékét azzal, hogy sírja fölött az ő érdekében reklám-dobot üssünk, erre ő nem is szorult; csak egyszerűen jelezzük, hogy a „Herkules“ szerkesztősége kegyeletes kötelességének tartja *Matolay síremlékére szintén gyűjteni*. A lapunkhoz küldött összeget nyilvánosan nyugtázzuk s illetékes helyére (Keresztessy Sándor pénztárnokhoz) fogjuk juttatni. Bármily szerény összeget elfogadunk. S a „Herkules“ szerkesztősége a maga részéről öt forinttal kezdi meg a gyűjtést.

Az athleták tavaszi viadala.

- A „Magyar Athletikai Club“ 1884. tavaszi viadalának verseny-propositiói.
- I. Bajnoki egy óra járás.** Második vetélkedés a „bajnok“ czímért. Védő: *Asbóth Jenő* bajnok jelölt; kihívó lehet a Magyar atletikai Club minden tagja.
 - 1. §.** Győztes, ki 1 óra alatt a legnagyobb távolságot bejárja.
 - 2. §.** A bajnok jelöltség feltétele, hogy a győző a kitűzött 1 óra alatt legalább 9920 méternyi távolságot (6 angol mértföld és 352 yard) bejárjon. Ha ez a tér ki nem telik, a verseny nem bajnoki, hanem csak egyszerű versenynek fog tekintetni.
 - 3. §.** Díjak: 1. az első a club ezüst érmét s a bajnok jelöltséget nyeri, illetve azt továbbra is megtartja. Ha az eredmény a bajnoki mértéken alúl marad, a bajnok jelöltség elesik, de az érem kiadatik. A harmadik vagyis döntő győzelem díja: *állami arany érem*, serleg és bajnok czim (l. 1882. máj. 1-ső propositiók I. 3. §.)
 - 2.** A második a club ezüst érmét, s
 - 3.** a harmadik a club-bronz érmét nyeri.
 - 4.** Minden versenyző, ki a kitűzött 1 óra alatt 8000 métert (5 angol mértföld) bejár, bronz érmét nyeri.
 - 4. §.** A kik az egy óra letelte előtt kilépnek, nem díjaztatnak.
 - 5. §.** Futni tilos, a ki a versenyzők közül ezt a tilalmat megszegi, első ízben a versenybíró, illetve a pálya felügyelők által megintetik; második ízben pedig a további versenyzéstől eltiltatik (disqualificáltatik).
 - 6. §.** Minden pályázó, a sportszerű járás keretén belül fesztelenül mozoghat, de a pályából kilépni, vagy az indulási irányt megváltoztatni, az az megfordulni s a pályát visszafelé folytatni tilos.
 - 7. §.** Minden pályázónak bejárt körútait, külön számoló (bizalmi férfiú) jegyzi.
 - 8. §.** Indulási jel: egy pisztoly lövés.
 - 9. §.** Az 1 óra letelte lövéssel fog jeleztetni, a mely jelnek hallatára minden versenyző rögtön megállani s mindaddig helyén maradni köteles, míg a a versenybírók a megállás helyét igazolták
 - 10. §.** A ki a jelle meg nem áll, vagy állás pontját — az igazolás előtt — elhagyja, disqualificáltatik.
 - 11. §.** A bajnok jelöltre nézve a megállapított bajnoki szabályok kötelezők.
 - 12. §.** Holt verseny esetében az illetők vagy az nap, vagy egy hét lefolyása alatt 1000 méternyi pályán újra megmérkőznek. A verseny mindaddig ismétlődő, míg az egyik pályázó ellenfelét le nem győzi. A ki arra a döntő versenyre meg nem jelen, a bajnokjelöltségre való igényét elvesztvén, mint 2-ik fog díjaztatni.
 - 13. §.** Ha kihívó nem jelentkezik, bajnok jelölt, a kitűzött 1 óra alatt a 2-ik §-ban foglalt távot (9920 méter) tartozik egyedül is bejárni, különben bajnoki jelöltségét elveszti.
 - 14. §.** Ha csak egy kihívó jelentkezik, a védő (bajnok-jelölt) pedig a kihívást el nem fogadja, a kihívó a kitűzött 1 óra alatt hasonlóan a 2-ik §-ban foglalt távot (9920 méter) tartozik bejárni.
- II. Síkverseny.** (Juniórok részére.) Táv: 100 méter. Nevezhetnek a M. A. C. azon tagjai, s a budapesti tudomány és műgyetemnek azon polgárai, kik futásban még első díjat nem nyertek. Tét 1 ezüst forint. Első díj bronz érem.
- III. Nagy síkverseny.** (Nyílt verseny.) Második vetélkedés a club arany érméért. Védő: *Veresmarty Mihály*. Két egymásutáni viadalon nyerendő meg. Táv. 4800 méter (3 angol mértföld). Tét 2 ezüst forint.
- 1. §.** Nevezhet illetőleg kihívó lehet minden magyarországi amateur-gentleman, ki valamely hazai sport egyletnek tagja.
 - 2. §.** Díjak: az első küzdelemnél, az elsőnek tiszteletdíj és a M. A. C. ezüst érme; másodiknak — ha legalább hárman indulnak — ezüst érem; ha ketten indulnak bronz érem; harmadiknak — ha legalább öten indulnak — bronz érem.
 - 3. §.** A ki ebben a versenyben kétszer egymásután győztesé lesz, a M. A. C. arany érmével díjaztatik.
 - 4. §.** Győztesnek nem tekintetik az, ki a 4800 méternyi távot 20 perc alatt meg nem teszi.
 - 5. §.** A kitűzött díjak csak azon esetre adatnak ki, ha a pályázók a meghatározott 20 percnyi határidőn belül érkeznek a célhoz.
 - 6. §.** Ha kihívó nem jelentkezik, védő a kitűzött 20 percnyi határidőn belül tartozik egyedül is befutni, különben a club arany érmét nem nyeri el.
 - 7. §.** Ha csak egy kihívó jelentkezik, védő pedig a kihívást el nem fogadja, a kihívó, a kitűzött 20 perc alatt hasonlóan a 4800 méternyi távot tartozik bejárni.
- IV. Gátverseny.** Táv: 200 méter (1/3 angol mértföld) 8 gáttal, 95 cmtr. magasságban. Tét 1 ezüst forint. Első díj: a club ezüst érme. Második díj: a club bronz érme.

V. Nagy akadály verseny. (Hölgyek díjjával.) Tét: 2 ezüst forint. Táv: 1/2 angol mértföld = 800 méter (a pályát két és félszer körül). 8 akadálylyal. 2 árok sövénylyel (10 láb széles), egy fal (3 láb magas) és 5 sövény (95 cmtr. magasságban) egy kettős sövény.

Díjak: *elsőnek hölgyek tiszteletdíja*, és a club ezüst érme; másodiknak bronz érem.

VI. Ököl-vívás. Nevezhetnek a M. A. C. mindazon tagjai, kik a boxolásban első díjat még nem nyertek. Tét 1 ezüst forint. Első díj: a club ezüst érme és tiszteletdíj. Második díj — ha legalább négyen versenyeznek — bronz érem.

A küzdő párok sorshuzás utján állítatnak össze; a küzdelem páronként egy-egy percig tartó 3 összeesapással vivatik, közbeeső egy-egy percnyi szünetekkel. A versenyzők födetlen fövel boxolnak. — Ha két versenyzőnél több jelentkezik, az előleges mérkőzések, a nyilvános viadalt megelőzőleg fognak az atletikai club zártkörű versenyén megtörténni; s csak is a döntő küzdelem fog a két leginkább kiváló versenyző között a nyilvános viadalon megtartatni.

VII. Súlyemelés. Az emelés 25 és 50 klgmos vasrudakkal akkép történik, hogy a versenyzők a vasrudakat, nyújtott karokból előbb a mellre, a fej fölé s onnan alsó tartásba vissza viszik. A karok lendítésével vagy a lábak hajlításával elősegített emelések nem számíttatnak. — Minden versenyzőnek 15—15 emelést kell a 25 kilogrammos súlylyal tenni, s győztes az leend, ki az 50 kilogrammos súlyt leg többször s leghabzóbb tartásból emelte. — Holt verseny esetében a kisebb súlyú ruddal döntetik el a küzdelem. Díj: bronz érem. Tét: egy ezüst forint.

VIII. Kézök velocipéd-versenye (két kerékű velocipéddel). Távolság: 1600 méter (1 angol mértföld). Pályát 5-ször körül. Tét 2 ezüst forint, versenyezhet, minden magyarországi amateur-gentleman; kezdőknek azok tekintetnek, kik a vasparipázást csak egy év óta gyakorolják. Első beérkező a club ezüst érmét, a második beérkező a club bronz érmét nyeri.

IX. Velocipéd-verseny (nyílt verseny kétkerékű velocipéddel. *Gróf Zichy Jenő tisztelet díjjával*). Táv 3200 méter (2 angol mértföld) versenyezhet, a Magyar atletikai club tagjain kívül, minden magyarországi amateur-gentleman. Tét: 2 ezüst forint.

Első díj — ha győztes a kitűzött 3200 méternyi távot 8 percen belül teszi meg — a club ezüst érme és gróf Zichy Jenő által adott tiszteletdíj. (Egy értékes verseny zseb óra.) Ha 8 percen túl érkeznek be, ezüst érem. A második díj — ha legalább négyen indulnak, bronz érem.

X. Vigass-verseny. Futás sík pályán. Táv 150 méter; versenyezhetnek a M. A. C. mindazon tagjai, kik a viadal napján első díjat nem nyertek. Tét nincs. Nevezés a helyszínen, a club titkárjánál. Első beérkezőnek a tiszteletdíját a tagok adják.

A viadal Budapesten, a Magyar atletikai Club, Ludovika-akadémiai rendes verseny pályáján (*Orczykerti*) 1884. május derekán d. u. 2 órakor fog megtartatni.

A nevezési határidő a legközelebbi választmányi ülésen határozatlik meg. A nevezések, melyeknek az illető verseny megjelölésén kívül — tartalmazniok kell még a nevezés vezető és keresztnevét, polgári állását, lakhelyét és verseny színét — a kitűzött határidőn belül, írásbelileg zárt borítékban, a melyen, hogy nevezést tartalmaz megjegyzendő — *a tét csatolása mellett* — a Magyar atletikai Club titkárságához, Budapesten (nagykörút-utca 13. sz.) vagy esténként a gyakorlatok alatt a nemzeti lovardában adandók be. — Tét nélküli nevezés érvénytelennek vétetik. — A tét, ha a nevezés elfogadtatott, csak az esetben adatik vissza, ha az illető verseny meg nem tartatik; a visszalépettek tétjei ellenben a M. A. C. tiszteletdíj alapját illetik. — A verseny propositiókban nem szabályozott kérdésekre nézve a M. A. C. viadal szabályai irányadók. — A versenybírósg határozata ellen a M. A. C. választmányához lehet, a helyszínen felebbezni.

Jelen verseny-propositiók a „Herkules“-ben közzétételnek és kívánatra, a titkársg által pósta útján is megküldetnek.

Kelt Budapesten a Magyar atletikai Club igazgató választmányának 1884. márczius 14-én tartott üléséből.

BARATOSI PORZSOLT GYULA
mint a M. A. C. titkára.

Nyilazás.

— Képpel —

Az első lövészköz, a nyíl a vad népeknél még ma is régi, kezdetleges szerkezetében a fő élelem-kereseti és harzi eszköz. Nálunk az új fegyverek már régen a muzeumokba szorították, s most éppen azért vesszük újra elő, a miért oda tettük: a testi fárasztás, most már edzés miatt. A civilizáció a természeti, gépi erővel helyettesítvén a nyers emberi erőt ezt ezáltal el is satnyítja, de helyre pótlására ugyanarra utal, mely alól feloldott, a testi munkára.

A számtalan közlekedési eszközök mind inkább felmentvén a lábat szolgálata alul, a járást és futást már mint testedzést üzzük. Így lett, a hajdan és a míveletlenebb népeknél még ma is szükségszerű nyilazás nálunk szórakoztató testedzés; így lett az ős ember nyomoruságos fegyvere erősítő játékunk.

És mert hogy itt a fő már nem a könnyű és lehető biztos találás, hanem a test erősítése, ezért gyakorlatainkra a legprimitivebb, a leginkább erősítő és ügyesítő, a nagy íves nyilat választjuk.

Gyermekek, férfi, nő és agg egyaránt kedvvel üzheti e mulatósságos testedzést. Angliában számos nyilazó társaság van, melyek nyáron nők és férfiak számára nagy versenyeket rendeznek. Nem rég a kristálypalotában rendezett versenyen 81 versenyző közt 41 nő volt. És hogy a nők is bámulatos erőre és ügyességre tesznek szert, bizonyítja Bradswell urhölgy, ki 60 lépésről szeget találva első díjat nyert.

A versenyek rendezése és általában e sport üzése csekély költségbe kerül. A fő a szabad hely, árnyékos fákkal. A nyári szélesenedés, nem nagyon napos idő a legkedvezőbb a lövésre.

Az iv megfeszítése mindkét kart és a mellizmokat erősíti, a plasztikus szép állás, a célzás a testet ügyesíti. A lövésnél különösen vigyázni kell a jó állásra. A bal láb előre lép, a test mindkét lábán egyformán nyugszik. A derék kissé hátrahajlik jobbra fordulva. Fő dolog a biztos lövésnél, hogy a bal kéz, mely a nyilat tartja erősen feszítve biztosan álljon s a jobb kézzel lassan hátrahúzott húr kieresztésekor is a legnyugodtabban maradjon. A czélozásnak a húr teljes kihuzásakor már biztosnak kell lenni, hogy a nyilat rögtön bocsáthassuk, mert a nyíl a legnagyobb feszültségben huzamosabban tartva, rugékonyságát veszti, és karunk célzása sem biztos a nagy erőfejtés miatt.

Nehéz, de igen érdekes a magas célba lövés, melynél célszerű feltérdre ereszkedve czélozni, mert különben az erős derék hajlás rontja a biztos célzást.

Az angolok a nyíllövésben is sok leleményes találmánnyal élénkítik a testedzést. Főleresztett léggömböket lönek le. Sok, egymásután felakasztott papírabroncon lönek át. A kilőtt nyíl végére akasztott karikákra czéloznak stb.

A nyilak megválasztásánál a nőknek ajánlatosabb a középen kézpárnával ellátott európai nyíl, míg az erősebb nem igen helyesen az eredeti zulu, vagy indus nyilat választja. A nyílvételnél mindig karunk hosszához próbáljuk a nyíl nagyságát és rugékonyságát. A nyílvessző a megfeszítéskor csak egy kevéssel érje túl az ivet.

Képünk egy angol nő társaságot ábrázol a testedző mulatságot élvezve egy tágas mezőn. A test gyakorlatoktól jó formán teljesen visszavonuló magyar nők talán kedvet kapnak az új sport meghonosítására.

A labdajáték.

E lapok célja és főadata ébreszteni és fejleszteni az érzéket a testedzés jelentősége és fontossága iránt. Népszerűvé tenni a testgyakorlat minden nemét épen annyira mint Angliában és Németországban, hol az athletikai gyakorlatok és torna-játékokat minden férfi üzi, a szegény és alsórendű épen úgy mint a gazdag és előkelő. Célja és főadata küzdeni az előítélet ellen, amely a kontinensen azt mondja, hogy komoly férfiúhoz nem illik a torna és az athletika, — csak a szoba elszorult levegője, a könyvek pora. Ha így haladunk, akkor lassankint oda jutunk, hogy egészségesnek lenni sem lesz illendő, mert hiszen miképen akarjuk föntartani testünk erejét, ha annak gyakorlását és edzését kizárjuk napi foglalkozásunk köréből; megütközéssel tekintünk a meglett férfura, aki elég „gyerekes” dresszbe öltözve versennyre kel valamely sport-klub díjaiért vagy vörös ingben ugrálni a „cser-porondon”? Ez a gonosz előítélet teszi tönkre fiatalágunkat és képezi majdnem legyőzhetlen akadályát a torna az athletikai gyakorlatok elterjedésének.

De ha szomorú, hogy több derék férfiú minden igyekezete dacára a német mintára üzött torna és az angol mintára üzött athletika nem képes terjedni hazánkban s a fiatalság bűnös közönnyel tekint erre az igyekezetre, mennyivel szomorubb és lehangelőbb, hogy régen általános népszerűségnek örvendett testgyakorlatok rohamosan sülyednek fiatalságunk előszeretetében.

A labdajátékokról szólnak.

Vannak labdajátékok, melyeknek magyar eredete iránt nem forog fönn semmi kétség; melyeket őseink nagy előszeretettel gyakoroltak és ápoltak, de amelyek, fájdalom! mindinkább feledékenységbe merülnek.

Esterházy Miksa gr., a „Magyar Athletikai Klub” megboldogult alapítója és elnöke fölismerve a labdajátékok kiváló fontosságát, nagy súlyt fektetett annak sürgetésére, hogy a magyar labdajátékok összegyűjtessenek, azokból a selejtesek kiküszöböltesse, az érdemesek pedig kodifikáltassanak és azután a megállapított szabályok alapján a fiatalság között, minden lehető eszközzel terjesszessenek. A nemes gróf meghalt; a kitünő eszme szunnyad. De reméljük,

hogy nem hunyt el megpendítőjével; fog talán akadni valaki, a ki kezébe veszi az ügyet, s nem nyugszik, amíg diadalt nem arat.

„A labdázás az athletikai gyakorlatok között játék, a játékok között athletikai gyakorlat” mondja Viator (Esterházy Miksa gr.) a labdázásról írott valamelyik cikkében. Ebből a meghatározásból azonnal láthatjuk, mennyire alkalmas a labdázás arra, hogy a tanuló ifjuság között terjesszük, meghonosítsuk. Valóban megbecsülhetetlen bűn, hogy erre a célra mindeddig semmi sem történt. A labdajáték magában foglalja mindazokat az elemeket, amelyek az athletika gyakorlatok előnyét képezik. Edzi a testet és a lelket: erősíti az izmokat; fölkelte az ambíciót, acélozza az akaratot a versenyzés által. Szóval fölkelte és növeli a fiuban a férfiaságot. Minden szabályszerűleg kivitt labdajáték egy-egy kis harc; a győzelem kivívásához erős küzdelem, minden erő, képesség és ügyesség legmagasabb fokú kifejtése, éles tekintet, a helyzet gyors áttekintése és a szükséges dispoziciók rögtönös fölismerése szükséges. Mindezeket kívül pedig szigorú fegyelmet, a csapatvezér iránt föltétlen engedelmeséget kíván.

S az a gyönyör amit az ilyen játék a fiuknak szerez, majdnem leírhatlan. Mily büszke egy-egy vezér, aki a győzelem biztos tudatával képes a labdázó térre vezetni csapatát! Igazán csodálatraméltó, hogy tanfőriaik mindeddig

nem voltak képesek fölfedezni a labdajátékok pedagógiai jelentőségét.

Ezt a cikket első sorban és főképen hozzájuk óhajtom intézni. A közoktatás tekintélyes férfai csoportosulnak e lap körül. Jogos tehát az a reményem, hogy ez az alkalmas hely arra, hogy nemcsak a tanítók és tanárok, hanem azoknak az uraknak a figyelmét is fölhívjam a labdajátékokra, kik iskolai ügyekben döntő szóval bírnak.

Az iskola egyik főadata és kötelessége volna a testedzés fontosságát a fiatalsággal megismertetni, s a torna- és athletikai gyakorlatokat vele megkedveltetni.

Azzal a gondolattal már mindenki megbarátkozik, hogy a tornázás egy maga nem elég a testgyakorlatok népszerűsítésére. Ehhez élvezetesebb, szórakoztatóbb, játékszerű testgyakorlat kell.

Erre ajánlom én a labdajátékokat.

Már normalista gyakorolhatja és folytathatja egész addig, amíg az egyetemet el nem hagyja; s ha kellő modorban megkedveltetnék a fiatalsággal, bizonyára folytatná is.

Mindenekelőtt az elemi iskoláknál, a polgári iskoláknál és a középiskolák alsóbb osztályainál kellene megkezdeni a hazafias munkát. A közoktatásügyi miniszter pályázatot írhatna ki a magyar labdajátékok szabályainak és szokásainak összegyűjtésére; ezek közül a játékok közül ki kellene válogatni az érdemeseket, azokat kodifikálni, — hozzájuk csatolni néhány könnyebb és egyszerűbb angol labdajátékot, az egészet egy világos módon megírt füzetben összefoglalni és az összes iskoláknak megküldeni.

Ez volna az első lépés. A közoktatásügyi miniszterium ezenkívül még kötelességévé tehetné a rendelkezése alatt álló összes tanítóknak és tanároknak,

kövessenek el mindent, hogy a tanuló ifjuság között népszerűsége emeljék a labdajátékokat.

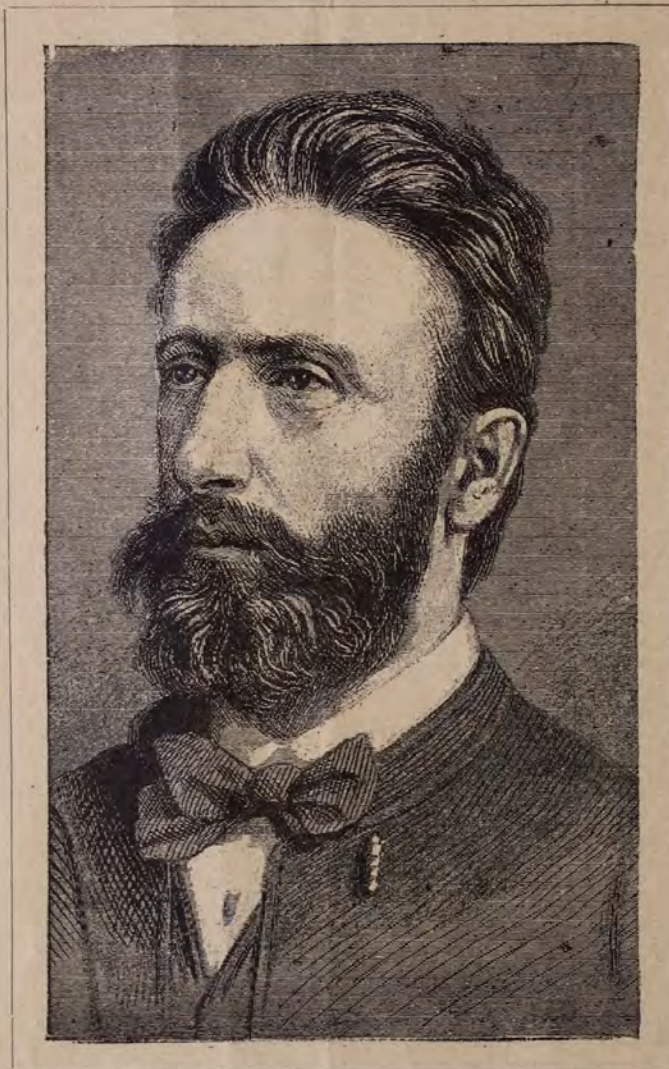
A miniszterium teendője ezzel véget ér.

Itt kezdődik a tanítók és a tanárok missziója.

Sokszor emlegetett és szellőztetett kérdés, hogy *miért nincsen minden iskola mellett játszótér?* Soha nem aktualisabb ez a kérdés, mint akkor, midőn a labdajátékok népszerűsítéséről beszélünk. Mert ahhoz, hogy a labdajátékokat meghonosíthassuk a tanuló fiatalok között, az volna az első kellék, hogy minden iskola mellett játszótér rendeztessek be, melyen a labdajátékokat gyakorolni lehessen.

A labdajátéknak az a jelentékeny előnye is van, hogy nem szükséges hozzá semmi költséges berendezés. Néhány jó labda és ütőfa, később azután lábszárvédők, keztyűk, póznák — ennyiből áll az egész berendezés. Ennyivel az összes labdajátékokat be lehet tanulni és gyakorolni.

A tanítók és a tanárok a miniszterium által szerkesztett tankönyv alapján megmutathatják a tanulóknak a labdajátékok szabályait; kitartással és lelkesedéssel az ügy fontossága iránt, csakhamar nagy lendületet nyernek a labdajáték Magyarországon. A fővárosi torna-egyletek s a „Magyar Athletikai Klub”

MATOLAY ELEK.

tagjai mikor vidéken vannak, bizonyára a legnagyobb készséggel nyújtanának utmutatást és segílyt e fáradságos munkánál.

Nem bizeleghetek magamnak azzal, hogy ez egyszeri fölszólalásomnak azonnal fogantatja lesz. De remélem, hogy ez a cikk szemébe fog ötleni azoknak a férfiaknak, kik, ha fölkarolnák e fontos ügyet, hatalmukban és képességükben állana előmozdítása által igen nagy szolgálatokat tenni a hazának. Remélem, hogy ezek az urak átfutva e sorokat, egyelőre legalább gondolkozni fognak a fontos kérdés fölött.

SZOKOLAY KORNÉL.

A „Budapesti Hírlap“ segédszerkesztőjének — ki különben Esterházy Miksa gróf és Molnár Lajos társaságában „Athletikai gyakorlatok“ címmel terjedelmes testgyakorlati könyvet irt — jeles cikkét a *tanférjak* figyelmébe melegen ajánljuk s a fontos ügyre vonatkozólag egyelőre csak néhány megjegyzést teszünk. Hogy a labdajátékot csak a „M. A. C.“ elnöke karolta volna föl, téves információ, mert a „Nemzeti tornaegylet“-ben és a „Budapesti tornaegylet“-ben is több nyáron át rendszeresen üsték a tagok a labdajátékot. — A labdajátékok könyvének megírására a kormány fáradozását már nem volna szükséges megnyerni, miután ez a könyv már meg van írva! A „M. A. C.“ pár évvel ezelőtt pályázatot hirdetett a „magyar labdajátékok könyvé“-re, a pályanyertes munkát azonban a jury nem találta érdemesnek a kinyomatásra s fölkérte *Porzsolt Lajost* a munka kibővítésére és átdolgozására. P. L. annyira kibővítette a munkát, hogy terjedelme *megháromszorozódott*. Ekkor azonban a „M. A. C.“ nem volt abban az anyagi helyzetben, hogy a nagy munkát kinyomathatta volna s ez máig is kiadásra készen hever a „M. A. C.“ elnökségénél. — A „Herkules“ szerkesztősége — mint általában minden testgyakorlati könyvnek — úgy a magyar labdajátékok könyvének is kiadását tőle teltetőleg elő fogja mozdítani. S egyelőre még a nyár folyamán közölni fogjuk az érdekesebb önmű részeket a pályanyertes és kibővített munkából.

A SZERKESZTŐSÉG.

A lovaglás mint testedzés.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Tek. szerk. ur!

Szenvedélyes lovas vagyok, annyira, hogy a lovaglason kívül semmiféle testgyakorlatot nem űzök. Lehet, hogy ez káromra válik, de azért azt hiszem, hogy a lovaglással mégis erősítem annyira a testemet mint pl. mások a velocipedezéssel. Majd az önök „Herkules“-éből meg fogok tanulni bizonyára más testgyakorlatot is s ezért örömmel üdvözlöm azt.

De örömmel üdvözlöm a „Herkules“-t mint szenvedélyes lovas is, mert *oly szempontból foglalkozik a lovaglással, a mint egy lap sem, t. i. nem a lóra, hanem a lovasra fekteti a súlyt, úgy foglalkozik a lovaglással mint az emberi test edzésével s nem a lótenyésztés szempontjából.*

Miért ne vallanám meg, hogy kissé hiu ember vagyok, — mint többi kollégám, s ha már a lapok foglalkoznak velem, szeretem ha úgy foglalkoznak, hogy a lovatam nem helyezik én fölé a többi lapok mind így cselekszenek: többet foglalkoznak a lóval mint a lovassal, pedig valószínűleg nem a lovas van a lóért, hanem a lovat tartják a lovasért.

Nem akarom ezzel a többi lapokat megróni, hiszen nekik ez a kötelességük; hanem csak azt akarom mondani, hogy a „Herkules“-nek e téren is igen szép feladata lesz.

S e feladat érdekes is lesz, mert a lovaglást a testedzés szempontjából tekintve sok érdekes új téma fog előtérbe tolni. S ha még a vadászattal is hasonló szempontból fognak foglalkozni (Megtesszük! — Szerk.), úgy az új vállalatot a lovaglás és vadászat hívei ép oly örömmel fogják üdvözölni, mint a tornászok és athléták.

HUSZÁR.

Élet a vizen.

— márcz, 27.

A vízi sport mindkét ágában az idén nagy mozgalmak észlelhetők, s így nagy eredményeket várunk.

Az országos evező és vitorlázó szövetkezet ugyan még életre nem ébredt, de ennek oka ott keresendő, hogy a két legnagyobb egyelet a *possonyi hajósegyelet* és *Balaton-Egyelet* bár ez iránt az orsz. szövetkezet elnöksége részéről még mult évben átiratilag megkerestettek, mindeddig a szövetkezetbe be nem léptek. Ekkép — miután az eddig belépett 3 egyelettel a működés amugy sem kezdhető meg — az elnökség közgyűlést egybehívni nem találta eredményre vezetőnek.

Míndezek daczára egy budapesti verseny rendezése tárgyában a *nemzeti hajósegyelet* kebeléből már megindultak a kezdeményezések, s a rendezéshez csatlakozott a „*Hunnia*“ és a „*Possonyi hajósegyelet*“. A *győri* egyelet ez iránt nyert felhívásra azzal felelt, hogy nem tartja időszerűnek az országos evező és vitorlázó szövetkezet működése elébe vágva, versenyt rendezni akkor, mikor annak, hogy a szövetkezet mindeddig nem működhetik, ép a rendezésbe belépni akaró egyik egyeletnek az orsz. szövetkezetbe való mindeddiggi be nem lépése az oka.

Akkor hát nevezzék meg nevén a gyermekét, mondják ki, hogy az oly sok remény közt megindított szövetkezet halva született, mert így akarja ezt egyik hatalmas egyeletünk Budapesten, így akarják talán a possonyiak is. Legalább vonatkozásuk erre mutat.

Teljesen helyeseljük a győri egyelet álláspontját, különösen az okból, mert az országos evező és vitorlázó szövetkezet eszméje onnan eredt, az vitt keresztül a megalakulásig. Hogy léphetne be tehát most egy ad hoc szövetkezetbe, mely működésével egy évre az országos szövetkezetet teljesen háttérbe szorítaná. Ha az illető a belépéssel késedelmes egyelet a szövetkezet igaz barátai, lépjének be a szövetkezetbe mielőbb s akkor az pár hét alatt közgyűlést megtartva, még bőven rendelkezik idővel egy júniusi verseny megtarthatására. Bőven rendelkezik alappal is, mert a végleges megalakulás a mult évben B.-Füreden aug. 23-án történt, miután az alapszabályok évi tagdíjról szólnak az 1883-iki év is okvetlen számításba jó. Ekkép a szövetkezet a megalakuláskor belépett egyelet irányában már 2 évi tagdíjjal rendelkezik. Ezen tagdíjjak összege mintegy 380 frtra rugna, mely elég alap egy nagyobb szabású verseny rendezhetésére.

De hát az intéző körök nem akarják hogy a szövetkezet életre ébredhessen. Számoljunk tehát a tényekkel.

Csakhogy történik valami. A sport ezzel is nyer, bár ily ad hoc szövetkezetek nagy hasznára nincsenek, mert magasabb cél felé, mint egyletek létrejövetelére hatni, államdíjakat kieszközölni, a vasutaknál kedvezményeket egyszersmindenkorra nyerni stb., nem törekszenek.

Ugy halljuk, hogy a verseny június vagy július hóra tervezetik.

Ami szerény véleményünk szerint a július hó már nem volna alkalmas.

Ez már az általános és a törvénykezési szüenidőbe, a fürdőévad teljes közepébe esik, a közönség szét van oszolva, Budapest üres és a Balaton-Egyelet is júliusban az Anna-bál hetében rendezi az idén nagy versenyét.

Ajánljuk tehát az ad hoc szövetkezetnek a június hónapot.

A vízi sport másik ágában a vitorlázó sport barátainál is nagy az élénkség, ép a napokban kaptunk levelet Füredről, melyben derék angolunk *Young* írja, hogy a télen két új Yachtot épített, s egybe most fog bele. Ó maga is azon nézetben van, hogy „we shall have good sport this summer“.

Elhiszem! 1881-ben még meg akart szökni, panaszkodva ép e sorok írójának, hogy nem lehet megélni. Ma tele mindkét keze munkával, úgy hogy javításokhoz alig lehet megkapni.

A Balaton-Egyelet is e hó végén tartja közgyűlését, melyen a verseny programja megállapittatik.

Amint tudjuk, főszűly a vitorlázási versenyre lesz fektetve és helyesen. Az evező versenyt ám fejlessze, mint hivatottabb közeg az orsz. szövetkezet, ha t. i. egyáltalán életbe fog lépni a fennebb jelzett akadályok folytán.

NYILAZÁS.

Végül örvéndetes jelenség gyanánt jelezhetjük a yacht-club megalakulását is, melynek tagjai többnyire a Balaton-Egylet vitorla-sport kedvelő urai, különösen a főurak, kiknek köréből a fardadhatatlan szakosztályi elnök gróf Eszterházy Mihály naponként toborz híveket e szép sport számára.

Az ő kezében van most letéve a magyar vitorla-sport.

Adjon az Ég neki igen soká kedvet, és tartsa meg eddigi erélyében, s akkor e sport is virágozni fog a magyar tengeren.

MIHALKOVICS TIVADAR.

Uj tornaszer.

— Képpel. —

A nehézségek, melyekkel különösen a vidéki népiskolai növendékek tornáztatásánál a tornatanítónak küzködnié kell: a tornaszerek elégtelensége vagy rosszasága, a tornahelyiség kicsiny volta, a növendékek nagyszáma és azoknak korban, természetben, erő és ügyességben egymástól való nagyban különbözősége. A népiskolai szertornázásnál sok tekintetnél fogva a tömegben vezérszó szerinti tanítói vezetésnek inkább kell előnyt adni, mint a növendék-előtornászok által való csapatvezetetésnek. De a hol több egy fajta tornaszer nincs, ott tömegben egy egész osztályt egy vezetéssel nem lehet tornáztatni; a hol viszont az egyes különemű tornaszerek szétszóródott felállításban vannak, ott az előtornászok vezetése alatt folyó csapatszertornázás olyan, a minő szokott lenni egy laza felügyelet alatt lévő gyermekcsoporthoz. Mert ha a tanító felügyelével tanácsaival és fegyelmező intézkedéseivel egy csapathoz fordul, ha ugyanekkor hátat kell fordítania több más csapatnak: akkor a tanítói általános felügyelet és vezetés tökéletes nem lehet.

E bajokon segítő, 1881. év június havában Berlinben a német IX. tornatanítói gyűlésen e fölött beható eszmecsere történt. Ennek következtében Schurig E. J. szerkesztése alatt 1883. évben meg is jelent egy nagyobb könyv, melyet a berlini tornatanítóképző intézetnek dr. Euler C. és Eckler Gebhard szerkesztése alatt megjelenő havi közléseinek 1884. évi januári füzetében röviden ismerttet

E munkából mutatjuk be rajzban egy részét azon tornaszer állványának, a mely az illetők szerint az elől vázolt bajok legnagyobb részének megszüntetésére igen alkalmas. Mivel még lesz alkalmunk e szerről nézeteinket kifejeznünk, jelenleg röviden tájékoztatásul csak annyit jegyzi meg, hogy e rajzon látható két — valamint a többi állványok és kellékek úgy vannak a gyakorló téren elhelyezve, hogy azok mind egy vonalba esnek, tehát az áttekintés fölöttük könnyű; továbbá úgy vannak azok szerkesztve, hogy előállításuk kevés pénzbe kerül és hogy könnyű szerrel gyorsan átalakíthatók más-más fajta szerré; és hogy dacára annak, hogy igen közel állanak a szerek egymáshoz (t. i. 8—10 méternyi az egész oldalkiterjedés), mégis a növendékek felállítására és foglalkoztatására egymásra nem hat zavarólag; és hogy több egynemű szer képezhető, mégpedig különböző magasságban gyorsan. Tehát egy tanító három különálló nagyobb csapatot is egyszerre vezethet és a mellett folyton szemé előtt van minden.

Az állványokon a rajzban látható kapesok és tokok arra való, hogy azokba illesztessenek bele tetszésszerű magasságban és mennyiségben a nyújtó rudak vagy korlátfák vagy támfák vagy lebegőfák, a szerént, a mint ezt vagy amatt akarjuk használni. Németországban 1881-ben már három népiskolát ily szerekkel láttak el s azóta már több helyen is alkalmazták: sokan dicserik, de vannak ellenzői is. Ugy látszik általában, ha még is honosul, csak a népiskolákban fog állandóan használtatni ez újított szer.

Képünk ez új tornaszert oly felállításban mutatja, melyben az ugráshoz használják, közelebbi számainkban még be fogjuk mutatni e szert más alkalmazásában is.

Nemzetközi velocipéd verseny Turinban.

Olaszországban a velocipéd rohamosan terjed. Már több városban alakult külön club. A milanoi egyet közelebb Velencében is bemutatta a Szent-Márk-téren a velocipédet, de ennek a „vizes“ városban mi jövője sem lehet. „La Rivista Velocipedistica“ czimvel Turinban szaklap is jelenik meg Fenoglio báró szerkesztésében. S ugyanitt a nyáron rendezendő kiállítás idején nemzetközi velocipédversenyeket is rendez a „Veloce-club torinese“, melynek elnöke Biglione di Viarigi gróf a következő felhívást küldötte hozzánk, melyben a magyar velocipedistákat felszólítja a turini nemzetközi versenyekben való részvételre.

Turin, márcz. 25.

Tisztelt uram!

Van szerencsém tudomására hozni, hogy a turini nagy kiállítás idejére egy nemzetközi velocipéde verseny határozott; e versenyt egyetünk rendezi augusztus hóba a kiállítási bizottság közreműködése mellett. Reméljük, hogy a kiállítás vonzereje az önk egyleteinek sok tagját fogja rábírn, hogy Olaszországban jöjjenek s mi szerencsésekknek fogjuk magunkat érezni, ha szolgálatainkra lehetünk. Tájékozásként közlöm a következőket:

Egy teljesen megfelelő verseny pálya fog készíttetni a kiállítás közvetlen közelében. Ugy az olaszországi, mint az önk vasutjai jelentékeny árleszállítást fognak engedélyezni tíz, vagy annál több tagból álló társaságok részére. A versenyek hivatalos közlönye a Turinban megjelenő „La Rivista velocipedistica“ (Szerk: Báró Fenoglio; Corso San martino. 10. sz.) Kimerítő versenyszabályzatot és programot kívánatra szívesen küldünk a versenyre jelentkezőknek.

Három verseny lesz. Az első kétkerekű velocipédék számára, táv: 12,000 méter 1. díj: 1000 frank s arany érem; 2. díj: 500 fr. ezüst érem; 3. díj 200 fr. réz érem; 4. díj: 150 fr. A pénzdíjakat a kiállítási bizottság adja, az érmeket a mi clubunk.

A másik verseny háromkerekű velocipédék számára 2,600 méter lesz. Díjak: 300 frk. s arany érem; 150 frk. s ez. ér.; 50 frk. s bronz érem. E díjakat a mi clubunk adja.

Gentlemanek számára lesz a harmadik verseny csupán érem-díjakkal, e versenyben csak kétkerekű velocipédék használhatók.

Maradtam stb.

BIGLIONE DI VIARIGI GRÓF.

A „sport.“

(P. L.) Dolgozni kedvtelésből és játszani testedző játékot komoly vetélkedéssel: ez valódi sport. Dolgozni vagy játszani tisztán anyagi haszonért: ez vagy hamis sport, vagy megélhetési mód. Dolgoztatni állatot pusztán kedvtelésből annak végkimerültetései: ez állatkinzó embertelen sport. Ép ennyire dolgoztatni embert — akár mást, akár önmagát — ez egészségrontó haszaltalan sport.

Tehát a testedzést sportszerűleg gyakorolni és abban bizonyos mértéket tartani, annyira kívánatos mint maga az egészség; ehhez pedig egy jó nagy adag önmérséklés szükséges.

Minden sport multságban legyen szenvedély, élet, de legyen egyszermind elegendő erély is a szenvedélyek túlcsepangási vágyainak leküzdésére. Az egyesek fékezésére ne alkottassanak oly tiltó törvények, mik minden gyakorló nemből kimondának azt, hogy: eddig és ne tovább! De legyen mindenkiben elegendő készség arra, hogy úgy másokban, mint önmagában mérsékelje azon szenvedély hevét, melynek rugója pusztán a hiuság.

Igaz, hogy hiuságunkat — ezen hatalmas rugóját előrehaladásunknak — ezen ördögét sok emberi gyarlóságnak féken tartani sokszor nagyobb önküzdéssel jár, mint éhen-szomjan lenni és az inycsiklandóan terített rakott asztalhoz vagy egy igéző bajlakhoz bizonyos okból nem közeledni. Ez tény! Nincs ember, ki valamijére tulbüszke — hiu ne lenne. Vannak tulajdonságok a miknek bírására az illető méltán büszke és hiu lehet, de ezeket csak kevéssé közelítik meg azon tulajdonságok amik pusztán testi ügyességen és testi erőn alapulnak.

Mennyi komikum van tehát például azon edzett ifjunak magartartásában, a ki rögtön rögzíti — megkeményíti — kar vagy lábait, mihelyt valaki rátapint a karjára vagy lábaira. Mily sajnátságos az is, midőn a célt talált lövő — a versenygyőztes csolnakász — a győztes bajvivő némelyike nem elégszik meg azon pillanatnyi önmagával megelégedettségnél jó érzetével, hanem untalan néző közönség után tekintget, hogy vajjon úgy bámulják-e úgy tapsolják őt bravurjáért, a mennyire bensőleg ő maga teszi ezt magának?!

No, de ez még azért nem nagy baj. De annál veszélyesebb baj lenne az, ha a test és lélekedés gyakorlásai között állandóan letelepedne azon kóros nagyvilági elv, a mely az üres boltok drága és csillogó kirakataiban — a silány portékák pompás kinézésében — a léha jellemű és üres fejű egyéneknek a külső modorban és szóban fényesre-tetszetősre csiszoltágában nyilvánul. Vagy más szóval: a tulhajtott mutatási és tündöklési vágy és sok esetben a nyereszkeskedési vágy azon kóros állapot, a melytől őrizni kell minden egészséges alapon nyugvó test és lélekedés egyesület működését.

Mivel pedig a legelő felállított tételünk értelmében a lovaglás, uszás, csolnakázás, korcsolyázás és a többi élvezeti munkálkodás közé, mint kiváló különleges sportmultságot a tornázást is ide fogtuk, ennél fogva nem zárkozhatunk el azon szerény

óhajunk kifejezésétől: vajha edzett tornászaink egyike sem engedné magát a nézők tetszésnyilatkozatai által oly veszélyes mutatványok begyakorlására ragadtatni, a minők csak circusba és oly egyénnek valók, a ki erre hivatásszerűen hosszú időn át szakadatlan rendszerben rá készülhet; vajha bajvivő athletáink szintén nem törekednének a „fölmulhatlan“ eredmények utáni nyilvános küzködésök tuleröltetésével egészségüket és némely esetekben az egymásközi jó érzést is kockáztatni; de mindezeknél inkább óhajtának azt, ha különösen most ezen vulkánikus időszakban és annyi senyvesztő bajok közepette vagyonosabb nagy jó uraink is kissé több figyelmet fordítanak azon testedzési módokra, a melyeknek sportszerű üzése sokkal áldásosabb hatása lenne ugy önmagokra, mint az egész hazára nézve is, mint azon másfajta sportnemeknek túlhajtása által, a melyekkel inkább szolgálnak játékszenvedélyök kielégítésére vagy egyéb nemzetgazdászati célokra. A löversenyeknél becsüljük kissé többre az egymás közötti nemes vetélkedést, a báli és egyéb szórakozási termeknél a testedzési hajlékokat.

Különfélék.

Első számunk az összetorlódott kéziratok és hirdetések miatt félívnyi rendkívüli melléklettel jelent meg. Második számunk a jövő hét csütörtökén a rendes egy íven fog megjelenni.

Tisztelettel kérjük olvasóinkat, sziveskedjenek mellékletünkről a gyűjtő ívet levágni s hézagpotló válalatunknak ismerőseik körében propagandát csinálni.

Személyi hírek. Gróf Eszterházy Mihály a „Balatoni vitorlázó egyesület“ s a „Galamblovész egyesület“ elnöke Velenczéből Rómába utazott a versenylövészetre. — Szőke István a „Tornaegylet“ szerkesztője közelebb hosszabb külföldi tanulmányutra indul, melynek érdekesebb pontjairól föl fogja lapunkat keresni leveleivel. — Sziklay János a „Balaton-egylet“ titkára a közgyűlés jóváhagyása folytán a nyárt két hónapját Balaton-Füreden tölti hivatalos funkcióiban.

A „magyar atletikai club“ választmánya április 4-ikén (pénteken) d. u. 5 órakor ülést tart az I. alelnök kisbaári Kiss Ferencz lakásán (régii posta utca, Szentkirályi-ház). Ez ülésen fogják meghatározni a májusi viadal napját.

Uj tornacsarnok Szegeden. A szegedi tornaegylet már [régóta] fáradozik új díszes tornacsarnok építése érdekében s e célra már van is egy kts pénzalap

a péoztárban. A legutóbbi közgyűlésen elhatározta az egyesület, hogy a tagok e célra havonként 10—10 krt fizetnek s az alap így is szép kis összeggel fog gyarapodni.

A budapesti kerékpár-egyesület f. évi közgyűlését április 12-én következő tárgysorral tartja meg: 1. sz. Herkules testgyakorlati közlöny hivatalos lappá választása. 2. sz. a helység berendezése. 3. sz. husvétii kirándulás. 4. sz. tagok felvétele. 5. sz. évi zárszámadás. 6. sz. esetleges indítványok. Budapest, 1884. márcz. 30. Elnökség.

Uj testgyakorló egyesület. „Torna- és vivő-egylet“ alakult közelebb Máramaros-Szigeten. A választások következőkép ejtettek meg; elnök: Kricsfalusi Vilmos, alelnök: Tritálszky János, titkár: Csikó István, jegyző: Szöllősy László.

A szegedi torna-egylet 1883-iki évkönyvét összeállították Molnár Elemér (jegyző), Harcz Lajos (pénztárnok), Gál Ferencz (ellenőr) és Löwinger Antal (szertáros). Az évkönyv szerint az egyesületnek 4 alapító, 192 rendes és 15 pártoló tagja van, tehát összesen 211. Az elnök Pálffy Sándor, alelnök Nagy Ferencz. A művezető Kováts István. A tornaegylet 1872 óta áll fenn, s azóta tagjai minden évben szaporodnak.

Testgyakorlati csarnok az 1885-iki kiállításon. A jövő évi budapesti országos kiállításon testgyakorlati csarnokot is fognak fölállítani; ennek tervét Bokelberg Ernő a közoktatásügyi tanács tagja elkészítvén ezt a kiállítási bizottság helyesnek találta s a kiállítási építkezések vezetője Müller kir. mérnök már ki is jelölte a városligetben a csarnok helyét. A kiállításon a „budapesti (budai) tornaegylet“ is részt vesz s nagyon óhajtandó volna, ha a kiállításra az összes magyar testgyakorló társulatok egyesülnének, hogy a csarnok annál impozánsabb képet nyújtson.

Torna-statisztika. Hogy a budapesti (budai) tornaegyletben mily rend uralkodik, mutatja az a kis könyvecske is, melybe a művezető estéről-estére beírja, hogy a tornaórákat hány tornász látogatja. A tornaórák látogatásának ez érdekes statisztikája szerint ez év január havában összesen 448 tornász vett részt a 12 tornaórában s így átlag egy órára 37 tornász osik; februárban 12 órán át 389 férfi tornázott s egy órára e hóban 33 tornász esett.

A Duna hátán. A „Nemzeti Hajóegylet“ csónakháza már 22-ike óta régi helyén a lánczid mellett van, s az evezés már a szép időben sok tagot esal le a Dunára. Az egyesület a verseny-csónakok és a versenyre készülők számára a margitszigeti kis szigetre egy kisebb csónakházat épített. A legalkalmasabb hely lesz e sziget bársony gyepe a gyakorlók futására, mert itt a közönség kíváncsi szeme sem zavarja őket. A „Hunnia“ csónakázó egyesület tagjai már a márczius első szép napjai óta eveznek.

Az idei budapesti csónakversenyek rendezését állapították meg mult hó 30-án a Nemzeti hajóegylet helyiségében a pozsonyi s a budapesti Hunnia és a Nemzeti hajóegyletek. Pozsonyból Frank és Vaymer urak, a Hunniától dr. Lisznyay, a Nemzetiétől Fülepp Kálmán igazgató, Jankovich István és Csizik Béla művezetők voltak a megbízottak. A verseny június 22-én a mar-

2 5-1

Elegáns

felöltők	9 frttól	} szabott árak
öltönyök	18 frttól	
divat-nadrágok	5 frttól	
öltönyök, gyász	25 frttól	
Gyermek-öltönyök	14 frttól	

(Minden tiszta gyapjuból, legújabb divat szerint, gondosan készítve) a legfinomabb minőségig. Megrendelések mérték szerint. A legfinomabb angol, francia és brünni szövetek legnagyobb választékban

Rothberger Jakabnál

es. és kir. udvari szállító

Budapest, Kristóf-tér 2. sz. I. em.

(Az árak minden egyes darabon ki vannak tüntetve.)

Ingszabásért kitüntetett világiállításokon: Londonban 1871., Bécsben 1873. és Párisban 1878-ban stb.

BRACHFELD F.

a „Jockey-Club“-hoz czimzett

férfi-divat és fehérenemű raktára

4 **BUDAPESTEN,** 1-1

Dorottya-utca 7. szám a.

Mindenemű férfi divat és fehérenemű cikkek. Nyakkendők, angol esőköpenyek, vadász-íngek, playdek és lábtakarók (kocsizáshoz, vadász keztyűk és harisnyák, zsebkendők stb).

 A BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYESÜLET.

Hydes & Wigfull-féle Sheffieldi angol keréparekat ajánl

főügynökség es raktár

KOSZTOVITS L. D.-nél

Budapesten, Béla-utca 4. szám.

7 (Árjegyzékeket ingyen.) 3-1

Különösen ajánlhatók a Registered Stanley golyó feji gép nickelplatirozva, ugymint Registered Chester gépek; eddig Budapesten 48 ily gép van használatban. Ára 150 forinttól 300 forintig. Törés ellen kezeskedem.

Schleinz Károly

Budapest, kerepesi út 34. sz.

HILLMANN HERBERT és COOPER COENTRY vasparipa (BICYCLE) és TRICYCKE gyárosok magyarországi főügynöke ajánlja dusan felszerelt

vasparipa és Tricycle raktárát.

Ezen gyár készítményei silárd szerkezetük és csinos kiállításuk által a legnagyobb kelendőségnek, örvendenek; s az eddigi vasparipa találmányok közt legelső helyet foglalnak.

8 Kívánatra árjegyzék bérmentve megküldetik. 3-1

gitsziget feletti nagy Duna ágban lesz következő számokkal: 1-ször a Frey Lipót bécsi evezősnél levő vándorseregért a második küzdelem. A magyar dícsőségért Pozsonyból valószínűleg Feith ur, a Nemzetiektől pedig Mészáros Ferencz ismert athleta fognak a vízre szállni. 2-ször kétevezős verseny. 3-ször kezdők versenye négyes hajóban (fordulása). 4-szer Négyes palánkos hajók. 5-ször Négy evezős race hajók (Pozsonyiakat várjuk). 6-ször Párevezős palánkos hajók.

Esztergomba velicipéden. Husvétkor a kerékpár egyesület tagjai közül többen Esztergomba velicipédezen bécsi vendégük Oliva Teodor ur fogadására, ki Bécsből velicipéden jó hozzánk.

Egy kerekü velicipéd. A híres monocyclista Scurif dícsőségét veszélyezteti egy Gautier nevű francia. Nemrég Párizsban produkálta magát egykerekü velicipédjei s vakmerő mutatványokat vitt ki a legnagyobb könnyűséggel. Közelebb európai körutra indul.

Nemzetközi vitorlaversenye: Berlin szept. 7.; Mentane ápril 7-8.; Nizza ápril 15., 16. és 17.; Ostende jul 7., 8. és 9. — Ostendében naponként 2-2 verseny lesz s a díjak összege 10,750 frankot tesz ki.

Körülbelül 3500 kilométert járt be *Igali* Szvetozár magyar velicipedista, ki márcz. 2-án Montpellierből (Franciaország) ötven napi velicipéd-utra indult, hogy Larseille, Toulon, Nizza, Genua, Roma, Florencza, Velence, Triest és Bécs érintésével Budapestre jöjjön. Megérkezése már a közeli napokban várható s a budapesti velicipédisták közül többen elébe fognak velicipédeni Gyórig.

A Nemzeti hajós egyesület közgyűlését mult hó 30-án tartá meg Thaisz Elek elnök hivatalos munkája által gátoltatván, az elnöklésben Fülepp Kálmán igazgató vezette a gyűlést. A szakértelemmel és élvezetesen irt évi jelentés a mult évi összes evezési mozzalmak híu képét adja. Ugy az egyletre mint az evezési sportra a mult év kedvező volt. Az egyesület tagjainak száma kétszeresen meghaladta a mult évit, és most is oly sok a belépni szándékozó, hogy a tagok száma az eddigi 80-ról 90-re emeltetett. A belépett, nagyobb részt kezdő-evezős új tagokat csapatokként Csizik Béla, Deák Géza, Fischer József, Fülepp Kálmán, Hauser Adorján, Jankovich István és Szeniczey Ákos urak vezették be az evezésbe. Az új tagok közül többen még az évben versenyeztek is. Az egyesület két versenyen vett részt és kétszer győzött. Fájdalmas, de nem reménytelenül leverő, hogy az egyesület először kitűzött vándorseregletét Bécsbe vitték. Az egyesület anyagilag is a legjobban áll, csónakainak száma 17, és még újakat fog beszerezni. A margitszigeti csónakházat 1100 frt előiránnyal fogják felépíteni. Mult év júliusában Jankovich István (parancsnok) Deák Géza és Tömörny Kál-

mán urak Willis nevű kétevezős sutrigged palánkos hajón Orsovaig eveztek le. A tisztújító választás eredménye a következő: elnök Thaisz Elek, igazgató Fülepp Kálmán, jegyző Dr. Szóhner Lajos, jegyzőhelyettes Csete Kálmán, I-só művezető Jankovich István, II-ik Csizik Béla, pénztárnok Radisits György. Választmányi tagok: F. Farkas László, Fischer József, Grill Richárd, Dr. Hauser Adorján, Krajcsovic Lajos, Szeniczey Ákos. Számvizsgálókul: Jámbor Géza, Mészáros Ferencz és Nérey Ödön küldettek ki. A közgyűlést kedélyes lakoma követte.

Hartl vivónői Budapest. Hartl bécsi vivómester irt a „Magyar atletikai club“-nak, hogy szívesen lejönné Budapestre nő tanítványainak vivózát hemutalni, ha a club a deficit ellen bizonyos garantiát vállalna. A „M. A. C.“ nem vállalkozhatván ez üzletre. Hartl elhatározta, hogy e nélkül is le jön saját eshetőleges veszteségére s közelebb a „Vigadó“ termében láthatni fogják a bécsi vivónók ügyességét. Hartl néhány tanítványának arezképét megküldötte nekünk; a hölgyek igen kellemes külsővel bírnak.

Nemzetközi csónakversenyek lesznek: Prága jun. 2.; Bécs jun. 15.; Berlin jun. 22.; Hamburg jul. 6.; Genf jul. 20.; Nizza ápril 17.

Kerékkorscolyázás. A bécsi kerékkorscolya-egylet termében április 3-ára érdekes vetélkedés van kilátásban. A kerékkorscolyázásban kifáradhatatlan ügyes Jockl és a nemzetközi jégkorscolyázásban bajnokká lett Frey fognak e napon egymás ellen küzdeni. Szóba van a tagok közt a csarnok megnagyobbitása is.

Bécs és Budapest vivómesterei fognak ápril 19-ike körül itt nálunk mérkőzni. *Hartl* ugyanis kijelenté, hogy ő szívesen kiáll pár barátságos vágásra az itteni vivómesterekkel és jobb vivókkal. A vivómesterek közül *Benedek* és *Halász* már késznek is nyilatkoztak a mérkőzésre. Idősb Keresztessy urat *Hartl* ép úgy nem akarja provokálni, mint nem volt *Benedek*nek sem ez szándékában a multkori vivásainál. Rég nem volt nálunk oly nagy érdeklődés valamely verseny iránt, milyennel e mérkőzéseket várjuk.

Spanyol velicipédisták. Madridból Escorialba és vissza, 94 kilometer távolságban rendezte mult hó 16-án a *madridi velicipéd-egylet* idei első versenyét. E nagy távolságot meglehetősen hegyes uton, szeles időben a győztes 7 óra 37 perc alatt tette meg. Az első tiszteletdíj egy velicipéd volt.

Uzás. A berlini úszó-egylet nemzetközi úszóversenyt fog rendezni augusztusban.

(A „Különfélék“ folytatása a mellékleten.)

CZIM- ÉS CZIMER-FESTÉSZET
Zászló és diszitési cikkek
GYÁRA

Választási zászlók

Himzett és festett
EGYLETI ZÁSZLÓK,
EGYLETI JELVÉNYEK
féméből és zománczozott.

és jelvények.

RUMBOLD B.

Budapesten, IV. Muzeum-körút 29. sz.

6

PAPIR-LAMPIONOK
LÉGGÖMBÖK
TÜZI JÁTÉKOK

Alapított 1842.

KÉPES ÉS RÉSZLETES
ARJEGYZÉKET
kivánatra bérmentesen

Alapított 1842.

5-1

TÁRCZA.

A TARPÉI SZIKLA.

— ELBESZELÉS. —

IRTA

PORZSOLT KÁLMÁN.

Egy görög tornaiskolában.

Későn jöve jó phöniciai — fordult oda Sosios mester a belépő idegen férfihoz, — már vége felé vagyunk a gyakorlatoknak s majd otthon nem sokat regélhetsz a hellének viadalairól.

— Jó szem kevésből is sokat lát, jó Sosios, s a ki oly sokat látott mint én, annak éles lesz a látása.

A hely, hova az idegen belépett egy kisebb rangu torna-mester gyakorló helye volt, házagos deszkakerítéssel körülzárva; a talaj könnyű aprószemű tengeri homokkal volt behintve s a térségnek csak egy része volt befödve, a bol a fiatalság öltözött és mosdott.

— Ah! de mi ez? — szolt megütközéssel az idegen, — hisz itt a férfiak és a nők együtt vannak!

— Nos? mi különös van ebben? hát nincsen mindket nemnek egyaránt szüksége a testgyakorlatokra?

— Igen, igen! De ha így együtt „gyakorolják“ magukat, ebből veszedelem támadhat!

— Nem értelek jó idegen, hogy mire célzasz. Semmi veszedelem se támad ebből, sőt a szegényebb sorsuakra nézve ez különös jótétemény, mert így sokan együtt tornázva mindenkinek olcsóbbá kerül a tanítás. S a lányokat nem keverem annyira össze a fiukkal, hogy mindenkivel egyforma gyakorlatot csináltatnék.

— Na, pedig ezt nálunk igen sok torna-mester megcselekszi, — szolt a — phöniciai.

— Öreg hiba biz' az. Mert hiszen a nők testszervezete nagyban különbözik a férfiakétól s az egészség ép úgy megköveteli, mint a szellem, hogy a nők a férfiak testgyakorlatait ne üzzék.

— Félre az útból! — egy pajkos női hang szakította félbe az öregek társalgását s a lányok csapatjából kivált egy szép deli alak s kezébe vette a diskost, hogy messze hajtsa, de a korong neki ment a deszka palánknak.

Egy fiatal magas suhanc elkaczagta magát.

A lány fülig elpirult s mérgesen tekintett a legényre.

— Kaczagni tudsz, azt látom, de diskost dobni vajjon tudsz-e ugy? — szolt a lány haragjában ajkába harapva.

— Oh szép Menone, ne haragudjál, de lásd, oly furcsán áll a te harmat termetedhez az a nagy erőlködés, hogy oly erős légy asszonyok között, mint Herkules a félistenek között. Ily kis kezekkel, mint a tiéd, jobb lenne vékony fonált szőni otthon a guzsalyról s a macska dorombja mellé mélabus dalt dudolni, mint itt a porondon atletáskodni.

— Oh szép Leander! mily gyönyörűen értesz a mesterséghez, hogy egyszerre a nyelveddel nyalj s a fogaddal harapj. — Kiállhatatlan vagy! gyűlöllek!

— Na — na! igazán? — Akkor inkább földhöz engedem magamat vágatni általad, csak hogy kiengeszteljelek.

— Talán nem is lenne szükséges oly nagyon engedni magadat s ugy is földhöz vágnálak.

— Vigyázz! sokat mersz!

— Vigyázz! nagyon hetykén tartod magad!

— Kis aranyos pehely, elfujlak; édes lehellet, beszivlak.

— Szuró számartövis, összetiporlak.

— Vigyázz! megszurná a tövis sarutlan kis lábaidat.

— Ti férfiak azt hiszitek, hogy csak bennetek van igazi erő.

— S ti nők mindig olyannal szeretnétek birni, a mitek nincs.

— Ugy látom, a mig meg nem mutatom, hogy van, addig nem szűnsz meg a kérkedéssel.

— Kérlek, kis Herkules, ha tán parancsolsz egy kis derékbetörést és földhöz csapást, karjaim kétszer is áttérik karcsu derekadat.

— Gunyolódol? jó! te kivántad! — Sosios mester!

— Tán megint civakodtok gyermekek?

— Leander nem nyughatik, míg egy lány földhöz nem teperi; kérlek, engedd át nekem ezt a dicsőséget s légy biránk a versenyben.

— Jól van, nem bánom, de aztán vigyázzatok egymásra Leander.

— Vigyázzon csak Leander magára, magamra majd vigyázok én, — szolt a kis lány büszkén s kendőjét szorosabbra huzta testén.

Gyönyörű látvány volt a szép tizenhat éves lány, a mint a mesteri redőzetű ruha, mely jóformán csak egyetlen lepelből állott, szorosan testéhez simult s a duzzadó kerek idomok ingerlő nyíltsággal kidomborodtak.

De a körülállók közül senki sem látszott ezzel törődni, a verseny kimenetele foglalta el gondolataikat s egymás között fogadásokat is ajánlottak, hogy melyik lesz a győztes. A leányok természetesen mind Menonera fogadtak s a férfiak Leander mellé sorakoztak.

A viadaltér gyönyörű látványt nyújtott, két oldalt a deli ifjak s a szép fiatal lányok csoportja s középen a birokra készülő ifju pár.

— Kezdjük! — kiáltá Menone s ellenfeléhez közelebb lépett.

— Ha meg nem sértelek — mondá Leander s átkarolva a lány hajlékony derekát magához szoritotta.

— Hagyj benne egy kis lelket Leander, — kiáltott oda egy ifju a nézők közül.

Memone fülig pirult s izmait kifeszítve távolabbra tolta magától az ifjut.

Erre megkezdődött az érdekes verseny. A fiatalok szorosan átfogva egymás derekát körben tipegtek, de egymást hasztalan igyekeztek a földre fektetni, mindegyik jól tartotta magát.

A birkózás heve még szebbé tette Menonet, arcza elevenebb, szeme ragyogóbb lett, izmai kifeszültek s mozdulataiban ép annyi báj volt mint erő.

Kebléről a lepel lecsúszott, — de mintba senki sem vette volna észre, ki sem botránkozott meg rajta s higgadtan nézték, mint birkózik tovább a félmeztelen leány a félmeztelen fiuval.

— Hát Sosios mester — sügta az idegen — ez is rendén van itt! hogy lányok meztelen tornázzanak férfiak előtt.

— Gyakran megesik.

— És azt hiszitek, hogy ez nem rontja meg az ifjuságot?

— Romlott már az az ifjuság, melyet a szép test látása megronthat!

— De hát nem ingerli őket korai vágyakra?

— Nem, mert ezeknek gondolata sincsen agyukban. A fiuk gyönyörködnek mindenben, a mi szép s természetesen az emberi testben is, mert az a legszebb a természetben, ha csak maguk az emberek el nem rütitják. S mig a lányoknak a fiuk s a fiuknak a lányok szép teste tetszik, egyikök sem tudja, idő előtt, hogy mi célra van.

[Folyt. köv.]

Különfélék.

— Folytatás a fölapról. —

Athleta-kör van alakulóban — mint lapunknak írják — Selmezbányán. Az ottani erdészeti akadémia hallgatói tavaly már két tárgyalogást rendeztek Selmezbányától Szent-Antalig és vissza, melyek mindegyikén elsőnek *Kostyenszky Pál* érkezett a célhoz. A mozgalmat nagyobb arányokban indították meg s a „M. A. C.“ titkárságától a club alapszabályait elkérték, hogy ennek mintájára szervezhessenek egyet Selmezbányán.

A „Wiener Ball-Club“ az Auersperg palotában mult hó 20-án kezdé meg az érdekes „tennis“ labdajáték versenyét. Külön versenyben vesznek részt a kezdő és jobb játékosok. Az utóbbiak első versenydíja egy ezüst liqueur-service hat személyre. A második játszma győztese ezüst serleget nyer. — Az első díjra pályáznak *Batthyány E.* herceg, *Paget A.* Windsor lord, *Kinsky Zdenko* gróf, *Gudenus Leo* báró, *Stronge,* *Tedesco* báró. Az első nap győztese *Windsor* lord volt *Kinsky* gróf felett. A 24-iki küzdelemben *Batthyány* szépen győzött *Paget* ur felett. A többi pályázók az első díjra legközelebb fognak vetélkedni. A második versenyre a párok következőleg vannak összeállítva: Auersperg J. herceg *Széchenyi Béla* gróffal, *Buchanau ur Wallis E.* gróffal, *Khevenhüller herceg Hoyos E.* gróffal, *Rothschild Náth. báró Colloredo* gróffal, *Plener ur Gudenus J.* báróval. A *Khevenhüller* gróf és *Hoyos* gróf közti küzdelemben 24-én délelőtt az előbbi maradt a győztes. — A verseny további folyamáról valamint a nálunk csak kevesektől ismert tennis játékról közelebb bővebben írunk.

„Világ bajnoka“: ezért a nagy címért fog folyini a küzdelem velocipeden Leicesterben apr. 12-én és 14-én. 50, 10 és egy angol mértföldnyi versenyek lesznek tisztelet és pénzdíjakkal. Az angol és francia leghirebb atleták neveztek e versenyekre mint *Howel,* *Lees,* *Stanton,* *Weston,* *Wood,* *Ciory* stb.

A „Hunnia“ csónakázó egyesület évi közgyűlését ápril 1-én tartotta dunaparti csónakházában. Az ülésen gróf *Teleki Géza* elnökölt s a tagok szép számmal jelentek meg. A mult év számadásai után a tisztí kar választása ejtetett meg a következő eredménnyel: Elnök: gr. *Teleki Géza.* Alelnök: *Dusótzky Károly.* Titkár: dr. *Pap Mór.* 2-ik titkár: *Kiticsán Zsiga.* Igazgató: *Pláner Gyula.* Aligazgató: *Pálföldy Lajos.* Pénztárnok: dr. *Lisznyay Elemér.* Ellenőr: dr. *Décsey István.* Orvos: dr. *Lisznyay Elemér.* *Választmányi tagok*: dr. *Kosztka Emil,* *Kriegner György,* *Kubik Béla,* *Gyöngyösy Zoltán,* *Pályi Victor,* dr. *Ragályi Lajos,* báró *Podmaniczky Endre,* *Magyar László,* dr. *Nyeviczkey Antal,* *Szabó Sándor.*

Hogy miért Herkules?

A görögök legünnepeltebb hősét, a testi erő és bátorság legismertebb képviselőjét választottuk lapunk címéül, e névvel is jelezni akarván a célt, melyre a lap vezérelni akar. A baj csak az, hogy sok ember előtt ma Herkules csak egy erős embert jelez, s nem a görögök hatalmas hősét, ki félistenné küzdé magát testi, de egyszersmind szellemi erejével is. A megcsalt Junótól bölcsőjéhez küldött kigyót a már eszes és bator gyermek fajtja meg. „S mint ifju az erény göröngyös és a kék sima utjai közül az elsőt választja, mint férfi pedig munkáival hazájának jóltevője lesz“. És e munkák nemcsak a testi erő, de szigorú erkölcs és leleményes lélek győzelmei is.

Hanem amennyivel kissébb Herkules előttünk, mint volt a görögök előtt, annyival közelebb is van hozzánk, annyival jobban is rokonszenvezhetünk vele, bátrabban törhetünk felé. Természetes, hogy korunk nem a hősök kora, ezélünk sem főleg a legnagyobb testi erő, s hogy Herkulesse egyikünk se lesz, de azért az ép test ma is erény, sőt nagyobb erény mint volt, mikor a szükség fejté ki. A mai kényelmes élet, romlott erkölcs és elfogult társadalmi eszmék a herkulesi gyer-

meből is vézna embert nevelnek. Lapunk Herkules göröngyös útján, az edző mulatság, a munkás szorakozás terére vezérel. Azt a munkát akarja élvezettel együtt visszaadni, mit a civilizáció vívmányai elvettek a küzdő embertől; a keserves fárasztó munka helyett az üdítő erősítő munkát. E munka nemcsak egyéni és nemzeti kötelességünk, de satnya korunkban fűji kötelességünk is, és végzése fajunkat emeli.

De hogy mégis miért neveztük el Herkulesről lapunkat? a kíváncsiak kedvéért erre is megfellelünk. Minden lap címének megválasztásánál olyan szót kell keresni, mely a lehető legrövidebb legyen, s mégis teljesen kifejezve a lap tartalmát, ne legyen se nagyon elvont, se nagyon czikornyás, de mindenestre olyan legyen, melynek értelmét minden társadalmi osztály tagja ismeri. Egy általános testgyakorlati közlönynél még aztán arra is kellett vigyázni, hogy a címében a különböző testgyakorlatok hívei meg ne ütközzenek. Midőn aztán ezekhez járult a külföldi hírdetésekre számító kiadónak az a kívánsága, hogy a címből az idegen nyelvű ember is rögtön kiolvassa a lap tartalmát lehetetlen volt mást választani „Herkules“-nél.

Csak bátorság!

— Elbeszélés. —

— Hát miként vagy a szép Mariskával?
— Sehogy! — felelt bánatosan Gyula.
— Tán nem szeret?
— Nem tudom.
— Hát mért nem kérdezed meg tőle.
— Ah! barátom, ha volna hozzá bátorságom! Sokszor egy-egy tekintetéből vagy kézzorításából azt sejttem, hogy ő is szeret, de midőn négy szemközt vagyunk s nekem élnem kell az alkalommal, — minden bátorságom oda lesz — én is így voltam a feleségemmel.
— És mint segítettél magadon?
— Ah az nagyon eredeti volt, barátom. Két pohárka itallal szereztem a feleségemet.
— Az istenért, adj nekem e varázsitalból.
— Csak türelem, hadd mondok el. — Tudod, hogy én soha semmit nem iszom, ugy-e? — No lásd, egyszer igen nagy bánatom volt, olyanféle, mint most a tiéd; én is olyan gyámoltalan félénk szerelmes voltam mint te, s az én Ilkám is oly pajkos kaczer angyal volt, mint a te Mariskád.
— De engedj meg barátom, Mariskára semmi rosszat sem engedek mondani.
— No-no! még nem feleséged! — De ha utamat követed, még az lehet. — Tehát a mint nagy bánatomban egy barátomnál morfondírozok egyszer, ez a barátom addig kérdeget, míg be nem valom az okot, — ő orvosságot ajánl, én kaczagok, ő elővesz egy poharat s tele tölti valami sárgás átlátszó folyadékkal, hogy igyam meg. Sajátságos egy ital ez: forni látszott s szinte gözölgött, pedig nagyon hideg volt s a pohár fenekéről ragyogó gyöngyszemek siettek a fölszínre, — fölhajtottam. — Pompásan izlett s a második pohárral már magam kértem, sőt ittam volna belőle többet is, de barátom nem adott, azt mondta, hogy elég az orvosságból két pohár is. S magam is úgy tapasztaltam, hogy elég. Ugy éreztem magam, mintha testemről egy nagy kő s lelke-mről egy nagy nyomás hárult volna el. Rögtön Ilkáékhoz mentem. Ő egyedül volt s először történt, hogy az egyedüllettől nem én ijedtem meg, — hanem — ő. A beszélgetés pompásan folyt, Ilka mondta, hogy még ily szellemes sohasem voltam. És a mi fő, — megvolt a bátorságom! Ah barátom az a bátorság! Megfogtam a kezét s úgy a szemébe néztem, hogy nem merte visszahúzni. És aztán átkaroltam a derekát, azután magamhoz szorítottam, azután ajkára hosszú édes csókot nyomtam, azután . . . nos, azután feleségem lett!
— Az istenért adj e varázsitalból.

— Vehetsz magad is a Hubenay József fűszer- csemege- és bor-kereskedésében (Budapest IV. ker. kecskeméti utca 15. sz.), mert itt van a Prückler Ignác udvari szállító franciaia modoru pezsgőinek főraktára. És a bátortalan szerelmes el is ment Hubenay boltjába. A díszes berendezés a kirakott sok étvágy-ingerlő tárgy arra csábította, hogy ne csak pezsgőt vegyen, hanem egész nagy bevásárlást tett. Mindenből venni akart, a mi friss s miután Hubenaynál minden friss mindenképp vett még az ápril elseje óta kapható idei töltésű kitünő ásványvizekből is.

Otthon rögtön fölbontotta az üvegeket. S a „varázsital“-ból fölhajtott egy pohárral. — No, ő nem kívánta meg a másodikat; úgy látszik, nem izlett neki. Hanem azért rohant Mariskájához. — Egyedül találta, de nem érezte, hogy bátrabb és szellemesebb lett volna a varázsitaltól, a beszélgetés vontatottan ment s ime! — egyszerre csak *nappénvre jő*, hogy a szerencsétlen szerelmes nem a pezsgőből ivott, hanem a kitünő gyors hatású — *ásványvístól*.

Jókai Mór regényei

kaphatók Aigner könyvkereskedésében, ilyen „elbeszélés“ pedig M. V.-tól a kiadóhivatalban.

Értesítés
a husvéti kiállításról

A legdíszesebb
husvéti tojások.

egész új kiállításnak, hasonló számára rendkívül nagy választékban, Hasznos és gyönyörű tárgyak és gyermekjátékok, melyek a husvéti tojásokhoz, részint költői kézzel készített, természetes anyagokból, 1.40, fecskendő virágok 1.—, 35. fecskendő-szavarak meg 35. fecskendő-üvegek 80, 2.50, jó illatú revolverek 2.50, 2.50, jó illatú fecskendő 2 fo

egész új kiállításnak, hasonló számára rendkívül nagy választékban, Hasznos és gyönyörű tárgyak és gyermekjátékok, melyek a husvéti tojásokhoz, részint költői kézzel készített, természetes anyagokból, 1.40, fecskendő virágok 1.—, 35. fecskendő-szavarak meg 35. fecskendő-üvegek 80, 2.50, jó illatú revolverek 2.50, 2.50, jó illatú fecskendő 2 fo

KERTÉSZ TÓDOR
Budapest, Dorottya-utca 1.
Írásb. megrendelések ide-
tekorán kérem.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható hiteles közszövevényről ezen intézet legmelegebben ajánlható.

Titkos betegségeket

hugyesólyásokat és sebeket, az önfertőzés utóbjait, az elgyengült férfierőt, magömléseket, a bujakornak utókövetkezményeit, nőknél fehér folyást, bármennyire is idülték, valamint mindazon női betegségeket, melynek a magtalanság egyik fő-
okozója és bőrbetegségeket gyógyít új gyógymód szerint biztos sikerrel gyorsan és alaposan

Dr. GARAI ANTAL

orvos, sebész, szülész és szemész tudor, volt cs. kir. osztály-főorvos.

RENDELŐ INTÉZET:

Budapest, VI. ker., gyáru-utca 3. II. em., bejárat a lépesőről, a sugár-út és király-utca közt.

Rendel: naponta 10 órától d. e., egész 4 óra délutánig, este 7 órától 8 óráig. — Díjazott levelekre a legnagyobb figyelemmel választatik és gyógyszerekről gondoskodtatik.

3

Nőknek külön váróterem.

4—1

HUZELLA M.

BUDAPEST,

IV. kerület, váczi-utca 1. sz. (Lyka-ház).

Fegyver és vadászati kellékek raktára, különlegességek a sport különféle nemeihez.

PIEPER, DIANA

és eredeti

angol fegyverek tára.

Folyton vadászati- és sport-ujdonságok.

5

3—1

Előfizetési pénz a „Herkules“-re.

Aigner Lajos könyvkereskedése

Terhelve:

Budapest.

IV. Váci-utca 1. sz.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 1.
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
1. A 8 frt.
1. A szám 20 kr.
Híruc. díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII. Nagykörút-
utca 13.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentellen leveleket nem
fogadunk el.

A „Herkules“-t legelőször a „Magyar athletikai club“ és a „Balaton-egylet“ választották hivatalos közlönyül. Ujabban a következő hivatalos iratot vettük:

A „Herkules“ tek. szerkesztőségének!

Van szerenésém a tek. szerkesztőséget értesíteni, hogy a „Hunnia“ csónakázó egyesület f. évi márczius 31-én tartott választmányi ülésén a „Herkules“-t hivatalos közlönyül választotta.

Budapest, 1884. apr. 2. Kiváló tisztelettel

Dr. Pap Mór,
egyleti titkár,

Evező és vitorlázó szövetség.

A „Nemzeti hajós-egylet“ igazgatójától vettük a következő sorokat:

Igen tisztelt szerkesztő ur! Méltóztatott megigérni, hogy soraimnak tért nyit becses lapjában. Legyen szabad szives engedelmét mindjárt a második számban igénybe venni.

Miháلكovics Tivadar barátomnak e lap 1-ső számában megjelent cikke készletet a felszólalásra.

Cikkében az orsz. evező és vitorlázó szövetséggel valamint a Nemzeti hajós-egylet által az idén proponált versenynyel foglalokozván, nem tartja helyesnek, hogy a N. h.-e. az idej budapesti verseny rendezését nem hagyta az orsz. evező és vitorlázó szövetségre, hanem ennek keretén kívül egy ad hoc versenyszövetséget proponált, oly formán, hogy álljon össze a győri, a pozsonyi, a Hunnia és a N. h.-e. és rendezzék közösen az idej budapesti versenyt.

Miháلكovics barátom a N. h.-e. e fellépését olyannak tartja, mely az orsz. ev. és vit. szöv. működésé elé vág. Panaszodik e miatt, s úgy tünteti fel a dolgot, mintha tönkre akarnánk tenni az orsz. ev. és vit. szövetséget.

Érteném s jogosultnak tartanám, Miháلكovics barátom felszólalását, ha az orsz. ev. és vit. szövetség már életbe lépett és működését megkezdte volna. Ez esetben igaza volna.

De nézzük, hogy miben áll a szövetség dolga? Három egylettel, a győri, a Hunnia és a Nemz. hajós-egylettel névleg megalakult 1883. augusztus hóban B.-Füreden, id. alapszabályokkal, melyek sem végleg megállapítva sem kormányhatóságilag jóváhagyva még nem lettek. Megválasztott az elnök Miháلكovics személyében; és megválasztott a választmány. Ez utóbbi nem egész correct módon, mert a nagy sietségben választmány helyett egész közgyűlés lett megválasztva. No de ez nem nagy baj; utólagosan lehetett volna segíteni rajta. De baj az, hogy ezen névleges megalakulás óta egész mostanig semmi egyéb életjelt nem adott magáról, mint hogy az elnökség egyszer gyűlést hitt össze, de a meghívást közbejött akadályok miatt ismét visszavonta, s a gyűlés megtartva nem lett.

Ez minden, a mi eddig történt; s maga Miháلكovics is kénytelen elismerni cikkében, hogy a szövetség még életre nem ébredt, s 3 eglyettel ő, mint elnök nem is látta czélszerűnek a működés megkezdését.

Már most, — engedelmet kérek — hogy képzelheti azt magának Miháلكovics barátom vagy bárki más, hogy egy ily, még csak elvben, mondhatni képzeletben létező szövetséget az idej versenyre nézve komolyan számba venni lehetne.

Hiszen egy evező verseny előkészítése hónapokat igényel; azt nem lehet csak úgy hamarjában megcsinálni, már azért sem, mert minden versenyző méltán igényelheti, hogy a verseny feltételeket jó eleve, legalább 2—3 hóval előbb ismerje, hogy tudja magát mihez tartani. Ez egész természetes; de itt a külföld példája is,

hol a nyári versenyeket már előtte való év végén közhírre teszik. Az orsz. ev. és vit. szövetséggel pedig úgy álltunk, hogy ott is még sok teendő volt hátra. A ki csak némileg ismeri az ily egyesület szervezésével és mozgásával járó nehézségeket, annak be kell látnia, hogy sok időt igényel, kivált, ha az intézők nem is egy helyt laknak, hanem nagy távolság választja el őket.

Ezeket tekintetbe véve, mikor az orsz. ev. és vit. szövetség f. é. márczius elejéig sem adott magáról életjelt, be kellett látnunk azt, hogy nem lehet kilátás arra, miszerint az idej bpesti versenyt a szövetség sikerrel rendezhesse. Hiányzott hozzá már akkor a phisicai idő is. Tőle várni a rendezést egyértelmű lett volna, a verseny elejtésével vagy legalább kockáztatásával. Ezt pedig minden áron el akartuk kerülni. Alig, hogy sikerült némi életet öntenii, az evezősportba az utolsó két év versenyekkel, s most, midőn már lelkesedés és haladás mutatkozik, most rontsuk le az eddigi eredményt azzal, hogy ne legyen az idén verseny vagy legyen oly verseny, mely rosszul, sietségben rendezve, senkit ki ne elégítsen? Mondhatom, ez lett volna a legrosszabb szolgálat, melyet az evezősportnak tehettünk volna!

Szép dolog az elv, de nem csinál regattát. Mi pedig regattát akartunk, s akarunk. Nem ragaszkodhattunk tehát az elvben ugyan meglevő, de valóban még fenn a magasban lógó szövetséghez, hanem tennünk kellett valamit.

Az 1882. és 1883. évi regattákat egyedül a N. h.-e. rendezte. Tagjai végezték a munkát, és viselték a kockázatot is. Méltányosnak véltük tehát, hogy részesüljenek benne a többi eglyetek is. Azonfelül pedig úgy erkölcsi mint anyagi tekintetben nagyobb siker várható több eglyet összeműködésétől.

Igy született meg az eszme, hogy ha már nem országos szövetségképen, hát legalább ad hoc egyesülve rendezzük közösen a versenyt a győri pozsonyi és Hunnia eglyetekkel. E mellett azonban el voltunk határozva arra is, hogy ha a felhívott eglyetek nem csatlakoznak, magunk is rendezünk regattát. Mert előttünk mindig csak az lebegett, hogy a regattának elmaradni nem szabad. Ez a fő dolog; s a többi mellékes.

S hogy az eszme nem is volt rossz, mutatja a következő. Magáéva tette, a Hunnia és a pozsonyi eglyet; csak a győri nem. Az előbbi két eglyet képviselői pontosan meg is jelentek a márczius 30-iki ülésben; szépen megállapítottuk a programot, s el lett határozva, hogy a közösen rendezett verseny június 22-én meg lesz tartva.†

Ime a verseny ügyének története. Látni való belőle, hogy a N. h.-e. távolról sem vágott az orsz. ev. és vit. szöv. működésé elé, mert először ez a működés nem létezett, de még csak remélhető sem volt, de másodszor, mert akkor midőn az eszme épen általam csak úgy mint magán indítvány először megpendítve lett, t. i. f. é. február elején, még talán elég idő lett volna esetleg az orsz. ev. és vit. szövetséget is mozgásba hozni. De hát ez nem történt márczius elejéig; akkor pedig már csakugyan nagyon körünkre égett a dolog.

Én a legnagyobb elismeréssel adózom a győri csónakázó eglyetnek főképen pedig Miháلكovics Tivadar barátomnak az orsz. ev. és vit. szöv. lelkes kezdeményezéseért. Őket illetendi meg az érdem, ha valaha lesz belőle valami. De meg kell engedniök, hogy a N. h.-e. készségesen csatlakozott hozzájuk, s telhetőleg felkarolta az ügyet. Bizony nem érdemli meg a szemrehányást, mondhatni gyanusitást, melylyel Miháلكovics cikke a N. hajós-eglyetre látszik czélozni, mintha t. i. nem akarná a szövetséget. Ellenkezőleg akarta eddig is, és akarja ezután is. Csakhogy az ev. szövetség idejáért — fájdalom, hogy még csak idea! — nem volt kedve az idej regattát feláldozni.

Egyébiránt merem állítani, hogy a N. h.-e. által az idénre proponált ad hoc szövetség nem csak hogy nem fog az orsz. szövetség kárára válni, sőt úgy vagyok meggyőződve, hogy épen ellen-

kezőleg hasznára leend, mert egy kis próbát fog képezni arra nézve, vajon mit várhatunk a társas működéstől.

S azért — ne vegye rossz néven Mihákovics barátom s a győri egyesület, ha őszintén kimondom, hogy inkább ártottak mint használtak nemcsak az evezősportnak, hanem magának az orsz. ev. és vit. szöv. jövőjének is az által, hogy duzzogva félre álltak s kivonták magukat a többi egyesület által elfogadott közös rendezés alól, a helyett, hogy megmutatták volna, hogy mindnyájával közösen érezni s cselekedni tudnak és akarnak. Mert hisz a N. h.-e. actioja nem jelenti távolról sem azt, hogy az orsz. szöv. felesleges és elejtendő, hanem csak azt, hogy nem érett még meg annyira, hogy már az idén versenyt rendezhessen. Mindnyájan reméljük, hogy az év folyamán sikerülend a szövetséget annyira előrevinni, hogy mi sem álljon jövő működésének útjában, a mit én s minden barátja sportunknak a legőszintebben kívánunk.

Soraimat azzal zárom be, hogy biztosan hiszem, s reményelem, miszerint dacára annak, hogy a rendezésben részt nem vesznek, a verseny pályán még is majd üdvözölhetjük a győri egyesület kitűnő sportsmanjeit.

FÜLEPP KÁLMÁN.

A circusi mutatványok a tornában.*

A „Herkules“ első számában valaki (P. L.) jegy alatt úgy látszik a „Nemzeti tornaegyesület“ multkori disztornája benyomása után a tornászokat aggódva inti, hogy „ne engedjék magukat a nézők tetszés nyilatkozatai által oly veszélyes mutatványok begyakorlására ragadtatni, a minők csak circusbá és oly egyénnek valók, a ki erre hosszú időn át szakadatlan rendszerben rákészülhet.“

Régi keletű már ez az óvás. És mint a tornát ezt is alapos szomszédainktól vettük át. A tornázás is mint minden a németnél rendszerbe szorul. S e torna rendszerben már meg van különböztetve az egyesületi tornázástól a mutatványos circusi torna, melynek gyakorlatait még nevén kívül avval is meg akarnák bélyegezni, hogy életveszélyesek, meg hogy csak kenyérkeresetből fizethők. Semmi szavunk sem volna ez osztályozás ellen, ha nem

* E polemikus cikk közlése is eléggé bizonyíthatja, hogy lapunkat nem tesszük pártlappá s minden tisztességes hangon irt s kellően megokolt ellenvéleménynek szívesen tért adunk az eszmék tisztázása végett az „audiatur et altera pars“ elvéből kiindulva. — Szerk.

látnánk benne gátat, mely a tornázást legszebb fejlődésében akadályozza. Mert kérdem, hol van vége az egyesületi, nem veszélyes, és hol van kezdete a circusi veszélyes tornának? A határt az előbbire bármely aggódó fél igen szűkre vonhatja. Hisz már a nevelési tornában, az ifjak gyakorlataiban is számos a kellő felügyelet és előképzettség híján veszélyessé válható gyakorlat. Ép így viszont a circusi tornász mutatványai közzé igen sokat fel vesz az ifjak és egyesületi tagok gyakorlatai közül. De meg a ki a N. T. Egyesület multkori disztornáját figyelemmel végig nézte bizonyosan több circusi mint egyesületi gyakorlatot látott. És én abban is látom az egyesület érdemét, hogy a fokozatos fejlesztés útján idáig vezeti tagjait. Az egyesületben mindig nyugodtabban is nézem a legnehezebb gyakorlatot mint a circusbán, mert tudom, hogy a kellő előgyakorlatok után kezd a tornász a nehezebbekhez, mert téves (P. L.)-nek az a hite, hogy a circusbán „szakadatlan rendszerben“ készülnek a mutatványokra. Épen itt nincs semmi rendszer, csak szakadatlanul a veszélyes mutatványok gyakorlása. Az a tény is ezt bizonyítja, hogy a circusbán tulságosan több a szerencsétlenség mint a jól vezetett tornában.

Általában mint minden testgyakorlatnál, úgy a tornában is van némi veszély, de hogy ezt kikerüljünk nem szükséges gátatvetni a gyakorlatok elé, hanem a helyes, fokozatos erősítés és ügyesitéssel biztosítani a gyakorlat veszélytelen kivihetését.

Ha a circusi torna-darabokat eléri valamely egyesület a helyes uton, csak dicséretére válik az egyesületnek. A tornász nem azért gyakorolja magát, hogy e darabokat megcsinálja s vele kenyérét keresse, hanem hogy izmosodjék, de ha ereje növéssel e darabokat veszély nélkül kiviszi, érdeme marad ügyessége és ereje anélkül, hogy érte őt vagy az egyesületet, mely ilyeneket kultivál megróvás illethetné. — Nem a gyakorlatok különbözése választja el a tornászt a circusbán emberétől, hanem a különböző cél, a melyért e gyakorlatokat csinálják. A tornász testedzésből és szórakozásból a circus embere kenyérkeresetből és mások szórakoztatásáért dolgozik.

Örülünk, hogy a magyar tornászok már elérték a szakemberek erejét és ügyességét, és ne keressünk gáncot, melylyel kedvüket szegnénk.

Dr. K. Zs

A TARPÉI SZIKLA.

— ELBESZÉLÉS. —

IRTA

PORZSOLT KÁLMÁN.

Egy görög tornaiskolában.

2

— Ugy látszik tehát, hogy a ti nevelésteknek is fő czélja a szép. — Hát nincsen-e e szóban benne minden, a mire e rövid életben törekedni érdemes?

— S e porond közös viadalai nem szűlnek szív-közösséget, szerelmi viszonyt.

— Oh, tisztos házas viszonyt igen, de bűnös szerelmet soha.

— Csodálatos.

— Ezt csak egy idegen tarthatja csodálatosnak. Hiszen a természet miként csábitatna természetellenességre? S a hellének között csak az bűn, a mi természetellenes. A nyílt meztelenség sohasem ingerel annyira, mint a sokat sejtető leplezés.

— Ne hagyj magad Leander! — kiáltottak közbe az ifjak.

— Gyűrd a földre a henczegőt! — biztatták Menonet társnői.

A lányt egészen fölhevítette a birkózás, arczából a vér szinte kicsattant, szemei tüzesen égtek, egész teste izzott a melegségtől; ajkait bosszusan összeharapta, bántotta, hogy nem képes földhöz vágni ellenfelét.

Leander inkább csak játszott a szép, akaratos gyermekkel; nem annyira birkózásból, mint inkább ölelésből, a vonzalom önkénytelen nyilvánulásaként többször szorosabban magához ölelte a leányt, ki mindig szemérmesen eltolta magától, izmait erősebben kifeszítvén.

Add meg magadat Menone! — súgta Leander a leány fülébe, — hiszen ugyis hatalmában vagy.

— Az nem igaz!

— Azt tehetek veled, a mit akarok.

— Gondolod? Nagyon csalódól Leander!

— De ha legyőzlek, az sérteni fog és te sirni fogsz.

— Sirni én? rosszul ismered.

— Hát a multkor, midőn rózsádat elvettem, nem könyekre fakadtál-e?

— Az rút dolog is volt tőled, anyámtól kaptam.

— S még nem akartad nekem adni.

— Mert tudtam, hogy te nem becsülnéd meg úgy, mint én.

— Ha tőled kapom, megbecsülöm.

— Nó igen szépen megbecsülted; még az nap láttam Clélia keblén viritani, — szép legény vegy!

— Csak téged akartalak vele bosszantani s hogy elértem, jól esett nekem.

— Lásd milyen gonosz természeted van, s még azt akarod, hogy...

— Te megjavitanál, ha...

— Csak jól vigyázz derekadra, mert be találom törni.

— Miért e kitérés? Hát nem akarsz már egyszer őszinte lenni?

— Nem érdemled meg.

— Miért nem?

— Csak a vak nem lát s én nem vagyok vak, bár te azt hiszed.

— Nem értelek.

— Hát nem mondtad-e a multkor a palaestrából kijövet többek előtt, hogy „Mégis csak legjobban veti a korongot Clélia.“

— Nos, mi van ebben? Hát nem igaz ez?

— S engemet ócsároltál a fiatal Posion előtt.

— Ah igen az neked igen rosszul eshetett, mert Posion apjának Ázsiában szép birtokai vannak s a szűkre szabott hellén világ kicsiny a szép angyalnak, szeretne aranyos szárnyakon röpködni.

— Ez durva sértés Leander ezt sohasem fogom neked megbocsátani.

— Hát nem tetszett neked Posion szépelgése? Hát mikor a multkor a berekben labdázunk nem Posionnak dobtad-e mindig a labdát s ő nem mindig neked dobtad-e vissza?

— Hahaha! az igen mulatságos volt, téged olyan vörössé tett a méreg, mint a phöniciái biboresiga s mi annál jobban mulattunk.

— Lám, milyen jó lelkű vagy te is, azon örülsz, ha engem bosszanthatsz.

— Tőled tanultam e jó erkölcsöket.

— Vagy én tetőled.

— Hát úgy látszik egyben hajlandó vagy mesterül elfogadni.

— Oh még másban is elfogadnálak.

Bajnoki távugrás.

— A „M. A. C.” Tavaszvi viadala propositioiak pótlásául. —

Hivatalos.

A „Magyar Athletikai Club igazgatói választmánya, f. évi április 4-én tartott rendes ülésén elhatározta, hogy a tavaszvi nagy viadal május 12-én (Hétfőn) d. u. 2 órákor tartassék meg a Club Orcy-kertjén rendezett verseny pályáján; a nevezési zárlat május 3-án est 9 órákor lesz. (I. a Herkules 1 számában foglalt propositioikat.)

Ugyan ezen ülésén elhatározott, hogy a *Bajnoki távugrás versenye*, — több versenyző kívánságára — pótlólag újból bevétetik a propositiók közé; e verseny részletes propositiói a következők:

1. A *bajnoki mérték* 570 centiméter (18 bécsi láb) távolságnak átugrása képezi. Ha a legnagyobb ugrás is ezen alól marad, akkor az nem bajnoki, hanem csak egyszerű győzelmül fog betudatni.

2. Tét 2 ezüst forint.

3. Versenyzők, az elugrást a szabályszerű deszkáról, vagy a nélkül is tehetik, de a deszka nélkül történt ugrásnál, a mérés, az elugrás pontjából számítatik, lábujjtól sarokig.

4. Versenyzők az ugrási térbe — a célpont könnyebb áttekinthetése érdekében — tetszés szerinti akadályokat is tehetnek, de ez senkire sem kötelező.

5. Díjak: a) győztes, ha a bajnoki mértékét elérte, a club ezüst érmét s a bajnok jelöltséget nyeri s reá nézve a Magyar Athletikai Club bajnoki szabályai kötelezők.

A második győzelemért a club ezüst érmét, a 3-ik döntő győzelemért **állami arany érmét, serleget, és bajnoki címet** nyer.

b) 538 centiméter (17 bécsi láb) távolságnak átugrása, a club ezüst érmével.

c) 507 centiméter (16 bécsi láb) távolságnak átugrása pedig bronz éremmel díjazatik.

Ezen alól nincs díjazás.

6. Minden *vetélkedés*, — a próba ugráson kívül — *három ugrást* tehet; a próba ugrás azonban nem kötelező és nem számít.

7. Előre esés az ugrásban jó, visszabukás nem számít.

Három ugrás közül a legjobb számítatik.

A tavaszvi nagy viadalra vonatkozó mindennemű felvilágosítások alólírott titkárságnál nyerhetők.

BARATOSI PORZSOLT GYULA,
mint a M. A. C. titkárja.

(VIII. Nagykörut-utca 13. sz. földsz. vagy
esténként a Nemzeti Lovardában.)

Nem hivatalos.

A Magyar Athletikai Club az igazi atletikai távugrást csak most veszi be versenyébe. Mert mi az athleticismusban a való életre képzést, a minden gyakorlatnak életre valósságot tekintjük fődolognak. És tény, hogy a mint a club eddigi ugróversenyeit a deszkáról való elugrással rendezte, az életben hasznát vehető ügyességet és erőt kevésbé fejleszté. Hisz az az athléta, ki, ha a

deszka csak egy vonalnyival is félre áll, már nem tud ugorni, mit fog tenni egy bozóttal benőtt vizesárok átugrásánál. — A club által rendezett igen érdekes akadály versenyek is általt váltak méltán híresekké, mert valódi sövényt, falat és vizes árkot kellett minden segédeszköz nélkül átugrani. De, merthogy a szabad földről való elugrást még eddig ily nagy távolság ugrásánál kevesen gyakorolták a propositió megengedi a deszka használatát. Hanem a méltányosság azt kíváná, hogy a használandó deszka lehetőleg rugékonnytan legyen, hogy az erről elugró egyenlősítve legyen a puha földről ugróval.

Igen helyes a propositióban az is, hogy az átugrandó távolságot akadálylyal meg lehet jelölni. Az ember nagyobb lélekerővel rohan a kiásott árok átugrásához, mint a sima földön kihuzott zsinaghoz, és így látja mindenki, hogy mily előny és mily ügyesség a nagy távolság ugrása.

Az így újonnan rendezett bajnoki távugrás iránt nagy az érdeklődés minden körben.

Komikus akadályverseny.

— Képpel. —

A komoly torna és komolyabb versenyek élénkítésére mind a németek mind az angolok igen sok mulatságos tornajátékot és komikus versenyt vesznek be testedző gyakorlataikba.

A tudományos ridegséget, a hideg közönyt e játéknál ép úgy megtagadja a német mint az angol. És még az idős vén emberek is kedvteléssel vesznek részt e játékokban.

Lesz még alkalmunk mind a torna, mind az athleta játékokból számos ütődöbnnél ütődőbb darabot bemutatni, ez alkalommal a mulatságos testedzésnek, a vén gyermekek játékanak egy derült képet mutatjuk be olvasóinknak, egy komikus akadályverseny képét.

Az akadályt a versenyben a rúdra függesztett hordók képezik, és bizony sokszor megesik, hogy a ki először bujt a hordóba, legkésőbb kerül ki belőle s a futásban szerzett előnyét a hordóban hagyja.

Mint a képből is látjuk, a hordóknak jó hosszuaknak kell lenni, hogy az átjutás több nehézséggel járjon. A legnevetesebb helyzetekben gyönyörködhetik az ember míg a versenyzők az ide-oda. himbálózó hordókon átbujnak. Persze, hogy sokan szivesebben

— Miben?

— Emlékszel arra, a mit multkor a lugasban mondtam?

— Nem emlékszem.

— Mert nem akarsz emlékezni.

— Meglehet.

— Hát az ilyenért ne bosszankodjam?

— Tessék, ha tetszik, én nem bánom.

— Ha így viseled magadat, még szebbeket is mondok rólad a gazdag Posionnak.

— Tőled kitelik.

— Elveszem a kedvét tőled egészen.

— Ah! hát ezért beszéltél rólam rosszat?

— Valóban te ki tudod csalni legbensőbb gondolatodat is jobban mint az orakulum. Öszintén megvallva, igazán azért ócsároltalak, hogy aztán — nekem maradj.

— No ekkor megbocsátok neked.

— De én nem kinzásaidért.

— Hiszen úgy illik, hogy a férfi mindig könnyörtelen legyen s megbocsátani sohse tudjon.

— Jól van, ha elismered hatalmamát fölöttem, akkor megkegyelmezek.

— Nem kell kegyelmed s semmiféle hatalmadat sem ismerem el fölöttem.

— No jól van kis makacs fúria, most jól vigyázz magadra!

Most Leander megfogta a lány két karját és oldalt igyekezett őt fordítani. A lány erősen ellentállt s Leander kezében maradt Menone elszakadt leple.

A birkózást folytatták tovább s az ifjak még fokozottabb gyönyörrel nézték az öllekző párt.

A phöniciái csak meglepetten bámult, az érdekes versengés anynyira lekötötte az ő figyelmét is, hogy Sosiosnak is elfelejtette koronként aggodalmát kifejezni.

Senki sem vette észre, hogy a deszkapalánk tetejére valaki fölkapaszkodott, s rútt fejét előre dugva, mereven bámul a küzdőtér érdekes látványára.

E pillanat a nézőket [és versengőket egyaránt felizgatta; mindenik tudta, hogy most dől el a győzelem.

Menone még egy utolsó kiserletet tett, de szép puha tagjai már kimerültek e hasznos küzdelemben.

Ekkor Leander könnyedén fölemelte a lányt s oldalt fordítva lefektette a porondra.

Menone még akkor nem adta meg magát, az esésközben megragadta Leander karjait s maga alá akarta fordítani, de nem sikerült s Leander reá esett Menonera.

A férfiak harsongó győzelem-kiáltása töltötte be a tért siettek Leander üdvözetére s végül vállaikra is emelték.

Midőn Leander fölemelte a földről a lányt, hallkan fülébe sugta:

— Lásd, megmondottam, azt tehetem veled, amit akarok.

— No, majd meglátjuk! — mormogta fogai közt bosszusan a lány.

— Ott léssz a berekben ma alkonyatkor?

A lány nem felelt, de tekintete eléggé kifejezte, hogy mennyire haragszik legyőzőjére.

Midőn az éljenzés kissé lecsillapult s az ifjak a bekerített helyre mentek, hogy levakarják testükről az olajos hamut és homokot, egy ifju odalépett Leanderhez.

— Szegény Leander! győztél ugyan, de aligha meg nem buk-tál! Szemeiben haragos villámok égtek s a villám nem könnyen olvad mosolylyá.

— Valóban magam is félek tőle, mondá sóhajtván Leander.

Az ifjak előbb elhagyták a tornatért, mint e lányok.

S ezek most teljesen háborítlanul lévén a porondon körül állták Menonet s szép testéről törölgették az izzadsággal kevert homokot.

Menone ez alatt egy szót sem szólott, talán félt, hogy ha ajkát megnyitja, könyei erednek meg. S sötét tekintettel fogadta társnőinek vizasztaló szavait.

— Mily gyönyörű tested van, — szólott egyik leány.

Menone végig nézett természetén s kissé elmosolyodott.

— Bizony dicsérték is a fiuk, tódította egy kis csacska.

— Igazán? — de — Leander is? — kérdezte Menone.

— Az is.

[Folyt. köv.]

8. Az 1—6 alattiakkal egyidőben lábgyakorlatokat végezni (péld. a karlökés vagy karlendítés irányában lábemelés v. lendítés vagy kilépés terpesztett vagy rohamállásba).

Az a tornász, ki előzőleg sokáig meggyőződve iróasztalnál ült: kezdetben fekdjék a földre hanyatt, a botot a fejfőlött a földre téve hajlított karokkal fogja és azalatt, míg a fáradt széles hátizom, s az egész gerincz-oszlop — pihen, végezzenek a lábak felváltva egyes mozgásokat, lábemeléseket, lebocsátásokat, hajlításokat, és nyújtás vagy lökéseket, lábkeresztezéseket stb. Ezután felállva vétessék a bot hátul a derékra karfűzéssel, és így történjék lassu ütemben törzshajlítás előre (v. hátra v. oldalt) és vissza törzsnnyújtás; továbbá törzsfordítás jobbra és balra; közben-közben sétálgatás. Csak mindezek végezte után veendőek elő az előbb jelzett hatásosabb gyakorlatok.

A ki pedig huzamos járkálással vagy álldagálással bágyasztotta el magát, az elégedjék meg annyi vasbot-gyakorlattal, amennyit hanyatt fekvő helyzetben végez (hajlítás mellre, nyújtás vagy lökés arczirányba föl és vissza, nyújtott karokkal botlendítés fejfölé a földre és vissza, alsó majd felső fogással lassu majd gyorsabb mozgással).

Aki pedig egyáltalán oly izomgyöngé, hogy a saját testtörzsének és fejének, karjainak fönhordozása is kimeríti erejét: az jobban cselekszik, ha a vasbottal nem fokozza méginkább az emelendő test súlyát. Hanem annál komolyabban foglalkozzék a tagszabadgyakorlatokkal és a függési és fültámasz gyakorlatokkal.

PORZSOLT LAJOS.

A „Herkules“ olvasóihoz.

Czélünk a testgyakorlatokat ismertetni és terjeszteni s hogy a különböző testedzési módok kedvelőit közelebb hozzuk egymáshoz, fölkaroljuk a testgyakorlatok minden ágát. Küzdeni fogunk minden oly életveszélyes vagy káros gyakorlat ellen, mely az emberi test erősítésére nem szolgál, vagy arra nem szükséges, jelentkezzék ez akár a „sport“ akár a „torna“ czéje alatt; — viszont minden oly gyakorlat mellett küzdünk, mely testünket erősíti s kedélyünkre is éltető hatással van. Lapunk keretébe fog tartozni tehát; a torna, atletika, (járás, futás, ökölvívás, birkózás stb.) úszás, csónakozás, velocipédkezés, vívás, korcsolyázás, kerék-korcsolyázás, labdázás, gerelyvetés, nyilazás stb. Természetesen foglalkozunk kell bizonyos szempontból a lovaglásal és vadászattal is, a mennyiben ezek is erősítik az emberi testet.

Mind e testgyakorlati nemekről közölni fogunk — a hiányzó szakkönyvek pótlásául — oly ismertető czikkeket, melyek után mester hiányában is kiki tizhesse a testgyakorlatokat. A törvény által kötelező iskolai tornázással oly módon fogunk foglalkozni, hogy a tornatanárok nélkülözhetetlen utmutatót találjanak lapunkban s viszont a serdültebb tanuló ifjúságnak is élvezetes olvasmányul szolgálhasson. A különböző testgyakorlati egyletek mozgalmaira kiváló figyelmet fordítunk s a fővároson és vidéken kívül a külföldre is annyira kiterjedünk, hogy nélkülözhetővé tesszük az idegen szaklapokat. Czikkeinkben törekedni fogunk a szakszerűség mellett az érdekességre s tudósításainkban az igazságra és gyorsaságra. — Tárcainkban ugyane czélokat szolgáljuk könnyebb szépirodalmi modorban. — S ezenkívül a szükséghez képest mindig közlünk egy-két érdekes képet.

E czélokra törekvésünkben már eddig is sokaknak pártfogását bírjuk. Így a torna szakértői és kedvelői közül a következők ígérték meg szives támogatásukat: BEREZ TIVADAR, BOKELBERG ERNŐ (N. T. E. művezetője és a „Tornaügy“ szerkesztője), DR. BIRÓ GÉZA, GERGELYI JAKAB (az ó-budai tornagyület elnöke), HALÁSZ ZSIGMOND (M. A. C. művezetője), DR. HERCZEG MIHÁLY, DR. HAJNÓCZI R. JÓZSEF, JENNY ANTAL (budapesti tornaegylet elnöke), KERESZTESSY SÁNDOR (N. T. E. vívó és torna tanára), MAGVASSY MIHÁLY (tornatanár), PORZSOLT LAJOS, DR. REICH MIKLÓS, DR. SZADECZKY LAJOS (tornatörténet), SZAFKA MANÓ (tornatanár), SZEDLACSEK LAJOS (a Tornaügy szerkesztője), SZÓKE ISTVÁN (a „Tornaügy“ szerkesztője), DR. TORDAY FERENCZ („N. T. E.“ orvosa), DR. ZSINGOR LÁSZLÓ, ZSINGOR MIHÁLY (Bp. T. E. művezetője) stb.

A különböző testgyakorlatok kedvelői közül pedig a következők ígérték meg lapunknak szellemi támogatásukat: ADORJÁN SÁNDOR, DR. BAINYER HUGÓ (Kolozsvar), BR. BRAUNECKER ÁRMÁND, DESSEWFFY ARISZTID (a „M. A. C.“ alelnöke), EGERVÁRY GYULA (a „Vadászati védegyelet titkára), GR. ESZTERHÁZY MIHÁLY (a „Balatoni vívóegylet“ és a „Galamblovász egylet“ elnöke), DR. FELMÉRY LAJOS (Kolozsvar), FÜLEPP KÁLMÁN (a „Nemzeti hajtás egylet“ igazgatója), HENTALLER LAJOS, KÁLMÁR ISTVÁN (Szeged), KOMLÓDY GYULA, KOSZTOVICS LÁSZLÓ (a „Kerékpár-egylet alelnöke), GR. KINSZKY NUSI, KISBAÁRI KISS FERENCZ (a „M. A. C.“ I. alelnöke), DR. LISZNAY ELEMÉR (a „M. A. C.“ orvosa.) DR. MOL-

NAR IGNÁCZ (Berlin), MIHÁLKOVICS TIVADAR (Győr), DR. MILKO IZIDOR (Szabadka), GR. NÁDASDY FERENCZ (a „Vadászati védegyelet elnöke“), PATAKY LÁSZLÓ (Páris), PERLAKY KÁLMÁN, RÁKOSY VIKTOR, SÁRKÁNY JÁNOS FERENCZ (a „Vadász és Versenylop“ s a „Vadászlap szerkesztője), SZIKLAY JÁNOS (a „Balaton-egylet titkára), SZOKOLAY KORNÉL, GR. TELEKI GÉZA (a „Hunnia“ csónakázó-egylet elnöke), LEGIFJ. GR. TELEKI SÁNDOR, DR. VARRÓ INDÁR, VERMES LAJOS (az „Előre“ vasparipa egylet alelnöke), GR. ZICHY JENŐ, ZMERTYCH IVÁN, DR. ZSÖGÖD BENNÓ (Nagyvárad) stb.

Lapunk részéről a szellemi támogatást mi is készséggel fölajánljuk az összes testgyakorló egyleteknek s már első számunk megjelenése előtt felajánlottuk néhány egyletnek, minek következtében a „Herkules“-t a Balaton-egylet, a „Hunnia“ csónakázó egyesület és a „Magyar atletikai club“ hivatalos közlönyül választották.

Az erkölcsi támogatásnak e példátlan lekötelező előlegezése mellett tisztelettel kérjük a művelt magyar közönség anyagi támogatását, hogy kitűzött nemes czélunkat elérhessük.

A „Herkules“ szerkesztősége.

A „Herkules“ megjelen minden csütörtökön képekkel.

Előfizetési ára:

Negyedévre 2 frt. — Félévre 4 frt. — Egészévre 8 frt.

Az előfizetési pénz legezlszerűbben póstautalványon a kiadó-hivatalba Aigner Lajos könyvkereskedésébe (Budapest, Váci-utca 1. sz.) küldendő.

Különlélek.

Egy vívótanárral halála. Karl Ede ismert budapesti vívómester — mint lapunk zártakor értesülünk — keddeu este hirtelen meghalt. Már huzamosabb idő óta gyöngékedett, de azért naponként adott vívóleccékét váciutcazi vívótermében. Midőn kedden este a Gorove testvérekkel vívott volna, nyolcz óra után vívasközben hirtelen rosszul lett. Lakásáról rögtön elhívták feleségét, de mire ez odaérkezett, Karl már haldoklott, s szeméit neje fogta le. Dr. Krikk rökus-kórházi orvos már csak a halált konstatálhatta. Karl német származásu ember volt, magyarul nem igen tudott, ötven évet élt s ennek nagy részét vívással töltötte. A „Magyar Athletikai Clubnak“ egy darabig vívómestere volt. A kardot ügyesen forgatta, de a vívó kezelésében sokkal szebb eredményt tudott fölmutatni.

Labdázó hely Balaton-Füreden. A Balaton-egylet igazgató választmányában életrevaló eszmét penditettek meg. Ugyanis a labdázás sportját a Balaton vidéken terjesztendő egy külön labdázó helyet akarnak berendezni Balaton-Füreden. Az életrevaló eszme mielőtti megvalósítása nagyon óhajtható volna.

A Budapesti (budai) torna-egylet f. évi ápril hó 19-én (szombaton) d. u. 6 órakor tartja rendes közgyűlést. Az egyleti helyiségben a közgyűlés után társas vacsora lesz.

A vasparipa egylet f. hó 6-iki káposztásmezei kirándulásán érdekes verseny volt egy ökörcsorda s a vasparipások közt. — A kirándulók az ut kanyarodása és a nagy por miatt későn véve észre a szembejövő ökörcsordát közéjük hajtottak. A megrémült állatok visszafordulva a már a csordán keresztül tört néhány velocipédista után iramodtak, kik nem ugrottak le gépeikről. Több mint egy kilométernyi távolban tartott az önkénytelen verseny a gyorslábú vasparipások győzelmével végződén.

Beküldetett: Öt edző sport (gyaloglás, futás, kerékpározás, korcsolyázás és ökölvívás) zsebkönyve. Irta Kovács Kálmán. Ára 1 frt diszkutésben 2 frt. Megrendelhető a szerzőnél (Bpest II. Albrecht-ut 6. sz. II. em. 12.) — Visszatérünk rá.

A magy. atletikai club helyiségében már nagyon látszik a tavaszi verseny közeledése. Majd minden versenyszámra folynak a gyakorlatok. Asboth Jenő, az egy órai gyaloglásban bajnok jelölt futással treniroz a gyaloglásra, pedig az ily rövid versenyjárásnál helyesebb mindjárt a gyorsabb gyaloglással edzeni a testet. Veresmarti Mihály az őszi 2 angol mértföldes verseny győztese állandóan tornázik, de még eddig keveset futott. A pótlólag felvett bajnok távolugrásra valószínűleg neveznek a Vermes testvérek. A legtöbben a sövényt és mellette a 10 láb távolságot gyakorolják az athléta ugrással (egy lábra leugorni és a másikkal gyorsan utána lépve tovább futni) átugorni, mely ugrás az így most először proponált akadályversenyénél fordul elő.

A bécsi vívó nők. Hartl J. bécsi vívótanárral tanítványai csakugyan lejönnek Budapestre vendégszerpelni. Mint Bécsből írják lapunknak Hartl a fővárosi vígadó bérleljével megegyezett, hogy ez a nagy termet a vívó-akadémia számára folyó hó 19-ikére átengedje. Nyolcz hölgy fog Budapestre jönni s bizonyára nagy közönséget fognak a vígadó termébe csodítani.

A budapesti vasparipa egylet közgyűlésén ápril 5-én az igazgató választmány következőleg alakult meg: Elnök Türr István; alelnökök: Bokelberg Ernő és Vermes Lajos; választmányi tagok: Bródy Emil, Fisch Miklós, Gross János, Szafka Manó, Kirinyi Lajos, Kis József, Kozderka Floris, Lippe Mór, Mártonfalvy Ármán, Szathmáry Oszkár, Mondok József, Schleinz Károly, Szóke Ede, Vajada Tivadar, dr. Wiener Sándor; választmányi póttagok: Kisfalvi József, Hirka Antal, Wiener Ferencz, id. Szikszay Ferencz, Vermes Nándor. — E gyűlésen elhatározott, hogy az egylet ápr. 9-én Egerbe, 12-én Miskolczra rendez kirándulást.

Gyors futó. A közelebről elhalt angol Philipps W. P. amateur atletának, ki az aegyptomi hadjáratban mint hadnagy vett részt, közöljük a gyorsfutásban az angol versenyeken elért szebb eredményeit: 100 yard (91.4 m.) 10 és 1/5 m.-percz alatt, 150 yard 15 m.-percz, 120 yard 11 1/5 m.-dercz, 220 yard 22 1/5 m.-percz. Egy negyed angol mértföldet (402.25 m.) 49 és 1/5 m.-percz alatt futott be. — A mi versenyzőink sem állanak messze ez eredményektől.

A felső test a tanuláshoz nyugodtan, egyenesen áll, sem előre sem hátra nem dől. A fej kissé előre hajlik. A mell kifeszítve legyen, a vállak hátra húzva, hogy a tüdő szabadon működhessen.

Igen jó ha a tanuló már kezdetben vigyáz egész testének nyugodt, szilárd és még sem merev tartására. Különösen óvakodjék a felső test és a fej ide-oda hányásától. Ez elkerülhetetlenül szükséges ugyan bizonyos fokig nemcsak a tanuláshoz, de a legszebb kerékhajtásnál is, a fő dolog azonban, hogy tartása nyugodt, elegáns maradjon. — Ha a kéz a kormányt elereszti, természetes, hogy annál inkább kell a törzsnek hajlongani, és mégis ez uton tanuljuk meg a könnyed egyensúlyozást. Mert azután a kormányrudat fogva a legkisebb mozgással és a kormány gyöngye meghuzásával helyreállítjuk az egyensúlyt. Ha a kormányrudat eleresztjük lábunk mind a két pedálon állandóan rajta legyen és a felszálót is nyomjuk egy kevéssé mert különben a kerék nagyon kitér az egyenes utból.

Amint a segítség nélküli felülésnél arra kell főképp vigyázni, hogy a gép erős lendületbe jöjjön, a leszállást ellenkezőleg a már majdnem megálló gépről

kell megkísérteni. A legkönnyebb és veszélytelenebb leszállás hasonlít a nyelésről való leszálláshoz. A balláb a lehágó pedálon állva, ezt egészen lenyomja, ezalatt a jobblábat nyújtva áttemeljük a gerinczen, felső testünkkel kissé a gép felé hajolunk s mikor már a balláb a pedált teljesen lenyomta s a jobb átjött a gépen kis ugrással a földre szállunk. — A test sulya inkább a pedálra, mint a karok által a kormányrudra nehezedjék, mert ellenkezőleg könnyen előre lehet bukni. — Az ugráskor jobbkéz a kormányrud balvégét megfogva a gépet egyenes állásban tarthatjuk, de csak akkor próbáljuk ezt, ha már biztosan szállunk le az oldalt dülő gépről.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen. Azért nem „Herakles“, mert a „Herkules“ ismeretesebb. — **Ama-zon.** Talán már a legközelebbi számban helyet szorítunk. — **Jó barát.** Hogy minden életrevaló vállalatnak akad ellensége, az régi dolog, mi is számításba vettük s biztosítjuk, hogy ő is oly jó barátunkká fog válni nemsokára, mint ön. — **B. K.** Nem illik lapunk keretébe. Mászt kérünk. — **Bicycle.** Változtatásokkal lehet.

Schleinz Károly

Budapest, kerepesi út 34. sz.

HILLMANN HERBERT és COOPER COENTRY vasparipa
(BICYCLE) és TRICYCKE gyárosok magyarországi főügynöke
ajánlja dusan felszerelt

vasparipa és Tricycle raktárát.

Ezen gyár készítményei szilárd szerkezetük és csinos kiállításuk által a legnagyobb kelendőségnek örvendenek; s az eddigi vasparipa találmányok közt legelső helyet foglalnak.

8 Kívánatra árjegyzék bérmentve megküldetik. 3-2

A BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYESÜLET.

Hydes & Wigfull-féle Sheffieldi
angol keréparekat ajánl

főügynökség és raktár

KOSZTOVITS L. D.-nél

Budapest, Béla-utca 4. szám.

7 (Árjegyzékeket ingyen.) 3-2

Különösen ajánlatok a Registered Stanley golyó fejű gép nickelplátrozva, ugyint Registered Chester gépek; eddig Budapesten 48 ily gép van használatban. Ára 150 forinttól 300 forintig. Törés ellen kezeskedem.

CZIM- ÉS CZIMER-
FESTÉSZET

Zászló és diszitési cikkek
GYÁRA

Választási zászlók

Himzett és festett
EGYLETI ZÁSZLÓK,
EGYLETI JELVÉNYEK
fémről és zománczozott.

és jelvények.

RUMBOLD B.

6

Budapest, IV. Múzeum-körút 29. sz.

5-2

PAPIR-LAMPIONOK
LÉGGÖMBÖK
TŰZI JÁTÉKOK

Alapított 1842.

KÉPES ÉS RÉSZLETES
ÁRJEGYZÉKET
kívánatra bérmentesen

Alapított 1842.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 1.
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII. Nagykörút-
utca 13.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket nem
fogadunk el.

Egy specialis magyar nép-sport.

A „Herkules“ első száma annyi eszmét hoz felszínre, annyi kérdést vet fel a józan testedzés — nemzetfentartó fontosságú — terén, a mennyinek megérlelése, gyümölcsöző megoldása valóban herkulusi munka, s ha sikerül: egész érdem leendő.

Feladatainak számát én is növelem eggyel, a midőn felhívom becses figyelmét „erdős völgyes szép hazánk“ pástorkodó népének sajátlagos sportjára: a „baltavetés“-re.

Odalent a Bakony messze ágazó rengetegeiben, a Dráva mentét övedzett végetlen terjedelmű s többnyire lankás, itt-ott ingoványos erdőségek mélyén, vagy fent a Vértes, a Mátra és a Bükk gerincei között ez a sport évszázados életet élt, s talán az egyetlen, melyben népünk *állandóságot* tanusított; s ha ma hanyatlásáról, hova hamar tán letűntéről kell szóllanunk, a jelenség oka nem gyorsan kialakuló lelkesülésünkben, hanem a végtelen erdőségek és jelesül a síkföldi lombos-koronás fauna, szinte teljes kiirtásában keresendő.

Ezekben a mérföldeket behalozó síkföldi erdőségekben sajátos jellegű pástorerélet folytatott népünk egy része, mondhatnám egy különleges pástorerélet fejlődött, sok rokonvonással a Canadai pampások s a Mexikói prairiek pástoraiknak életéhez.

Az utolsó is köztük egy fejjel magasnak tartá magát az erdőségek végén meglapult faluk férfainál, bizonyos neme a betyáros aristocratismusnak, mit ők *duhajság*-nak neveztek, különböztetve meg őket egymástól, s tette a pástorerlegényt — a *bojtárt* — százszor kedvesebbé a bucsuk és vásárok, vagy az ünnep délelőti kocsmái mulatságok, tánczra és szerelemre szomszjas fehér népe előtt.

Nem akarok apotheosist írni e sok kinövéseben szenvedett pástorerélet felett, de kinek alkalma volt megismerni e fajt, azokat a csodálatosan szép pástortornyescskéket, e szembeszökően szép, izmos és sugár legényeket, megfigyelni büszke, mondjuk hetyke, sokszor szilaj, de lovagias tempóikat, azt a leküzdhetlen ellenszenvet minden nyög és zabola ellen — mely forrása lón, később a katona fogdosások, sorozások nyomán a *szegény-legények bujdosó*

életének is — az igazat ad, ha a pástoreréletet népünk élete egyik legérdekesebb, sok költőiséget érzető, s árnyai mellett is derűs, vonzó részének nevezem.

A baltavetés a *bojtárok sportja* volt. Ebben kitűnni az ő társadalmukban csak olyan értékkel bírt, mint gentleman-jaink között a *champion* disz czime.

A balta ő náluk — szinte tulzás nélkül mondhatnók — kiegészítője volt az embernek. Ott függött a virágokkal ékesen kivart szűz csattos szíjján, edző szórakozások eszköze, védő fegyver és a hivatás körében valóságos instrumentum. Mint az orvosnak a csiptető vagy a kutasz. Mert olyat soha bojtár krónika nem ismert, hogy paprikásnak, pörköltnek kiszemelt süldőt vagy tarka bárányt futva fogott volna el valamelyike. Annak örökre kitellett volna a *böcsületből!* A bojtár kiszemelte a szerte legelésző nyájából az áldozatot, sas szeme egy pillanatig átnézte a közbeneső távot s azután a balta megvillant a légben, hogy a más szempillantásban süvöltve karikázzék, s csapott le a nyáj közé, hol éles visongás, vagy bánatos sirása a mit sem sejtő kis állatnak tudatta: hogy a *vetés talált!*

Ez a biztosság, évekig tartó gyakorlatot, bámulatos türelmet igényelt.

Kora ifjúságtól kezdve kitartással gyakorolták magukat a baltavetésben s egy megfaragott eserfa oldal, egy-egy nyirtörzsre felszeggelt vagy felkötött barna forgács napestig ostromolt cél-táblául szolgált.

Még egy szót a sport eszközéről. A bojtár *balta* finom kis fegyver, 70—80 egész 100 cmtes közt változó hosszú nyéllel, mely ha nem som, legtöbbször tiszta kőris vagy gyertyán hasábból lesz faragva, maga az aczél csaknem szabályos, éle felé a fok kétszeresen, vagy még inkább kiszélesülő *ék* alakú. Néha az él alsó hegye alá is kissé behajlott.

A baltavetés — én sokszor elnézdeltem gyermekkoromban a falunkat környező erdők szélein játszó pástoroknál, de nem próbáltam — nézetem szerint *felette nehéz gyakorlat lehet*, mert a

A „HERKULES“ TÁRCZÁJA.

A kétkerekű velocipéd hajtása.

(Képpel.)

— A jó testtartás. A hegyre fel- és hegyről lemenés. Indítás a versenyen. —

Minden testedzésben jó, ha nem csak az erő és egészség, de a könnyedség és szépség is érvényesül. A kellem igaz inkább a gyöngédség mint az erő formája, de épen arra kell törekednünk, hogy gyakorlataink erőnkhez képest könnyűnek látszanak, hogy a nézőben azt a nyugodt érzetet keltsük, hogy kivitelükkel épen nem erőltettük meg magunk. És erre nézve természetes az első dolgunk, annyira erősödni, hogy csakugyan ne kelljen egészségtelen megerőltetésnek kitenni magunkat. Ezután meg azokat a nehézkes mozdulatokat kell elszokni, melyek a gyakorlat tanulásakor még szükségesek voltak. És az a baj, hogy ha ezektől szabadulni akarunk, a gyakorlatokat nehezítjük. Mert a szép testtartás mindig erőbe kerül. De ezt az erőt a szépségért soha se sajnáljuk, mert testünkkel együtt lelkünket is erősíti. Mindemellert kénytelenek vagyunk elismerni, hogy különösen a versenyeknél mindig az első az előnyös, könnyű s nem a szép kivitele a gyakorlatnak.

A velocipédnél is úgy vagyunk, hogy az előnyös, a gép hajtását könnyítő testtartás nem szép, mert erőltetett. Az utcán, sima téren, lassu vagy kevésbé gyors menésben, felső testünk könnyen megtarthatja elegáns, nyugodt, egyenes tartását, de már itt is előnyösebb, ha egy kissé előre dőlünk. Ha pedig a testnek jobbra-balra való ingaszerű egyensúlyozását el akarjuk kerülni, úgy a kormányrud erős tartásával és a felszálló pedál nyomásával sok erőt és időt veszünk.

A gép hajtása ugyanis azért könnyű, ha a szép egyenes tartásból előre hajlunk.

Ezáltal a testsúly a nagykerék tengelyére s ezentul esve, a gép, ha nyugvásban volna, előre is bukna. A kis kerék, e gépek valódi hátramozdítója, így kevésbé kapaszkodik a földbe és könnyen fut a nagy után. Az ellenkező testtartás a gép haladását gátolja.

Ezt tudva, könnyű már megállapítani bármely uton a helyes testtartást. A lassu, vigyázó hajtáskor, éjjeli utazáskor testünk egyenesen áll, s inkább hátra, mint előre dől. Mihelyt a hajtást gyorsítani és könnyíteni akarjuk, előre dőlünk. A gyors versenyeknél az előre dülés a lehető legnagyobb lesz, úgy hogy kezünkkel a kormányra támaszkodva, inkább a pedálon és karunkon nyugszunk, mint a nyergen. Ezért ilyenkor és a hegyre felmenet, a nyeret a lehető legközelebb tesszük a gép fejéhez. Nagy szélben az előre hajlás még ezen kívül azért is előnyös, mert így testünknek kevesebb részébe akad a szél. Ha a verseny végén, vagy a hegyről lejőve a gépet lassítani akarjuk, egészen a nyeregbe ülve hátrahajlunk, hogy a kiskerék felé essen a testsúly. A gyorsan változó fel- és leszálló uton, hogy a hirtelen lendületbe jövő gépről előre ne essünk, egyenes tartásban hajtjuk a gépet, s csak kevésbé hajlunk előre és hátra. E hajlongásnál kezünk a kormányt erősen tartsa, s lábunk a pedált egy pillanatra se veszze el. Különösen kell vigyázni a kormányra és pedálra a völgybe menet. Mert ha a gyors menetben eleresztjük a pedált, a fékezővel a gépet nem lehet eléggé lassítani. Ilyenkor szokott a legtöbb esés történni. A gép, ha csak egy kis kő van is előtte, könnyen feldől a nagy lendületben. A gyors kitérés pedig lehetetlen, mert a mint a kormányt gyorsan megrántjuk, a gép rügrön előredől. De még nem is igen látja a hátradülő velocipédista a kis akadályokat. Mindezért a legnagyobb vigyázattal azon legyünk, hogy a gép a hegyről sohase fusson a mérsékeltnél nagyobb gyorsasággal le. A pedált mindkét lábunkkal állandóan visszatartsuk, s a kormányrudat alsó fogással (a kéz-fej alul, az ujak felfelé) erősen

hosszu nyél szinte egészen paralyzálhatja a röpsúly, az aczél ívét, s hogy ennek biztossága megis megóvassék, rendkívül finom érzékkel kell kiszámítva lenni, a elhajított balta — tehát az egész eszköz — röpülő-vonalának.

Ma még lehetne adatokat szerezni e népies sport fogásai és gyakorlás módja iránt, s bizonyára a Széchenyi, a Zichy és a Somssich grófi, vagy bármely tul a dunai úri nemzetség ifju sarjai megnyerhetők volnának, hogy birtokaikon megfigyeléseket tétetni, s azokat hozzáférhetőkké téve, közrebocsátani sziveskedjenek.

Ha a midőn a kezdeményezést, illetve a továbbiakat e részben is a Herkules nyakába varrom, csak a bajt szaporítottam: legyen mentségem ama hibám, hogy egész lelkeimmel azokkal érezek, kik ifjuságunk tornázását, sport gyakorlatait, szóval testi edzésének egész ügyét nemzeti, ha lehet népi alapokon óhajtanók felépíteni, megerősödvé tudni.

A férfias sportgyakorlatok nagy számát, gazdag változatát tekintve, azt sem tudom: szükségét pótol-e ha a *baltavetés* felvételét, az arisztokratább *noble art*-ok közé megpendítettem? Legfeljebb mint sajátlagos nemzeti népjátékot, mint népsportot talán?!

Hanem abban bizonyos vagyok, hogy ha a baltavető pásztor legénység lankadatlan kitartását áttudnám ültetni a nemes sportok üzésében minduntalan meg-megernyedő fiatalságunk vérébe, mi vinnénk el a jutalmát Oxford és Chambridge vagy a kék sziget valamennyi athletája, championja elől!

Sikerüljön az a Herkulesnek!

KACSÓH LAJOS.

A nők vivása.

Bécs, 1884. ápr. 10.

Tisztelt szerkesztő úr!

Igéretemhez képest a következőkben ismertetem női vivó akadémiam létrejöttét és jogosultságát. Mint a bécsi tanítóképezde és konservatorium tornatanára azon meggyőződésre jöttem, hogy a fiatal leánykákna a tornázás csakis a gyermekévekben lehetséges. Ettől kezdve azután az erő, fejlődése sajnos, nem halad egyformán a testsúly növekedésével. A karok a tornagyakorlatoknál alig bírják a testet emelni, s általában ismeretes az, hogy fiatal hölgyek tornagyakorlatok által inkább ártanak (?), mint használnak maguknak, s ép ezért ritkán is tornáznak, s ha igen, akkor sem szívesen.

Nagyon praktikusnak bizonyultak ellenben a hölgyvilág részére a könnyebb fegyverrel (fleuret) való vivógyakorlatok.

Ha a fleuretvivás nem csak jobb, hanem balkézszel is gyakoroltatik, akkor a testnek egyenletes, harmonikus fejlesztése is elérhető, a mi első sorban a szép, erőteljes esztetikus tartásban nyilvánul.

Oly személyek, kiknek alkalmuk volt hölgyvivógyakorlatokat látni, egyetértőleg kijelentik, hogy ezen testgyakorlatok a mellett,

feszítük. Ha a pedált lábunk elereszté, s a gép a nagy lejtőn nagyon nekiindul, jobb ha leugrunk a gépről, mintsem hogy szerencsétlen esésnek tegyük ki magunkat.

Gyors menetben, vagy mikor lábunk a pedált elhagyta a legrás a gépről kissé nehéz, és ha vigyázat nélkül csináljuk, veszélyes. Ilyenkor az egyik láb hátra feszítve a lábfejjel a gerinczbe kapaszkodik, s ezáltal idetámaszkodva a másik lábat a gerinczen áttemeljük a beakasztott láb felé. A legrásnál, ha balra szállunk le, a jobb kéz a nyeret fogja meg, a bal a kormányon marad. Sima pályán, vagy hegyre föl, mikor bátran ránehezedhetünk a kormányrudra, a lábat szükségtelen a gerinczbe akasztani, hanem jól szétterpesztve mindkét lábat előre fellejtve gyorsan hátracsapjuk és a kormányrudról feltaszítva testünket oldalt levettjük magunkat. Mielőtt hajtásban próbálnánk e legrást, jól be kell gyakorolni helyben. A segítő a gép előtt állva ennek fejét fogja. Először csak a nyeregbe visszaülve lendítjük fel lábainkat, s csak akkor ugrunk le, ha a segítő mondja, hogy a lábak a legrásnál már nem akadnának a gerinczbe.

A versenyeken kisebb távolságban elejétől végig megtarthatjuk a legelőnyösebb tartást. Hanem ha tudóknk légzése a folytonos előrehajlásban nehezedeve felegyenesedünk. Az indításnál is kissé előre dőlünk, de nem nagyon. Az indító a gépet képtünkön látható módon fogva, lassan előre segíti, majd erővel eltaszítja. Ez indításnak különben csak az az előnye, hogy könnyen sikerül, mert különben az indító ereje és ügyességétől igen nagy előnyt vagy hátrányt kaphatnak a versenyzők. Egyik erősebben, másik egyenesebben lökve ki a gépet már a verseny elején nagy előnyt nyerhet a szerenésesebb.

Sokkal helyesebb a versenyzőket az indulási vonal előtt 20 méterrel e módon indítani és ők együtt tartva jönnek a vonalig, ha egyszerre érnek ide a versenyre a jel megadatik, ha nem, újra próbálják. A harmadik indítási mód a gépre ülésel kezdődnek,

hogy igen kellemeseknek nevezhetők, egészséget, ruganyosságot, ügyességet, bátorságot és lélekjelenlétet kölcsönöznek a gyenge nemnek.

Csodálni lehet, hogy ezen előnyökkel szemben is mostanáig mellőzték ezen sportot. Mindenesetre nem nagyon ismert dolog az, hogy a legnagyobb francia színésznök közül többen így pl. Mars, Rachel és Sarah Bernhardt sokat adtak a vivásra, s miután ezt legalkalmasabbnak tartották arra, hogy a test rugékonyságát elérjék, vtvák is.

A szép testtartás művészetének ezen mesternőit bizton tekinthetjük olyanoknak, kik e dolgról szakértőileg nyilatkozhatnak.

És úgy látszik, a hölgyvivás ismét divatba jön, mióta ő felsége a királyné a vivást is felvette, noha csak inkább egészségügyi szempontból, mindennapi testgyakorlatai közé.

Fölötte kívánatos, hogy ne csak a hölgyvilág, hanem a vivómesterek is kultiválják a sportnak e nemét — a hölgyvivást.

HARTL J.

Kerékkorosolya verseny-estély Bécsben.

Folyó hó 5-én tartatott meg a bécsi ker. korosolya clubnak ez idei nagy nyilvános verseny-ünnepélye, melynek fényes sikere erős bizonyítéka annak, hogy ezen testedző sportnem épúgy megérdemli a mind szélesebb körben való felkarolást, mint épen a jég sport. Roppant érdeket kölcsönöz ezen hasznos mulatságnak már csupán az is, hogy a nők szintén kellemes és üdvös szórakozást lenek itt is, tehát egész társaságok egyesülhetnek e téren egy közös célra. Azon egyetlen hátrányon — hogy a ker. korosolyázás zárt légkörben történik — könnyen lehet idővel segíteni olyképen, hogy szabad ég alatt (vagy fűdeles, de nyílt oldalu) padozott gyakorló terek készíttessenek Valóban csak gratulálhatunk azon bécsi 6 urhölgyeknek, kik leány létükre is egész férfias bátorsággal és ügyességgel kiléptek a nagy közönség élénk figyelme és tapsai elé. Az ünnepély kezdetén a férfiak vetélkedése iskolagyakorlatokkal történt; ugyanis az előre megállapított 17 figurát és azok mellék részeit egymásután egyenként végezték. Ezután ugyanazon versenyzők külön-külön mutatták be sajátos — szabadon választott gyakorlataikat. A versenyzők öten voltak. (Sokkal többen nem is lehettek volna, oly nagy ügyességet és készütséget igénylők voltak a kijelölt versenygyakorlatok.) Díj volt elég, jutott mind az ötnek. Az *első díjat* a club tiszteletbeli bajnoka *Leykauf Ignátz* nyerte el, ugyanó nyerte el a „különleges figurák díját“ és az egyes futamok díját (Einzelnlaufen), ezenkívül egy értékes melltűt nyújtottak át neki, melyet *Sartori* k. a. ajánlott fel neki a hölgyek tanítása körüli fáradozásainak elismerésül. *Leykauf* különösen mesterj alakításaival sok leleményes figurával és két hölgyel végzett balletszerű összejátékával aratott viharos tapsokat. A *második díjat* *Stein* Róbert nyerte el, és ezenkívül az iskola díját. Sfein kiváló könnyedséggel hatalmas lendületekkel szépen végezte mind a 17 iskola gyakorlatot és több bravúrjáért élénken tapsolták. *Jokl* Henrik nyerte a harmadik díjat. *Jokl* elegáns mozgásával tünt ki. A *negyedik* díjon ketten osztoztak: *Dellapina* Károly és *Dinstl* Willy. A mennyiben csak négy fő díjtétel volt, a versenybizottság ebbeli zavarán akként lón segítve, hogy báró *Rothschild* Albert egy hasonló értékű 5-ik díjat ajánlott fel, *Dellapina* mint a maga nemében páratlan solo-futó és ütemszerű lejtésekben kitünő kerék korosolyozó vált ki. *Dinstl* szép tartásával tünt ki.

Ezután következtek a hölgy produkciók férfiak közreműködésével. Először *Giurkovics* Victorine egy esinos lányka lejtett be középre korosolyázó szerű valzerrel *Joklal* együtt, és különféle összefogódásokkal, hol kigyozó vonalban,

t. i. hogy mindenki az adott jelre tetszésszerűen vagy meghatározott módon ül fel. Ez indítás még a legigazságosabb volna, ha a versenyeken az általános ügyességet és nem főképp a gyors hajtást jutalmaznánk. Az akadály és lassu versenyeken ajánlható ez indítás.

A lassu versenyeknél az a nyertes, ki a célhoz a gép folytonos hajtásával legkésőbb ér. Testünket jól hátra dőlve ily versenyen mindkét lábunk a pedált erősen nyomja, nehogy a gép nagy lendületbe jöjjön. Felső testünk merev tartásával s a kormányrud folytonos ide-oda huzásával nehezítjük az előrehaladást.

A kitartó nagy versenyeknél és kirándulásoknál az a kérdés, hogy miként lehet a legkevesebb erőfeszítéssel legtovább haladni. A fő itt is a testtartás, csak hogy itt már lehetetlen a folytonos előredúlással könnyíteni a géphajtást, mert ép ez előrehajlás fásaszt tulságosan. Arra kell tehát vigyázni, hogy a testnek mindig más-más része legyen a megerőltetésnek kitéve. Ha az előre hajlásba a derék belefáradt, úgy egyenes tartásban a kormányrudat alsó fogással fogva lábunk teljes erővel dolgozik. A lábak és a kar feszítő izmainak pihenésül előredúlve felső fogással a kormányra támaszkodunk. A láb és kar a pedálon és kormányon felváltva irányozza a gépet.

A kirándulásoknál különösen sok erőt takarítunk meg, ha a fent említett testtartást, hegyes utakon helyesen betartjuk. Ezenkívül jól felkell használni a gépnek már meglevő lendületét. Kiseb emelkedésekre, a gépet a sikon erős lendületbe hozva fáradság nélkül megyünk fel. Magasabb hegyekre menve, a gépet középgyorsasággal hajtjuk felső testünkkel folyton előre dülve. A nagyon lassu hajtásban a kerék elvesztvén lendületi erejét jobb ha leszálunk és feltaszítjuk a gépet.

BICYCLE.

hol kis és nagy körökben, hol ütemszerű tánczlelendezésekkel és futamokkal gyönyörkedtettek. Utánuk *Maximovics* Róza igéző kinézésével is, de ügyes tánczserülegedezéseivel is hatott a nézőkre; őt *Dinsil* vezette. A következő pár *Oppenheimer* Berta egy vonzó külsejű k. a. és *Dellapina* voltak. Szép egybevágóan mozogtak. *Pflugmacher Mizzi* k. a. repüléseiben — ivben fordulásaiban nem lehetett észrevenni a férfi kar támogató bejátszását, ehhez járulván *Stein* ügyessége is, a néző közönség oly freneticus tapsban tört ki, a minőre bármely első rendű primadonna is büszke lenne. A végső mutatványokat *Sartori Rosa*, *Oppenheimer Bertha* és *Leykauf* együtt végezték. Geniális leleménységgel újabb és újabb összfigurákkal közeledtek majd távoztak egymástól. Végül középpüth helyezett kalap körül ellen — majd egyenirányú ívekkel köröztek. (3-as, dupla 3-as,) folyton gyorsuló ütemben. Dr. *Körper Károly* volt a versenybizottság elnöke. A Club elnöke *Hromátka* Ferdinánd.

Szobatornázás.

Sulyzó.

A „Herkules“ 2-ik számábar közlöttek után a szobatornázásnak gyakorlati ismertetését azon reménnyel folytatjuk, hogy ez által talán sikerül többeknek lankadó tornázási kedvét erőteljesebb és rendszeresebb működésre serkenteni és a tornázásnak tán új híveket toborzani ez által a felöltöttek azon contingenséből, a honnét a nyilvános testületi tornázás csak ritkán kap híveket, t. i. a családapák és éltesebb vagy zárkózottabb kedélyű egyének köréből.

Midőn a vasbot gyakorlatokat térszűke miatt csak egy-két példagyakorlatban mutattuk be, akkor még nem követtünk el oly hibát, mint követnénk el most, ha az azzal rokon hatású gyakorló nemet a vasgolyópárral (sulyzóval) való tornázást ismertetnénk fölületesen. Mert tudjuk jól, hogy mily kevesen szereznek be maguknak egyéb tornaszert otthonjukban mint egy pár vassulyzót; mert tényleg ezen sulyzókkal és egész testi rendszeres mozgásokkal szintén lehet igen jól hatni a test összes szerveire: ezért kénytelenek vagyunk arra kérni saját érdekében mindenkit, hogy igyekezzenek egy kissé arra, hogy minél jobb tornanitója legyen önmagának, illetőleg a mit a sulyzó gyakorlatokkal eszközöl a kezek, karok, mell és hát izmainak edzésében, ugyanazt ugyanakkor cselekedje testtörzs és lábgyakorlatokkal az alsó és közép testrészekre is.

Általános meghatározások:

a) Az előre emelt helyzetben *felső tartásban van a kéz*, ha a kézfejek vannak felül, — *alsó tartásnál* a tenyér van felül, — *orsó tartásnál* a hüvelyk ujjak felül, — *sínek tartásnál* a kisujjak vannak felül a kéz borításával jövén ebbe a tartásba, (viszás sínek tartás az, midőn szintén a kisuj van ugyan felül, de ebbe a helyzetbe a kéznek kifelé fordításával illetőleg hajintással jött).

b) *Karemelés* az, midőn feszítve nyujtva jó a kar alulról fel.

c) *Karlendítés* a feszített karnak gyors emelése v. leejtése.

d) *Karhajlításnál* kéz a vállhoz közeledik, míg az alkar a felkarral *szégtartásba* jó.

e) *Karlökés* oly rohamos karnyujtás, hogy a kéz ezen mozgásában a levegőben egyenes vonalat ír le.

f) *Karütés* az, midőn a meghajlított kar akként nyujtatik ki gyors mozgással, hogy ez alatt a kézfej körivet ír le a levegőben.

g) *Karvágás* a fenti karütéstől abban különbözik, hogy míg amott a felkar az ütés pillanatában is megtartotta kezdetben felvett helyzetét, addig emitt a kéz is, alkar is, felkar is rohamosan ivben mozog.

Gyakorlatok nyujtott karral:

1. Jobb (v. bal v. páros) *karemelés* (v. lendítés) előre (v. old.) vállmagasságig (v. fejfölé, és vissza lelendítés).

2. *Ugyanaz* rézsutos irányokban felső (v. a., v. o., v. s.) tartással.

3. Jobb (v. b., v. páros) *karemelés* alatt hátra és vissza lebozsátás.

4. Páros *karfeszítés* emelt tartásban *szét* oldalt (ivterpesztés) és vissza.

5. Jobb (b. v. páros) *karlóbázás* előre és hátra (v. a test előtt és mögött jobbra és balra) vállmagasságig (v. fejfölé).

6. *Karlóbázás* lent a test körül előre és hátra.

7. *Karforgatás* különféle helyzetekben (j. elől, b. lent, v. j. fejfölött, b. e.)

8. Jobb (b. v. páros) *karkörzés* emelt tartásban *kis körökben* (u. n. *tölcsér*) befelé (v. kifelé).

9. Jobb (v. b.) *karkörzés* nagy körökben a vállakkal keresztben (v. rézsut a test előtt v. mögött) előre (v. hátra v. old.)

10. Páros *karkörzés* függélyes körsíkban lent és fent *karkeresztezéssel* ellentétes irányban a test előtt.

11. Páros *karkörzés* (u. n. *szélmalom*) nagy közökben a vállakkal haránt síkban felváltva j. előre b. hátra.

12. Jobb (b.) *karkörzés* nagy és vízszintes körsíkban a fej fölött jobbról (b.) hátra.

13. Jobb karral *kiskörzés* fej fölött és egy időben a bal karral lent elől.

Gyakorlatok hajlított karral:

14. *Karhajlítás* a mellre (v. hátra) kereszttezéssel.

15. *Kezeket a csipőre* fel és le.

16. *Kézcsukló hajlítás* és nyujtás különféle tartásban.

17. *Lefelé lökéshez* kezeket a *hónalj* alá (v. hátul a *derékra*) felhuzni és váltogatva j. és b. (v. p.) karlökés le és vissza rántás.

18. *Előre (v. fejfölé) lökéshez* kezeket a mellre föl, váltogatva (v. párosan) karlökés előre (v. föl.)

19. *Oldalt lökéshez* kezeket a vállak elé föl, fölvaltva (v. p.) lökés oldalt és vissza karrántás. A lökések rézsutos irányban is végezhetők.

20. *Lefelé ütéshez* kezeket a vállak elé föl (ütésnél a felkar a test mellett marad).

21. *Előre ütéshez* kezeket a vállak fölé (felkarok vízszintes helyzetben vannak könyökkel előre) ütés felváltva vagy páros karral.

22. *Oldalt ütéshez* kezeket a vállakra föl (felkarok vízszintes emelt tartásban, könyökök oldalt). Ütés felváltva vagy egyszerre.

23. *Fölfelé ütéshez* kezeket a fej fölött a vállak mögé (felkar függélyes helyzetét a váll fölött megtartja az ütés alkalmával is). Ütés föl egyenesen a váll fölé.

24. *Karvágás függélyes síkban fölülről lefelé*. Jobb (b.) kéz és kar emelés a jobb (b.) váll fölé (v. fejfölé) hajlításához, onnan karvágás egyenes vonalban előre (v. oldalt jobbra) lenyujtáshoz. Különféle tartással.

25. *Karvágás függélyes síkban alulról fölfelé*. Jobb (b.) kezét felső tartással (v. orsó tart.) a jobb (b.) hónalj elé (v. alá) felhuzni, ebből a tartásból vágás előlről (v. oldalról) fejfölé karnyujtásig és vissza.

26. *Karvágás rézsutos síkban le*. Jobb (b.) kezét a bal (j.) váll elé (v. fölé) emelni, és innét vágás rézsut lefelé jobbra és vissza.

27. *Ugyanaz*, de alant még tovább hátra is lendíteni a kart.

28. *Karvágás rézsutos síkban alulról föl*. Jobb (b.) kezét lent a test előtt (v. mögött) a bal czombhoz vezetni, innen vágás rézsut fölfelé a jobb (b.) váll fölé karnyujtásig.

29. *Karvágás* a fej fölötti tartásból hátul a derékra (v. elől a mellre) kar kereszttezésig és vissza (egy karral).

Karvágások páros karral egyidőben. Az előző 24—29. alattiak szerint mindkét kar ugyanazon móddal, vagy a jobb kar is más a bal kar is más móddal.

Egyfajú karmozgások összekötve másfajú karmozgásokkal egymásutánban:

31. Karlendítés előre (oldalt v. fejf.) utána karhajlítás mellre (v. ütéshez vállra), innét karlökés (v. ütés), előre (v. old.) ismét lenyujtás.

32. Lökéshez (v. ütéshez) karhajlítás (kivánat szerinti helyzetbe), azután lökés (v. ütés), azután nyujtott karral feszítés (v. lendítés, kivánat szerinti irányba, abból ismét vissza feszítés (v. lendítés) utána hajlítás az első ütemű helyzetbe, ebből lenyujtás.

33. A mellről karlökés előre, utána le és föl karlóbázás, ismét hajlítás.

34. Lökés előre, karfogatással szét feszítés, vissza feszítés és ismét mellre.

35. Egyik kar lökést végez, míg a másik lendítést ugyanazon v. más irányban.

36. Egyik kar vágást végez, míg a másik lökést ellenkező irányban.

37. Egyik kar folyton köröz, míg a másik folyton lökéseket végez.

38. Emelt tartásban egyik alkar a másik alkar körül köröz 3-szor utána karvágás vízszintes síkban szét oldalt, innét ismét vissza az alkar körzéshez (u. n. gombolítás és szakítás.)

Kargyakorlatok összekötve láb és törzsgyakorlatokkal:

Itt megjegyezzük azt, hogy mivel az egyes lábgyakorlatokat külön a törzsgyakorlatokkal és ezzel együtt a kargyakorlatokkal oly ezer meg ezer különféleségben lehet kapcsolatba hozni, hogy csupán ezzel egy vaskos kötetet dolgozhatnánk ki, a mi terünk meg oly kicsi lévén: csak mintegy mutatvány példákat jegyezhetünk ide a főbb és kedveltebb gyakorlatokból. Némi sorrendet mégis a láb és törzsgyakorlatoknál tartunk, hogy így azok fölött is némi áttekintést tétethessék.

39. Váltogatott *térdemeléssel* egyenoldalú *karlendítéssel*, jobb láb jobb kar kezd, bal folytat.

39. Váltogatott *lábemeléssel* oldalt (v. e., v. h.) egyenoldalú (v. ellenoldalú) *karlendítéssel* (v. lökésel). Jobb láb és jobb kar (v. j. láb b. k.)

40. Váltogatott *térdemeléssel* karhajlítás a mellre, láb és kar lökés (v. ütés) előre (v. old.) ismét vissza hajlítás, utána lenyujtás.

41. Jobb (b.) lábbal előre (v. h., v. j.) *lépállás* (v. rohamlépés) és egyidőben jobb (b.) *karlendítés* (vagy lökés v. ütés v. vágás), innen visszalépés és kar visszahelyezés a kiinduló helyzetébe.

42. Jobb lábbal jobbra *terpesz-állásba* lépni, egyidőben kezeket *lökéshez* a mellre föl, innen *törzshajlítás* előre (v. hátra) egyidőben páros *karlökés* le v. föl, ismét törzsnyújtás kezeket mellre hozva, és vissza lépni lenyújtott karokkal alapállásba.

42. Terpeszállásba ugrás kezeket föl lendítve, törzs- és karlendítés előre le, nyújtás föl, alapállásba ugrás.

43. *Terpeszállásban* és előre (v. h.) *meghajolt* helyzetben változtatott (v. páros) *karlökés* le és vissza rántás a mellre (u. n. *dagasztás*.)

44. Nagy *oldal terpeszállásban* változtatott *térdhajlítás* egyidőben *törzsfordítás* és páros karlendítés (v. lökés) fejfölé (v. e.) Jobbra, vissza, balra, vissza.

45. *Törzsforgatás* jobbra-balra karlökésekkel (v. lendítésekkel).

46. Jobb (b.) karral a test előtt mell és fejmagasságban *nyolczas* vonalban körözös kis törzshajlításokkal oldalt (u. n. *karmester*).

47. *Törzshajlítás* jobbra és balra, *ellenoldalu karhajlítással* fej fölé és vissza, két vagy négy ütemben.

48. *Terpeszállásban* karok a fej fölött. Ebből a kiindulási helyzetből előre *törzs* és *karlendítés* mélyen le és ismét nyújtás föl (u. n. *fürészelő ács*).

49. Jobb lábbal *rohamlépés* előre és kezeket fejfölé emelni, itt *törzshajlítás* és páros *karlendítés* előre le, a karokkal alant a test előtt a bal oldal felé tovább lendíteni egyszermind a törzset balra fordítani, ezután újból előre arc és fölnyújtás, és ismét le, ismét fel (u. n. *harangozás*).

50. Guggolás páros karlendítéssel (v. lökessel) előre és nyújtás lelendítéssel (v. mellre a kezek).

51. *Hanyattfekvő helyzetben* különféle karlendítések és lökések, különféle irányban.

52. *Menet közben* különféle kartartások vagy ütemszerű karlökések — lendítések — lökések.

Itt végül még egyszer hangsúlyozzuk azt, hogy *pusztán* vasgolyópárok is igen jól lehet működtetni a test majd minden izmát, de ki ezt teszi, ki ezzel be akarja érni, az képesítse előbb elméletileg önmagát az önvezetésre.

PORZSOLT LAJOS.

Levél az athletákhoz.

Üdvözljük a budapesti derék athletákat! következetesen, bajnoki kitartással haladnak a dicső, de akadályokban dúsz pályán, a melyet maguk elé kitztek.

Ez lesz ötödike az egymást tervszerűen, félévi közökben követő nagy viadaloknak. — A propozíciókon meglátszik, hogy hosszú tapasztalat, érett megfontolás eredményei. — Jól hatja meg az embert az a bizonyos megállapodottság, mely belőlök szól, s a mely kétszeresen jól esik, mivel indokolt javítással, a részletekbe vágó, megfontolt, ovatos módosításokkal párosul.

És mint dobogott szívünk, midőn olvastuk, hogy a club tagjai nem tágitottak a bajnoki távugrás kitzésétől! — Valóban szép reményre jogosító háttér ez a választmány dicséretes működésének!

A sikversenyek helyes arányban vannak a többi versenynemekkel; a nyílt versenyek pedig állandókká váltak. Igen szerencsés új verseny-nem a súlyemelés is úgy gyakorlati, mint athletikai szempontból csak helyesülhetjük a rúd alakú súlyok használatát.

Elismerést érdemel a gazdag díjazás is, úgy arányos voltaért, valamint azért, hogy a nagyobb díjak bizonyos minimális eredményhez vannak kötve. A gátversenynél és kezdők kerékpárversenyénél ugyan nem látjuk a második díjat a versenyzők bizonyos számához kötve; de ha ez azt jelenti, hogy a részvét annyira biztos, akkor csak gratulálunk!

Sajnálunk kell, hogy az ökölvívásból csupán kezdők versenye lett kitzve a propozíciók szövegezésére vonatkozólag pedig híját látjuk a megállapodott következetes műnyelvnek, s nem helyesülhetjük a velocipéde kifejezést, mint nem eléggé határozottat, s azért nem eléggé sportszerűt.

Az „amateur-gentleman“ kifejezés sem valami szerencsés. A súly az „amateur“ szóban fekszik, a „gentleman“ csak jelző s mint ilyennek meg kellene előznie amazt.

Ezek csekélységek ugyan; de figyelmünket mégis megérdemlik. Egészben véve a M. A. C. propozíciói oly kedvező benyomást tettek reánk, hogy szívünk mélyéből ez üdvözlést küldjük régi tagtársainkhoz: „csak bátran előre!“

DR. BAINYER HUGO.

A „M. A. C.“ egykori titkárnak tökéletesen igaza van, midőn a testgyakorlati műnyelvet szegényesnek, hiányosnak találja; sokan beismerik ezt s „Nemzeti tornaegylet“-ben Szarvas Gábor segítségével épen most dolgoznak a torna-műszavakon. A „M. A. C.“ mostani versenypropozíciói is már némi haladást mutatnak e téren. A „velocipéd“ elnevezést mindaddig meg kell tartani, míg jó magyar kifejezést nem találtak reá, a mint hogy eddig nem találtak, a mire legecslátásabb példa, hogy a két magyar velocipéd-club egyike „kerékpár“-nak, a másika „vasparipá“-nak hívja a gépjét. — Szerk.

Carl Ede.

Küzdelmes élet után úgy halt el mint igazi katona — karddal a kézben. Utolsó órájában is kötelességét teljesíté. A vívás mestere a türelem, kitartás és a férfias lélekerő szép példáját mutatta életében. Mint beteg úgy élt, mert úgy akart élni mint az egészséges, és oly bajjal, melylyel más ágyba dülne ő a kardot forgatta. Es lehet, hogy ép ez sietette korai halálát.

A külsejére nagy gondot fordító mestert ki sem hitte volna 50 évesnek. Pedig ő már szabadság harcunkban mint gyermek ifju honvéd vett részt. És bár mint a régi Pest szülőtte német ajku volt, mindig igaz magyar maradt. — A forradalom elnyomása után a Sándor-czredbe mint közlegény soroztatott be, de ügyessége és értelme hamar kivívták számára a tisztí rangot. Tizenegy évig katonáskodva nyitotta meg Pesten vívótermet.

A vívásba kilencz éves korában kezdé a jó hírű öreg Chapon növérének férje belevezetni. A gyermek Carlnek már hire volt, hogy mily ügyes vívó. A leggyakorlottabb vívók meg-meg próbálkoztak a kellemes külsejű s modoru ifjuval. Mint embert és vívó mestert egyaránt becsülte mindenki. Temetésén sok ismerős és jó barát álta körül sirját. A budapesti vívó mesterek szép koszorúval díszíték fel társuk koporsóját. A Magy. athletikai club számos tagja kísérté ki volt mesteröket s bánatos családját a temetőbe. Boldog házassága gyermekeken maradt. A természetére nézve gyengének látszó Carl edzett izmos ember volt, hanem vívásánál mindig jobban ügyessége mint kitartó ereje

érvényesült. — A kardvívásban kevésbbé volt jártas mint a fleuretvaló bánásban. És nagyon természetes is, hogy ki jó törvívó, az nem vívhat ép oly jól a karddal, és ez áll ellenkezőleg is. A törvívásnál a fő könnyed, érzékeny csukló az erős kardvágás és védésben elveszti érzékenységét s a védés kis mozdulatai nagyobbá válnak. A jó törvívónak meg védeése marad gyenge, mert megszokja a kis parádot.

A Benedekkel való vívásánál is kevésbé majd minden vágás volt védve, de az erős és gyors vágásokkal szemben már ekkor Carl gyengének bizonyult. És a vívás után igen sokan mondták, hogy nem a jobb vívó, hanem az erős ifju győzte le Carl. Nagyon kár volt, hogy a barátságos kardmérkőzést nem előzte meg mint rendesen szokta a törvívás.

Az elhunyt örvegyének felsegélésére bizottság alakult a következő urakból: Dr. Kern Tivadar, Egger Gyula, dr. Krausz Izidor, Morgenstern Leó, Pacsó Ottó, Strasser Izidor. Eddig a bizottságnál befolytak: Dr. Krausz Izidor, dr. Stern Arthur és Lajos 50—50 frt, D. J. 40 frt, Megyeri Krausz Lajos, Ullmann Károly József, dr. Bischitz Gyula, Strasser testvérek, dr. Kern Tivadar 20—20 frt, Strasser Izidor, Egger Gyula, Schwarcz Béla, dr. Sámuel Lázár, Pacsu Ottó 10—10 frt, dr. Robitsek József, D. L., Streliszky Sándor, Rust József 5—5 frt, dr. Herzog Oszkár, Fürst László 3—3 frt, R. K. 1 frt. Összesen 317 frt.

A KÉTKERÉKŰ VELOCIPÉD HAJTÁSA.

Gyermekek testgyakorlata.

— Képpel. —

A legkönnyebben és legjobb eredménnyel a gyermekek testét csak úgy erősíthetjük, ha gyakorlataikba kedélyüknek megfelelő vidámabb tornajátékokat is bele veszünk. Ezekkel öntünk lelket a gyermekeknek sokszor unalmas iskolai tornázásába. A kis gyermek így ha nem is látja be a magasabb célját, melyre vezetjük, készséggel és mulatsággal edzi magát. Természetes, hogy e játékok és mulatságos versenyek, nem a torna helyettesítésére, csak könnyítésére szolgálnak és rendszeres mint befejező gyakorlatok a jó magaviselet és igyekezet jutalmául vétetnek be az iskolai tornába.

A gyermekeket a képünkön látható párversenyre nagyság és erő szerint állítjuk kettenként össze s a párok jobb és ballábát térdben felül kendővel összekötjük. A kendőt párszor szélesen körül csavarva a lábakon, úgy szorítjuk össze, hogy be ne vágódjék a husba. A belső karokkal a futók egymás vállát fogják, hogy az összeköttetés biztosabb legyen. A szabadon levő kezek erős lóbálással segítnek a futásban és egyensúlyozásban.

Megesik bizony sokszor, hogy a párok felbuknak és még a földön bukfeneczet is vetnek, de a puha talajon minden baj nélkül. A fő a futásban, hogy mind az összekötött, mind a szabad lábak egyszerre rugják el a testeket a földről, mert a mint csak egy kicsit is eltér az útenyben egyik gyermek a másiktól, s akkor lép le mikor a másik a szabad lábbal már ugrorni akar, feldönti a sietőt. A futás könnyebb, ha nagy ugrásokkal mint ha apró lépésekben haladunk.

Nevetséges az elesett párok felkelését nézni, a mint egymást gátolják a lábra állásban. A lebukáskor sem szabad a kezeknek elereszteni a vállat, mert ellenkezőleg ha kétfelé dőlnek a lábak erősen megfeszülnek. Így összefogódzva kell felkelni is, először az összekötött lábakra támaszkodva.

Igen gyorsan sohase kell iramodni, mert a biztos beérkezés helyett könnyebben felbukunk.

E játék nem csak a gyermek kedélyt de a férfias komolyságot is felvidítja s helyesen vehetik az egyleti tagok is elő rendszeres testgyakorlataik vidám befejezéséül.

Hartl vivó-akadémiája Budapesten.

Mint már említettük, Hartl J. jeles bécsi vivótanár bemutatja vivó-akadémiáját Budapesten f. hó 19-én esti 8 órakor a Vigadó nagy termében. Nemcsak a nők vivása, de általában az érdekesen összeállított, nálunk még be nem mutatott vívások méltó várakozást keltettek nemcsak a szakértő, de a nagy közönség körében is. Különösen felhívjuk hölgyeink figyelmét az iskola-vívásra, melynél többször volt alkalmunk gyönyörködni a nők szép nyugodt vívási módjában. Érdeklél várja különösen a laikus közönség a mesternek egyszerre két nővel való vívását.

Az estét a következő pontok töltik be:

1. Vívó-iskola, bemutatja 8 hölgy.
2. Harcz vívóval Hartl és segédje közt.
3. Tirez au mur, bemutatja két hölgy.
4. Kezdő vívónő leckéje, egyik hölgy a tanító, másik a tanítvány.
5. Előbbre haladt vívónő leckéje, két hölgy.
6. Képzett vívónő leckéje, Hartl és egy nő.
7. Leckéje két kézzel viva, H. és két nő.
8. Vívás egyenes karddal H. és segédje közt.
9. Vívó vívás az összes hölgyek közt.
10. Kard-vívás H. és segédje közt.
11. Vívás tőrrel és egyenes karddal több hölgy közt.
12. Kard-vívás az összes hölgyek által bemutatva.

A szünetek alatt zene fogja a közönséget szórakoztatni.

Jegyek ára: nagy páholy 25 frt, kis páholy 16 frt, ülőhelyek 5, 3 és 2 frt, belépti jegy 1 frt; kaphatók a váci-utczában Mayer-nél, a szervita-téren Patzignál, a kerepesi-úton Nagelnál és a fürdő-utczában Benjamin hírlapárúsító üzletében.

Különfélék.

Matolay Elek siremlékének költségeire a következő adományok érkeztek szerkesztőségünkhöz:

Grill Richárd	6.— frt
N. N. (Bpest)	50 „
Összesen 6,50 „	

Ehhez számítva az eddig begyűlt 5 frtot, a „Herkules“ összes gyűjtése 11 frt 50 kr.

Midőn a kegyes adakozóknak köszönetet mondanánk, ismételten föl hívjuk olvasóink figyelmét a magyar tornászati megalapítójának jeltelen sírjára.

Husvételi velocipéd kirándulások. A fővárosi két velocipéd egyeslet tagjai az ünnepekben Egerbe és Martonvásárra mentek. A kényelmesebbek pedig a Sós-fürdő megnyitását tették megjelenésükkel élénkebbé.

Velocipéd az Alpokon át. A gráci velocipéd-club néhány tagja dr. Ditrich M. vezetésével az idén megakarja kísérteni a berni alpokon keresztül velocipédeze Turinba jutni. Úti tervük kész. Méránból indulnak. Tavaly többeknek sikerült Velencébe eljutni, sikerülhet ezen vállalkozás is de kemény próbára fogja őket tenni e nagy hegyi út.

Oszták-magyar evező szövetségről kezdnek Bécsben beszélni; ugyanis a német evező szövetség csatlakozásra hívta fel az oszták csatlakozó egyesleteket. Erre a bécsi Regatta-egyeslet igazgatósága kinyilatkoztatta, hogy a bécsi regatta-egyeslet úgy tekinti a német-oszták evező egyesleteket szemben Németországgal mint „külföldit“ a német evezőszövetség alapszabályának értelmében. Ez tehát annyit jelent, hogy a bécsi regatta-egyesletnek nem kell a német evezőszövetség, ha ugyan ezen igazgatósági nyilatkozat megnyeri a napokban összejövő nagy bizottságtól a jóváhagyását és ha a bizonyára összehívandó rendkívüli közgyűlés ezen nyilatkozatot egyleti határozattá emelendi. Ebből meg az fog következni, hogy itt bent a monarchiában létesítsék egy nagy oszták-magyar csatlakozó szövetséget, mert a nagyobb szabású összműködéshez egy ily nagy szövetség létele szükséges.

Az aradi lövész-egyesletben a megnyitó díjlövészet e hó 13. és 14-én tartatott meg. Aug. 15., 16., és 17-én nagy díjlövészet s végre okt. 25. és 26-án zárólövészet fog rendezetni.

A testgyakorlatok és a képzőművészetek szoros összefüggésben állanak egymással s pl. a görög szobrászat a görög athletika nélkül korántsem emelkedhetett volna oly magasra. A szobrászat és festőművészet ma is nem egyszer a testgyakorlatok különböző neméhez fordul tárgyért. A múcsarnok mostani kiállításán is két ily festmény látható. Az egyik Werner Antal berlini akadémiai igazgatónak nagy festménye, mely egy római fürdőben két — kézfogással birkozó — férfit ábrázol. A kép műbecsét megítélni nem lapunk feladata ugyan, de annyit említhetünk róla, hogy akadémiai hideg mű. A két római a birkozásnak azt a nemét őrzi épen, melynél a jobb lábat a jobb lábhoz támasztván s a jobb kezét jobb kézben tartva igyekeznek egymást helyükből kitolni. — A másik festmény Szárics Imre fiatal magyar festőnek genreképe, melyen egy kertben ingre vetkőzött fiatal ember karddal kezében hívja olvasó kollegáját „három tussra!“

A bécsi kerékpár-verseny (1884 június 8) több pontjára nevezhetnek a bécsiek kivül is az oszták-magyar és német műkedvelők. A versenyt az „Allg. Sport-Zeitung“ rendezti. Nevezési zárlat máj. 31.

Mulatságos tornaestély. Az I. bécsi tornagyűlésnek előtornász köre folyó hó 5-ikén élvezetes estét rendezett a Sophia teremben, melyen teljes 3 órán át mulattatták a nagy néző közönséget komoly majd komikus tornamutatványokkal, melyek után tánczra kerekedtek. Először 24 tornász svájci tornaegyesruhában botgyakorlatokat végzett rend és taggyakorlatokkal, (Stabreigen) komolyan egybevágóan. A második mutatvány két tornásznak vas sullyokkal végzett erő gyakorlatai voltak. A harmadik számot egyes Clown-productiók képezték, melyekben nem annyira a működők arczjátéka mint inkább a gyakorlatok komikus kinézése idézett elő derültséget. A negyedik számban 15 tornász különféle csoportokat gulákat piramidákat mutatott be ügyesen. Az ezután következő bohózos gyakorlatok (komikus ugrások és ugratások és furesz kinézésű gulák) roppant derültséget okoztak. Nem kevésbé mulattató volt két vankosokkal és sajátos iltözetekkel óriásokká formált ügyes tornásznak egy harmadik vezetése alatt végbevitt nyújtó tornászuk. A végső mutatvány szintén komikus de egyszerűsággal excentricus is volt, mert azt akarván parodiálni, hogy a tornász mily csodás hatást a testre: egy egész csapat nyomoréknak a tornászát utánozták hűen.

A temesvári csónakázó egyeslet idei gyakorlatait a jözsefkülvárosi vashid közelében közelében fogja tartani, miután régi állomáshelye a Magyar-féle uszodához és a malmokhoz igen közel lévén, nagyon el volt zárva.

Egyeslet viadala. Párizsban az idén máj. 18. tartandó nyolcvevözös ver senyben újra erős küzdelem lesz a Rowing Club és a Societé nautique de la Marne közt. Az utóbbiak már két egymásutáni évben győztek. A tiszteletdíjat most is a közoktatásügyi miniszter adja.

Nizzában e hó 15. veszi kezdetét a vitorlás-verseny. Érdekes lesz a verseny lefolyása mint minden évben az volt, de tartani lehet attól, hogy inkább csak népmulatság lesz az idén mint komoly nemzetközi verseny. Sok hajótulajdonos visszafog húzódni a versenytől, mert a tavalyi versenyen a díjakat bizonyos okokból nem adták ki. Ezen ügy bírói utra vitetett, és így a bizalom nincs meg az egyesekben a versenybizottság iránt.

Versenybirkozás. Folyó hó 15-én lesz a nagy hirre vergődött birkozásnak Mac Laughlinnak Dunc. C. Ross-al való mérkőzése. Kihívó ez utóbbi. Foga-

GYERMEKES TESTGYAKORLATA.

dástétel 1000 dollár. Laughlin akkor lett híressé, midőn a legismertebb amerikai birkozót H. M. Dufurt (Marlboroból) kétszer legyőzte. A legutóbbi győzelmét Dufur-on aratta. Birkozási szabály a következő volt: győztes az, ki ellenfelét úgy vághatja földhöz, hogy annak mindkét válla érintse a földet. Fogadási tétel 1000 dollár volt. Három összetűzés történt, az első érdekes küzdelem 10 percig tartott. Dufur mint ügyesebb és szabályosabb birkozó tünt ki, Laughlin pedig hatalmas erejével: a második összetűzés 11 percig tartott; a harmadik pedig csak rövid ideig és Laughlin győzelmével végződött.

Az Oxfordi és Cambridgei egyetemek ez ideig nyolc éveztől nagy versenyben egész meglepőleg a *Cambridgeiek győztek*. Még pedig — mint írják — könnyen. Tehát az Oxfordiak négy évi folytonos győzelmök után a dicsőséget át kellett, hogy engedjék a Cambridgeieknek. Némelyek ezen vereséget annak tulajdonítják, hogy a legerősebb training időben az Oxford-Crew egy tagja beteg lévén annak helyét egy pótegyénnel kelle betölteniök. A valóságban azonban úgy lesz, hogy míg emitt a könnyű győzelmi remény rossz buzdító volt az erős trainingre, addig amott a legszenvedélyesebb előkészítéssel fogtak a dologhoz.

„Jeu de Barre“ lovagjáték. Ezen társas lovaglási játékot már Párizson kívül másutt is nagy kedvvel karolták fel. Legközelebb Bécsben rendez versenyeket is rendeznek s e végből a játékrendet már ki is dolgozták. A játék menete ez: mindenekelőtt egy kisebb „lovaglási négyszögteret“ jelölnek ki könnyen észrevehető határvonalakkal. A játékot egyszerre 3 lovas végzi. Egyik közülük színes szalagot tűz könnyen a bal vállára, ez a „védő“, a másik két lovas a „támadó“. A védő most beállít a négyszögteret közepére, a két támadó pedig vele szembe a sarkokhoz. A támadóknak feladata letépni a védő válláról a szalagot vagy őt a térből kiszorítani egy bizonyos meghatározott idő letelte előtt, a védő teendője meggátolni a támadókat szándékukban és őket szorítani ki. Szabály az: hogy a támadóknak csak a védő bal oldala felől szabad a szalag után kapni. A támadás adott jelre veszi kezdetét, mindkét támadó fortélyos összejátszással igyekezik a védőnek bal oldalára jutni, emez pedig ügyes lövőnyitással és gyors le és oldalhajlásokkal védi szalagját. Ha a támadók egyike bármi okból a térből kiugratott, az a játékból kiesik és a bentmaradtak küzdelemre tovább. A játék végződik, ha a védő szalagját egyik támadó hatalmába kerithette, vagy ha a védőt a támadók vagy a védő mindkét támadót a térből kiszorította: ezen esetekben a „bírák“ jelt adnak a szünetre. Kévszámú lovas társaságban rendszeren az veszi át a védő szerepét, a ki előzőleg a szalagot magához ragadhatta a szabályos küzdelemben.

Lipcei kerékpár-verseny június 1. Nevezési zárlat máj. 24.

A miskolci Lövész-Egylet évi közgyűlését a nemzeti casinóban nagy érdekltség közt tartotta meg dr. Szabó Gyula elnöke alatt. Az évi jelentés felolvasása a számadás jóváhagyása és a költségvetés megállapítása után a tisztikar következőleg alakult meg: Elnök *Melcer Gyula* alispán, főlövész-mester *Petro József*, Lövész-mesterek: *Jámbor Sándor*, *Kandó Jenő*, *Koss Károly*, ifj. *Sir Nándor*, *Szentirmay Béla*, *Szepeszy Zsiga*. Titkár: *Röck Gyula*. Pénztárnok *Kösis Kálmán*. Az egylet tagjai a legszebb reményekkel távoztak el a jövő iránt, mert az új tisztikart képesnek vélik az egylet felvirágoztatására. Reményük teljesülését minden honpolgár örömmel veendő, a nagy fontosságú lövő sport terjedését látván abban.

„Labdázás lábbal“ Ez egy oly társas játék, melyben a nagy labdát a játékosok két táborra oszolva lábrugasokkal igyekeznek tulhajtani az ellenfél háta mögött megjelölt határvonalon. Ehhez nagyban hasonlít a „gömbtekésés kézzel“. Mindkét játék speciális angol játéknak nevezhető, mivel sehol sem úzik oly esodálatos hévvel és pontossággal mint ott. Ugyanezen nagy lapdával — melylyel a fenti két játékot nálunk is játszik — végzik az angolok az ő rendszer nagy lapdaversenyeket is, de másként. Hogy fogalma legyen az e játékot még nem ismerőnek arról, mily általános közkedveltséggel úzik ezt Angliában: felemlítjük, hogy a mult hó végén lefolyt nagy verseny-labdázást, melyben a Lancastéri grófságban lévő „Blackburn Rovers“ Club a glasgowi „Queens Park“ Clubot leverte (2 Goal:1) 14.000 ember nézte.

„Szabad a velocipédesés Berlinben.“ Legutóbb rendőrhatalóságilag megengedték az utcákon a velocipédesést, csakhogy számukra egy menetrendet fognak kidolgozni. Tehát megszűnt ez által Berlinben az a famozus állapot, hogy a rendőrök az utcán kerékpárosokat elfogdosták bekisérték és bíróság elé vitték az illetőket, a bíróság azonban felmenté őket mindég.

Lóháton fogat ellen. Érdekes fogadást nyert meg mult héten Rosenberg ezredes szemben Sponecz gróffal. Az ezredes rendszeres szolgálati lován nyargalva 100 méternivel előzte meg a végcélnál ellenfelét, aki magyar kettős Jucker fogattal hajtott. A k. b. 27 kilométernyi távol (Diedenhofel Metzsig) egy óra 10 perc alatt tették meg.

A TARPÉI SZIKLA.

— ELBESZÉLÉS. —

IRTA

PORZSOLT KÁLMÁN.

A „nyomorék.“

Menone pirulva hajtotta le fejét, de a mint fölemelte tekintetét, hirtelen harag gyult szemeiben, ruháját ideges gyorsasággal rántotta magára, s kezébe egy ott heverő diskost ragadva, azt úgy dobta a kerítéshez, hogy az szinte átszakadt bele.

— Ki az? mi baj? — kérdeztek a lányok.

— A nyomorék! — válaszolt boszusan Menone.

— A szemtelen ismét leskelődött?

— Igen, csak most vettem észre. De le is kapta a fejét a diskos előtt!

Midőn a lányok is elhagyták a tornacsarnokot, Menone legbátul maradt.

Bántotta a lányok résztvevő sajnálkozása leveretése fölött.

A mint hazafelé ballagott, egy utcasarkon egyszerre eléje került a „nyomorék“.

— Hallgass meg Menone! — esdekelt.

— Eh! hagyj el! untatsz. S úgy is tudom, mit akarsz mondani.

— Bajosan! hisz még nem mondtam el mindent.

— Nos halljuk, az ujság ingerel.

— Tudod-e, hogy én vakon hiszek a jósoknak?

— Magam sem kételkedem jóslataik beteljesülésében.

— Lásd, nekem azt jóslták, hogy nekem is, mint atyámnak, a tarpéi szikla lesz halálom, ha meg nem nyerendem egy szép leány szerelmét. E jóslat kiüszött hazamból, idejöttem a hellén ég alá, s ime itt is üldöz.

— Tehetek én róla?

— Tehetsz. Mert a te szemeid büvölték meg, s ha belőlem is kalóz lesz és engem is lelöknek a tarpéi szikláról, mint apámat, te léssz oka.

— Azt hiszem, hogy rád nézve még megtisztelő halál, ha a tarpéi szikláról löknek le; ha hellén volnál, a Taygétos lett volna halálod születésed után.

— Már ismét görbe derekamra czélzasz!

— Ha látom, mindig eszembe jut.

— Pedig kár rajta gúnyolódni, nem tudja azt betörni egy deli hellén athleta sem.

— Hogy henczergsz, mikor egy athleta sincs jelen.

— Elöttük is csak így beszéltek.

— No hátmuta sd meg, hívd ki őket birokra, ha mered.

— Megteszem, de ha leverem őket, megkaplak jutalmul téged?

— Engem? — Legyen! — Oly biztos vagyok leveretésedben, hogy meg merem igérni.

— Vigyázz! mert én szavadon foglak!

— Hellén leányt nem kell figyelmeztetni szava beváltására, ezt jegyezd meg római!

Elváltak s másnap már kihirdette Sosios mester tanítványai előtt, hogy kihívta őket a római Calliachus.

Hangos kacagással fogadták e kihívást a hellén ifjak, kicsinyelvén a római ismeretlen erejét.

De csalódtak, a halálra ítélt latin kalóz fiában nagy erő lakott, bár derekát egy gyerekkori esés meggörbitette is.

Midőn kiállott a porondra, a férfiak hangos megjegyzéseket tettek reá s a lányok gúnyosan nevetgéltek fölötté; de ő csak némán sötét tekintettel állt ott, várva a jelt a birkozásra.

Menone ünnepi köntösben, virágokkal díszítve ült egy emelvényen; pajkosan enyelgett az emelvény lépcsőjén ülő Leanderrel.

Sosios mester nyugodt méltósággal rendezkedett a versenyterén, hogy minden készen álljon: olaj, hamu, stleggis, törülköző és kistály tiszta víz.

Az athléták elkészítették testüket a birkozásra, ki-ki a maga szokása szerint bekente olajjal s behintette hamuval; csupán a római nem tett semmi előkészületet.

Sosios oly sorba állította egymás után a hellén ifjakat, a mint majd a rómaival meg kell küzdeniök s aztán jelt adott a verseny megkezdésére.

Feszült figyelem között folyt le az első mérkőzés, — de nem tartott sokáig: a hellén ifju csakhamar a porban feküdt s Calliachus már a másik vetélytárs elé nyújtotta csontos karjait.

A meglepetés és nem tetszés moraja hangzott a hellének csoportjából, de a birkozás ellen szólni nem lehetett, a római a versenyszabályokat pontosan megtartotta.

Jött az új ellenfél, — de ezt is csak hasonló sors érte.

A harmadik már dühösen támadta meg a rómaikat, a negyedik csufolta három elődjét, az ötödik a halálraitelt regnácziójával és elszántságával ment neki, — de valamennyit egy sors érte.

Sosios mester is elvesztette már ekkor higgadságát, tanítványai vereségével iskolája jó hírét látta veszélyeztetve.

Menone arcát halálos sápadtság öntötte el, csak most fogta el először az aggodalom, hogy az utált római csakugyan győzhetne.

— Nos, szép Menone! — szólt Calliachus gúnyosan, — nem vonod vissza ígéretedet?

— Hellén ezt nem teszi soha! — felelt Menone haragtól kipirult arczzal.

— Most én volnék a soron — szólt Leander fölemelkedve — de előbb pihenj jó római.

— Nincs rá szükségem, válaszolt ez hetykén.

— No de én szeretem az igazságot, te öt emberrel birkóztál, előbb én is megbirkózom tehát öttel, hogy egyenlő erővel versenyezhesünk.

A hellén ifjak helyeselték Leander szavait s ez öt athlétát egymásután a földre terített.

— No most már kezdhetjük, kiállott Leander s a két athlétá feszült figyelem közt kezdette meg a birkozást.

Calliachus megkísérlette betörni Leander derekát, de nem sikerült, ekkor taszítással, majd magához rántással és oldalra fordítással kísérlette meg a földre teríteni, — de ez sem sikerült.

Menone arca hol elsápadt, hol kipirult . . . egyszerre nagy por-felhő kerekedett a küzdőterén . . . a római a földön elterülve hevert, — a hellének egy üdvivalgásban törtek ki. Menone

egy sikoltással oda futott Leanderéhez, karjait nyaka körül fonta s egy önféledt forró esőket nyomott ajkára.

Ez volt az első csók Sosios tornacsarnokában, de a nagy diadalban senki sem tulajdonított neki valami különösebb jelentőséget — csak Leander és — Menone

Midőn a római a porból föltápázkodott s észrevétlenül elhagyta a csarnokot, egy sóhaj lebbent el ajkáról:

— A tarpéi szikla lesz halálom!

És úgy lőn, a mint mondá.

— Vége. —

Velocipéd kirándulások.

A velocipédezés haszna és élvezetessége különösen a kirándulásoknál tűnik ki. Nincs ló, mellyel oly utakat, annyi idő alatt megtehetünk, mint saját erőnkkel a velocipéden. Már a kezdő athleta mértőfödeket tesz meg egy nap, s a gyakorlottabbak egy-két heti kirándulásokban naponként 80—100 kmnyi utat hagynak hátra.

Hanem az ily nagyobb utakra már kellő előkészületekkel lehet csak indulni.

A mi rossz utainkra lehetőleg erős gépet választunk, mely biztosít, hogy nem hagy cserben az ut közepén. Ezen a gépen kell a próba utakat is tennünk, hogy méretéhez (hegyes utra a rendesnél 1—2 cm.-rel kisebb gépet vehetünk) súlyához és járásához hozzászokjunk. — A napokra terjedő utra csak azután indulunk neki, ha a gyakorló helyen, vagy a training-gépen már kellő erőt gyűjtöttünk.

A gép és a már kipróbált erő után főgondunkat a ruházatra fordítjuk. A túrista soha sem lehet piperkőcz, és nincs is valami nevetségesebb, mint a poros utra és izzasztó munkára kényesen felöltözött velocipédista. — Hanem ezért a legezészerűbb uti ruha igen esinos is lehet. — Az ingre nézve legajánlatosabb a flanel, mely az izzadtságot beszívja s a felmelegedett bőrhöz nem engedi a hideg levegőt. És hogy a nyak és kéz ne legyen izléstelenül szabadon, szép fehér és könnyen tisztítható gumi-kézelt és gallért varrunk a kabátba. — A kabát ugyanis egész nyakig begombolható, mint a katona díszkabátok. Szabása olyan legyen, hogy különösen hátul a derékhoz simuljon, a begombolás nélkül is. Alakja legszebb, ha a rövid elől igen keveset, kerekken kivágott zakkót közelíti meg. Gyakorlatibb, de nem oly szép, a hátul összehúzható zubbony. A felső ruha, mint a nadrág kelméjének legjobb az erősebb, szürke, vagy a most divatos drappszínű gyapjú-kelmét választani. — E színek nemesek az ut porától későn piszkolódnak be, de a napon sem vesz-

tik színöket. A nadrág a láb mozgását legkevésbé gátolja, ha nem ér a térden lejjel. Az ily rövid nadrág, hogy a lábhoz alul eléggé szoruljon, 3—4 gombbal gomboltatik be a felhuzás után. Általában a nadrág és a kabát-ujak végei lehetőleg zárják el a hideg levegő elől az utat a meleg testhez. A vállaknál a honalj alatt ellenkezőleg a lehető távan maradjon a kabát. A harisnyák térden felül érve, lehetőleg a ruha színében kézimunkával legyenek kötve. A cipő középvastagságú, talp és sarokkal, kivágott bőr vagy vászomból lehet készítve. A fejre határozottan leghelyesebb az angol katona sisakformájú, könnyű kalapot választani. Elöl a szemet és hátul a nyakát egyformán védi mélyen lenyúló ernyője. A körülötte tekert fátyolt leeresztve a szunyogok és por ellen véd. — Az cső ellen a velocipédisták egy különösen a számukra készített vízhatlan kamzsás köpenyt használnak. A köpenynek csak fent a fej számára van nyílása, különben körülveszi a velocipédistát és ennek kezei is alatta fogják a kormányrudat. E köpenybe a szél sem kapaszkodik bele, kezünk a száraz kormányt foghatja alatta, s még a lábunkat is megvédi az esőtől.

Az egy napnál távolabbi kirándulásoknál e köpenyen kívül még több apróbb dolgot kell elpakolnunk. A szerint, amint rövidebb vagy hosszabb útra megyünk, kell többet vagy kevesebbet vinni. Különben lehetőleg nagyobb csomagunkat mindig előre küldjük s csak a lehető legszükségesebbekkel terheljük meg a gépet. Ezek a következők: szappan, fésű, kefék, zsebkezdő, óra, térkép, ing, alsónadrág, harisnya, jegyzőlapok, kaucuk-pohár és egy darab tiszta vászonrongy. És ezenkívül a géphez szükséges eszközök. Mindez összepakolva alig tesz 4—5 kgrmot. A pak elhelyezésére a háromkerékű gépeknél legalkalmasabb az ülés háta, vagy alja. A kétkerekűnél lehet a tengelyre, a gerinczre, vagy n' kormányrúdra tenni. Mindenik helynek megvan az előnye és hátránya is. A tengelyre akasztott súly az egyensúlyozást könnyíti, de a leszállásban és a rossz uton a menésben is gátol. A gerinczen lévő súly a legjobban nehezíti a hajtást, de előnyös ép ezért a hegyről lefelé menve. Ha a kormányrudat terheljük meg, a gép a völgybe tulsebesen megy, de rendes uton annál könnyebben hajtható. Leghelyesebb tehát a terhet a kormány és a gerinczen megosztani.

A kirándulásoknál megtarthatjuk a rendes életmódot, csak mindenben szigorú mértéket kell tartani. Az utat mindig előre a térképről leolvastva úgy osztjuk be, amint étkezésünk szokott ideje engedi, mert a fő az egészség és itt a gyomorépség. — Reggelire legjobb, ha az ember megszokja a tejírást, mert a mellett, hogy legezészerűsebb, a legkönnyebben is kapható. A villás reggeli annak is jól fog esni, ki rendszeren nem is evett ily időben. Helyesen hus vagy tojás félét eszünk. Délben rendes ebéd. A vacsora a rendesnél táp-

HUZELLA M.

BUDAPEST,

IV. kerület, váczi-utcza 1. sz. (Lyka-ház).

Fegyver és vadászati kellékek raktára, különlegességek a sport különféle nemeihez.

PIEPER, DIANA

és eredeti

angol fegyverek tára.

3—3

Folyton vadászati- és sport-ujdonságok.

Mumm, Mercier, Moët et Chandon, Heidsick, Cliquot, Roederer pezsgők, hamisítatlan francia Cognac, — Brizard — Bordeaux, Focking — Amsterdam, Benedicline — Fécamp, Chartreuse — liqueur, — Bordeaux, Rajnai, Spanyol, Olasz, Afrikai borok

valamint

magyar és erdélyi, asztali és pecsenye borok

raktára

Lobmayer János Ferencznél

BUDAPEST,

10 IV., Károly-körút 18. szám.

3—1

Arjegyzékkel kívánatra bérmentve szolgál.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható hiteles közönlőirat folytán ezen intézet legmelegebben ajánlható.

Titkos betegségeket

hugyesőfolyásokat és sebeket, az önfertőzés utóbjait, az elgyengült férfierőt, magömléseket, a bujakornak utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, bármennyire is idültek, valamint mindazon női betegségeket, melynek a magtalanúság egyik fő-okozója és bőrbetegségeket gyógyít új gyógymód szerint biztos sikerrel gyorsan és alaposan

Dr. GARAI ANTAL

orvos, sebész, szülész és szemész tudor, volt cs. kir. osztály-főorvos.

RENDELŐ INTÉZET:

Budapest, VI. ker., gyár-utcza 3. II. em., bejárat a lépcsőről, a sugár-út és király-utcza közt.

Rendel: naponta 10 órától d. e., egész 4 óra délutánig, este 7 órától 8 óráig. — Díjazott levelekre a legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszeréről gondoskodtatik.

3

Nőknek külön váróterem.

4—3

2

5—2

E l e g á n s

felöltők	9 frttól	szalonnák
öltönyök	18 frttól	
divat-nadrágok	5 frttól	
öltönyök, gyász	25 frttól	
Gyermek-öltönyök	14 frttól	

(Minden tiszta gyapjuból, legújabb divat szerint, gondosan készítve) a legfinomabb minőségig. Megrendelések mérték szerint. A legfinomabb angol, francia és brünni szövetek legnagyobb választékban

Rothberger Jakabnál

cs. és kir. udvari szállító

Budapest, Kristóf-tér 2. sz. I. em.

(Az árak minden egyes darabon ki vannak tüntetve.)

álóbb is lehet, különösen, ha ozsona nem volt. Minden étkezés után piheuni kell, ebéd után 2 órát is. Az ivásra legjobb volna a tiszta víz, de minthogy a mindig más-más szokatlan víz elronthatná az ember gyomrát, s ásványvizet meg kevés helyt kapunk, legjobb, ha borral keverve kútvizet iszunk. A legnagyobb szomjúságban sem szabad túlteltségig inni. A kevés és jó pálinkát reggelre is csak azoknak ajánlom, kiknek gyomra annyira megszokta hogy nem emésztene nélküle. Általában semmiféle szeszes italt sem szabad inni, és ha lehet is, csak kevés bort vízzel. A sert mint kábító és a gyomrot nagyon megerőtető italt csak azok igyák, kiknek már táplálékukká vált. Minden ital közt legajánlatosabb az illatos tea kevés rummal.

A gép hajtását lassu ütemben kezdjük meg, hogy az izmok belejöjjenek munkásságukba. S csak mikor már könnyebbedik a munka, haladunk gyorsabban. Minden pihenés után kezdetben még nehezebbnek tűnik fel a hajtás, mint mikor abbahagytuk, de már pár nyomásra felelevenednek izmaink. Ezt az átmenetet soha sem kell erőltetéssel siettetni, mert még jobban fogunk általa fáradni. — A reggeli korai órákban és a naplemente felé a legköny-

nyebben, s déltáján a legnehezebben dolgozunk. E természetes lankadság ellen sem kell dolgozni. Különböen ily lankadság sokszor beáll nem annyira a testi fáradtság, mint szellemi unalom miatt. Ettől legjobban azáltal védjük meg magunkat, hogy kirándulásunkra kedélyünk, miveltségünk, s társadalmi állásunknak megfelelő utitársat keresünk. Ily társaságban nemcsak a fáradtságot s az ut kellemetlenségeit érezzük kevésbé, de az élvezetek is fokozodnak.

MASTER.

Szerkesztői üzenetek.

D. K. (Bpest.) Bevált. — Dr. H. R. J. A jövő számban. — W. L. (Bpest.) A „M. A. C.“ eddigi versenyeiben csak a 18 éven felüli fiatalság vehetett részt; még ez év folyamán kilátás van azonban rá, hogy a tanulóifjúság számára is rendeznek versenyt. — Dr. Zs. B. (Nvrd.) Köszönet, mielőbb számítsunk rá. — M. T. (Győr.) A jövő számban. — „Unalmas testgyakorlat.“ Unalmas czikk: nem használhatjuk. — Gr. R. (Bpest.) Levelét átadtuk a „M. A. C.“ elnökségének. — X. Y. Ó-Budán is van tornaegylet, elnöke Gergelyi Jakab. — Sportsman. Az idei csónak-versenyek programját 2. számunkban közöltük.

Schleinz Károly

Budapest, kerepesi út 34. sz.

HILLMANN HERBERT és COOPER COENTRY vasparipa (BICYCLE) és TRICYCKE gyárosok magyarországi főügynöke ajánlja dusan felszerelt

vasparipa és Tricycle raktárát.

Ezen gyár készítményei szilárd szerkezetük és csinos kiállításuk által a legnagyobb kelendőségnek örvendenek; s az eddigi vasparipa találmányok közt legelső helyet foglalnak.

8 Kívánatra árjegyzék bérmentve megküldetik. 3-3

**A BUDAPESTI
KERÉKPÁR-EGYESÜLET.**

Hydes & Wigfull-féle Sheffieldi
angol kerékpárokat ajánl

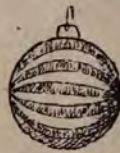
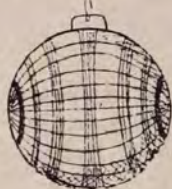
főügynökség és raktár

KOSZTOVITS L. D.-nél

Budapesten, Béla-utca 4. szám.

7 (Árjegyzékeket ingyen.) 3-3

Különösen ajánlhatók a Registered Stanley golyó fejű gép nickelplatrozva, ugymint Registered Chester gépek; eddig Budapesten 48 ily gép van használatban. Ára 150 forinttól 300 forintig. Törés ellen kezeskedem.

CZIM- ÉS CZIMER-
FESTÉSZET

Zászló és diszitési czikkek
GYÁRA

Választási zászlók

Himzett és festett
EGYLETI ZÁSZLÓK,

EGYLETI JELVÉNYEK

fémbe és zománczozott.

és jelvények.

RUMBOLD B.

Budapesten, IV. Muzem-körút 29. sz.

6

5-3

PAPIR-LAMPIONOK
LÉGGÖMBÖK
TŰZI JÁTÉKOK

Alapított 1842.

KÉPES ÉS RÉSZLETES
ÁRJEGYZÉKET
kívánatra bérmentesen

Alapított 1842.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 1.
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ — PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII. Nagykör út-
utca 13.

kat vissza nem

üldünk.

Bérmentetlen leveleket ne m
fogadunk el.

A testgyakorlás és a nők.

A nő igazi és legnagyobb nagyhatalmasság. Tetszése kormá-
nyozza a világot. Dicsérő szava okos és nem okos dolgot egy-
képen fölemel, s divatba juttat. Elítélő tekintete a legvalódibb
bölcseletet is száműzi a társaságból. A mi fölött napirendre tér,
az indulhat eltemetkezni. Szólnia sem kell: hallgatása elég a
tegnapi szépet és jót mára elfelejtett semmiséggé tenni.

S e természeti hatalmas befolyás alól a legszikrázóbb lángelme
sem képes kiszabadulni. A férfivilág összes törekvései a magas
tetszés elnyerésére irányozvák. A kinek e megnyerés nem sikerül,
alkotása remek és üdvözítő lehet, de népszerű és elterjedett nem,
soha. A nőknek tetsző divatot millióan követik, s kedves költők
verseit mindenki ajkán hordja: *Jaeger* tanár észszerű öltönyt
alig százan viselik, s *Kant* filozófiájáról csak a könyvmolyok
tudnak.

Ez örök törvény. Alaptételei a szerelem szent §§-ban rejlenek.
Ellene törni hiábavaló küzdelem: hatalmának meghódolni édes
boldogság.

S a nő szeszélyes. Szavait és tetteit érzelmei kormányozzák.
Szíve pedig szabálytalan szabályok szerint érez. Ma imáandó
komoly hévvel buzog a szent igazság mellett: holnap bübajos
mosolylyal kiesűfolja a számok rideg törvényeit. Aszkéta ma, ki
még a napvilágot, s az üde levegőt is száműzi köréből: holnap
Szardanapálként tobzódik fényben, illatarban, gyönyörben, üdvös-
ségben. Érthetetlen és kiszámíthatatlan pályán ragadja magával
a világot a félistenítő, s állattá tevő érzelmek és gondolatok vég-
telen változatu sorain át. . . .

Szerencsés, boldog az a törekvés, mely a nők tetszését megnyerte,
s jó érzelmeik tárgya között helyet foglal. Evvel a legjobb
pártfogáshoz a legbuzgóbb terjesztéshez, a legsikeresebb előmoz-
dításhoz jutott. A szép szemek kérő tekintetei, az eperajkak nyá-
jas rábeszélő szavai, s a találekony fejecskék uj, meg uj eredeti
tervei többet használnak az ilyen ügynek tiz parlamentnél, száz
törvénytől, ezer férfi-egyesületnél. Mert §§. alól kibujni, s okos-
kodások elől kitérni könnyű dolog. De hol a hős, a ki a nő
óhajtására azt merné felelni: „Nem“? S hol a bölcsesség, mely
a női elme furfangjain tul birna járni?!

Azért a testgyakorlás terjesztése — és fejlesztésének érdekében
a nőt a testgyakorlás ügye számára okvetetlenül meg kell nyerni.
Nem mondom, hogy minden áron, de minden megengedhető esz-
közzel.

Ez a kérdés — különösen hazánkban — folyton jelentősebbé
válík. Mert néhány kiváltságos előnyü testgyakorlási fajtát, s egy-
két nyilvános tornaünnepélyt és versenyt kivéve, nőinknek a
testgyakorlás iránti érdeklődése számbavehetetlenül csekély. Szó-
moru következményül a testgyakorlás leverő lassúsággal terjed.
Társaságokban nem divat róla beszélni. Kérdéseit csak szakértő
körökben szokás megvitatni. Csarnokaikban nőknek illetlen meg-
jelenni. Minden ügye-baja tulnyomóan csak nőtlen férfiakra van
hagyva. Ezek pedig nagyon hajlandók az osztatlan társadalom
mindennapi kenyerét szórakoztató mulatsággá változtatni. És így
a testgyakorlás csak könnyüvérti kicsiny körök játéka marad.

Mennyire más lenne a sorsa, ha iránta a nők is érdeklődnének,
ha érette azok is buzognának! A szép szemek biztató és elismerő
tekintete az ifjuság nagy többségét a testgyakorló helyekre esor-
portosítaná. Oda gyülnének nők kedvéért a családapák. Leányaik,
menyeik szavai az öregeket is oda vezetnék. S a tette kész lel-
kesültség, a nyugodt komoly kitarás és a bölcs meggondolás
tornát, athlétikát egyképen gyors és diszes virágzásra juttatna.
Milliók és milliók sorakoznának a nemes ügy köré, s vállvetett
munkájuk igazi remeket, igazi üdvözítőt alkotna.

Ezért a célért nagyon érdemes a nőhódító kellemes hadjáratot
megindítani. Ezért érdemes kilesni az édes szivecskék furcsa
kivánságait, s a mennyire az ügy veszélyeztetése nélkül lehet,
annyira teljesíteni is a szeszélyes óhajtásokat.

Látványosságra, ünnepélyre, krándulásra, közvaosorára, táncz-
mulatságra vágnak a nők? Rendezni kell, s igyekezni, hogy a

testgyakorlás külső és belső jelenségei, s előnyei ilyen alkalmakkor
mindig kitünjenek. Csint, diszességet, szépséget szeretnek a nők?
Olyanokká kell a testgyakorló helyeket, s lehetően a gyakorla-
tokat is tenni. Előzékeny, udvarias, gyöngéd bánás kell a nők-
nek? Igyekezék mindenik testgyakorló (tornász és athléta) a
francia lovagiasság jeles példánya lenni; a ki nem tud, álljon
hátra. Kérést várnak a nők? Kérteni kell őket elnökökkel és
küldöttségekkel tiszter, százszor: az egyiket zászlóanyának, a
másikat közvaosora-háziasszonyának, a harmadikat dijkiosztónak, a
negyediket bálanyának, az ötödiket taggyűjtőnek, a tizediket,
századikat, ezrediket kegyes nézőközönségnek. . . .

Lassan-lassan meg lesznek nyerve mind. És velők ügyünk
zászlói alá ellenállhatatlan hódító hadsereg csoportosul. Eretek,
bajos mosolyaikért, nyájas kézszorításaikért ifju és agg, ur és
paraszt, szegény és vagyonos, mind közénk szegődik. S akkor az
összehalmozódott roppant erővel a testgyakorlásért esodákat lehet
művelni. Anyagi és szellemi eszközeink megszázsorosódnak. Alap-
elveink általános közkincesek lesznek. Rend- és módszereinket a
sok gondolkozó fő tisztákká, s nemzetiekké teszi. Műnyelvünk
szóit a nép maga fogja a tőről lemetszeni. S a mai játékos,
mulatság-féle testgyakorlás nemzetink mindenik férfának minden-
nap táplálékává leszen. Sőt a női szellem találekonyasága az igazi
női testgyakorlás megteremtésére is módot fog találni, s elhozza
azt a szép időt, mikor a nemzöt a sashoz, s a szülöt Nubia pár-
duczához bátran hasonlíthatja a költő!

Bizton hiszem, hogy mindez bekövetkezik, ha a nőt sikerül a
testgyakorlás ügyének megnyerni. De hogy e nélkül nagyon
kevésre és roppant lassan fogunk jutni, azt ép oly bizton tudom.
Mert mint a világ minden kérdésében, úgy ebben is megdönthe-
tetlen igazság Schiller mondása:

„... Wo das Strenge mit dem Zarten,
Wo Starkes sich und Mildes paarten,
Da gibt es einen guten Klang.“

DR. HAJNÓCZI.

A BÉCSI AMAZONOK BUDAPESTEN.

Hartl J. bécsi vívótanár már jó ideje foglalkozik azzal, hogy
a vívást a nők körében is terjesztsze. Bécsben már meglehetősen
sikert is aratott e téren. Ugyanis több lánykát kiképezett külö-
nösen a vívó-vívásban s a mult évben nyilvános viadalt rendezett
velők, mely általános tetszést aratott. Hartl most Magyarországon
is terjesztendő a nők között e vívást, tanítványával együtt Buda-
pestre jött s itt két napon nyilvános előadást tartott a fővárosi
vigadóban.

A bécsi amazonok budapesti szerepléséről a következőkben érte-
sitjük olvasóinkat:

Hartl életrajza.

Hartl F. született Bécsben; atyja Hartl Ignác († 1872.) régi
jóhírű bécsi vívómester maga képezte ki fiát vívó tanárnak. Utóbbi,
önszorgalma által csakhamar a középiskolák és tanítóképezdek
tornatanitójává küzdötte fel magát: 3 év óta azonban a tornatani-
tással felhagyott s egyedül a vívás művészetének él.

A vívást már 15 éves korától fogva, tehát teljes 21 éven át
tanítja. Jelenleg Bécsben (I. Adlergasse) bir egy jól látogatott nagy
vívó iskolával; azonkívül már 11 éve a Conservatorium vívó és
tornatanára, hol a vívás és tornázás a drámai és operai növendé-
kekre nézve kötelező tantárgy.

Továbbá több mint 13 éve a cs. k. udvari várszínházban sze-
repelel mint vívó mester, a csata és párbaj jeleneteknél.

A vívásban a milánói nemzetközi vívóversenyen mint 1-ső rendű
kard- és vívó-vívó az arany érmét, mult évben pedig (1883. már-
czius) a kard- és vívó-vívásokra aláírás útján gyűjtött 30—30 db
aranyat nyerte el.

Nyolcz amazon.

Hartlnak sok nő tanítványa van Bécsben s ezek közül nyolcz
látogatta meg Budapestet, névszerint: *Branche Janka*, *Branche*

Leopoldina, *Branche* Anna, *Brotto* Mariska, *Pagin* Lucie, *Swoboda* Helén, *Swoboda* Lujza és *Stumpf* Irma.

A kisasszonyok mind fiatalok, szépek s jó családból származottak. Közülük néhányan a konzervatorium tagjai s valamennyien csak szívességből és nem pénzért szálltak ki a sikra. Kisérőnőjük *Brottoné* volt.

Öltöztük ép oly czélszerű mint keces: kényelmes félzipó, magas harisnya, e fölött nadrág és térdig érő szoknya, a derékon plastron, a vállon szalag s a kézen vivó keztyű.

Magukviselete a közönséggel szemben szerény, szemérmes és mégis elég bátor volt, úgy hogy a férfi és hölgy közönségnek rokonszenvét egyaránt megnyerték.

Budapestre érkezésük.

Hartl bécsi nyilvános föllépésének sikere után szeretett volna Budapestre lejönni s e végből néhány nőtanítványának arczképét elküldvén a „Magyar athletikai clubnak“ felkérte ezt, hogy rendezze az ő „vivő-akadémiá“-ját Budapesten s az egész társaság költségeit biztosítsa. Az athletikai club nem vállalkozhatván ily veszélyeztetett üzletre, Hartl maga is lejött, miután budapesti megbízottja *Glück* József a vígadó bérlőjével elintézte a ternek bérbevételét s miután Hartl is előbb személyesen lejött az ügyek rendbehozására.

Folyó hó 17-én csütörtökön este aztán egész csendben meg is érkezett Hartl és társasága Budapestre a bécsi hajóval. A kikötőnél csak is a „Herkules“ küldöttje fogadta őket. *Rainer* József Európa-szállójába szálltak.

Főpróba.

Budapesten a sajtó képviselői voltak azok a boldogok, kik legelőször láthatták a bécsi amazonokat. Ugyanis Hartl a megérkezése utáni napon, pénteken este olyan főpróba-felét tartott a vígadóban, melyre a sajtó képviselőit meghívta.

Hartl a meghívott társaság előtt röviden ismertette elveit, melyeket a vivás tanításában s a nők testgyakorlásában követ, s melyeket a „Herkules“ olvasói Hartlnak mult számunkban közölt eredeti czikke után már ismernek.

Hangsúlyozta ezuttal, hogy ő a vivást a nőkre nézve általános testgyakorlatnak tartja, mely a tornánál is jobb és alkalmasabb; azonban a vivásban leginkább csak a fleuret-vivást hangsúlyozta.

E bevezető szavak után a nyilvános előadás több pontját bemutatta a hölgyekkel, kik úgy megjelenésökkel mint szabatos vivásukkal az első pillantásra megnyerték a nézők tetszését.

Az első nap a vígadóban.

Szombaton este volt az első előadás a vígadóban, melyet a közönség nem töltött meg ezuttal. A terem végén emelvény állt, s e mögött négy paizs között e felírás: „A művészet meggyőzi az erőt!“ volt látható. Az egyes mutatóványok közeit katonazene töltötte ki.

Hartl a nők vivását igen helyesen úgy mutatta be, mint ahogy fokozatosan képesíti őket. Az iskola-vivásban a négy pár teljesen megnyerte a közönség tetszését. Hartl iskolája a rendes fleuret-iskolától nem tér el, s tanítványai a legszabatosabban mutatták be a szurást és védést. A kéz és derékmozgások összhangzatosak voltak a lábak ki- és visszalepésével, de egy nagyon hátrányos hibája van Hartl nemannyira iskolájának, mint tanításának, hogy a kilépéskor a helyben maradó lábak nem egyenesednek ki egészen és így a szurás sokszor rövid marad. Hanem talán ezt be lehet tudni a nők gyengébb izmainak is. E tömeges iskola-vivást Hartl vezényelte, balkézrel is viva. A további mutatóványokban a kezdő tanítvány vezetésétől egész a haladottabb oktatásáig kicsiben egész fleuret-iskolát végig tanulhattuk.

Az iskola eredményétül Hartl és segéde *Fuchs* a fleuret vivást a tökély magas fokán mutatták be. A mester e vivásban kitünő testtartással és bámulatos nyugodtsággal viv. Segédének talán mozdulatai még gyorsabbak, de elsiettek és védeke tétovázó. Hanem mind a mesternek mind összes tanítványainak leginkább a kilépések kifogásolható. Hartl maga is nehezen ugrik előre, mert igen nagy lépésben áll ki. *Fuchs* urnak e nagy lépése már nem csak hátrányos, de izléstelen is.

A nők bemutatták a fleurettel és törrel való nálunk ismeretlen vivást is. A fleuret a jobbkezben, a tör a bal kezben fejfölé tartva igen plastikus állást ad a nőknek. A törrel leginkább a fleuret szurásokat védtek és csak néha szúrtak vele. Általában inkább gát mint előny a balkézben a tör. A két fleurettel való vivás is, melyet Hartl két nővel szemben mutatott be inkább csak mutatóványosságnak mint komoly vivásnak tünt fel.

Az egyenes karddal való vivást (H. és segédje közt) a laikus közönség alig különböztette meg a fleuret vivástól.

A magyar közönség legnagyobb érdekléssel várta a kardvivást. És ebben Hartl nem elégitette ki várakozásunkat. Nálunk a kard-

vivásban — minden hiúság nélkül mondhatjuk — a jelesebb amatőrök jóval felül állnak a mesteren. Visszavágásai gyorsak, de a legnagyobb baja, hogy elővágásai semmit sem gátolják az ellentét bemenését. Sőt egyszer segédje kardjába is beleszaladt az elővágáskor. Már gárdját (quart) sem tarthatjuk jónak. A különösen fleuret vivást kultiváló mestereket aligha lehet lebeszélni az alsó terz vagy quart kiállásnál, holott a kardvágások kivitele és védeke is felette könnyebb a magas primállásból.

„A Herkules“ lakomája.

Vasárnap este a a „Herkules“ szerkesztősége Hartl és tanítványai Bpestre jövetele alkalmából társas vacsorát rendezett az „Európa szálló“ emeleti termében. Lapunk munkatársai és barátai a kerek termet egészen megtöltötték. Már 9 órakor együtt volt a díszes társaság s midőn a bécsi amazonok mesteriükkel beléptek lelkes éljenzés fogadta őket, rövid bemutatások után helyet foglaltak az asztalok mellett nők és férfiak vegyest. Kezdetét vette ezután a vacsora, melynek menüje a következő volt:

Bouillon, Filet de boeuf garni, Poulets fareis, Salade Pouding à la russe, Dessert, Vins. A kiszolgálás kifogástalan volt, miután *Rainer* József az Európa tulajdonosa maga ügyelt fel arra.

A második hús étel után Porzolt Dénes a „Herkules“ szerkesztősége nevében hivatalosan üdvözölte Hartl és tanítványait, mire *Bekelberg* Ernő a nemzeti torna egyet művezetője kitiünően humoros toasztot mondott a vendégekre, *Kosztolányi* Károly tűzér főhadnagy pohár köszöntője a nőkre szintén zajos tetszést aratott. Valamennyi toaszt a vendégek iránti tekintetből németül mondatott. Hartl két ízben is szót emelt s meleg köszönetét fejezte ki a Herkules szerkesztősége és az egész magyar sajtó iránt a kitüntető fogadtatásért.

A lakoma kitünő kedély-hangulatban $\frac{1}{2}$ 12 óráig tartott, a vendégek láthatólag jól érezték magukat a társaságban s a szép amazonok az asztal mellett is ép úgy lefegyverezték a férfiakat mint karddal kezökben.

Az „Európa“ emeleti termében jelenleg tilos lévén a zenélés, az egész társaság éjjel előtt lement egy földszinti külön terembe, hogy *Rácz* Pali és fiai cigányzenéje mellett táncra kerekedjék. Az amazonok ebben is oly kitaróak voltak mint a vivásban s a csárdást is csakhamar mind megtanulták.

A mulatság a késő éji órákba is benyúlt a szórakozáson kívül azonban még az az eredménye is volt, hogy a vacsora alatt egy aláírási ívet köröztettek a másnapi nyilvános viadal alkalmával a hölgyeknek adandó versenydíjak beszerzésére.

Csakhamar szép kis összeg jött össze s három női ékszertvásárolván a másnapi nyilvános előadáson versenyt rögtönöztek, mely különösen emelte az előadás érdekességét s a tiszteletdíjak is kellemes emlékek lesznek bizonyára a győzteseknek.

A második nap a vígadóban.

A második napon a közönség a zsufolásig töltötte a vígadót s e napon a nőknek Hartl nagyobb tért engedett, hogy maga friss-erővel állhasson a versenyre kelő *Vermes* Nándorral szembe. — Az iskola vivások a multkoriak voltak. A hölgyek páros küzdelmét ez este a „Herkules“ banketjének tiszteletdíjaiért folyó verseny helyettesíté. — Most lehetett látni az igazi lelkes vivást, a figyelmes vigyázó visszaugrásokat, heves rohamot gyors szurást.

Az első díjat (mellű és karperecz) *Branche* Janka nyerte el, leverve mind a hét társát. Vivása bámulatos gyors felfogást és készséges ügyességet tanusít. A leghevesebb rohamban is nyugodtan véd és igen sokszor futottak törjébe nem eléggé vigyázó társnői. Nála a kilépés is helyes és szurása messze beér.

A második díjat (két arany gyűrű) a közönség kedveltje *Brotto* Mari nyerte el kevésbé higgadt, de kellemesebb vivásával. Az első győztesen kívül mind a hat társát leverte, még pedig majdnem mindeniket úgy hogy a kiszabott két szurást egymásután megadta. Keze nagyon biztos csak visszaugrása lassu.

Swoboda Helén a barmadik díj (mellű) nyertes könnyű mozgásával s gyors kilépésével tünt ki. A szurásokat *Keresztessy* József és Hartl ellenőrizték, a díjakat pedig a „Herkules-bankett“ társasága nevében Porzolt Gyula adta át a győzteseknek.

A nagy közönség zajos tapsához, a szakemberek komoly dicséretét is kiérdemelték a győztesek valóban szép és erős vivásukért. És egyet még a legjobb férfivívó is tanulhat a gyöngébb nem e bájos harczosaitól; a nemes magaviseletét, a szurások bevallásának. A leghevesebb összecsapásnál nem feledé egyik is el a kapott szurást jelezni.

A kardvivásból bemutatott iskola csak arról győzött meg, hogy a nők gyenge kezébe nem való az inkább erős fogást, mint könnyed érzékenységet kívánó kard. Kezeikkel a markolat közepét fogva egy vágások sem érte volna jóformán a testet. Nem lehet, vagy ha lehet is, nem szükséges a nők fogását oly erőssé tenni, hogy a kard nehéz vezetésében is oly ügyesek lennének, mint a fleuret forgatásában.

A mesternek Vermes Nándor amateurrel való vivása volt a nagy közönségre nézve a legérdekesebb. Hartl e versenyben igen tapasztalt, gyakorlott mesternek tünt ki. Vermesnek ugyanis rossz gardja van; karját kinyújtva félig prim, félig tere állásból viv. És így a belső karvágást igen könnyűvé tette. Hartl e vágást 5-ször meg is adta. Ha a parádja Vermesnek jó, még mint győztes került volna ki a versenyből, mert a kiszabott 10 perc alatt ő 5 szép oldal- és hasvágást adott, míg Hartl neki testre csak 4-et. Igen szép volt Vermesnek az a hasvágása, melyet Hartl kardját megkötve adott. Egy vágása meg a mellett végig vágta. — Hanem az egész vivást elrontotta a sok kettős vágás (ambo), mely nyolczszor fordult elő. Magok a vivók is bosszankodtak, hogy gondolataik annyiszor összetalálkoztak. Néha rendkívüli erővel mentek egymásnak s egy ízben Vermes fejéről leröpült a nagy maszk.

Hartl terczállásból viv gyors ugrásokkal, az előre lépést ritkán használja. Az olaszok eme jobbra-balra ugráló vivásának csak akkor van értelme, ha a világossággal szembe akarjuk az ellenfél szoritani, mert különben a nagy körzést mi sarkon fordulva ellensúlyozhatjuk.

A verseny-jury a következő tagokból állott: *Keresztessy József, Kisbadri Kiss Ferencz, dr. Lisznyai Elemér, Porzolt Gyula, Rohonczy Aladár*; időmérő Hartl részére *Bokeberg Ernő*. Vermes részéről *Tornay Schossberger Nándor*. A verseny 10 perczig tartott s ez idő alatt a jury-tagok egybehangzó ítélete szerint Hartl lett a győztes, adván kilencz vágást és kapván ötöt. Ezután még egy tusra („pour la dame“) összementek s ezt is Vermes kapta. A szokásos kézfogás után Hartl megcsókolta ellenfelét, mit a távozó közönség zajosan megéljenzett.

Elutazás.

Bécsi vendégeink kedden estig Budapesten maradtak s ez utolsó napot részint pihenésre s részint arra használták fel, hogy látogatásokat tegyenek és a főváros néhány nevezetességét megszemléljék.

Este a bécsi hajóval az egész társaság elutazott. Az állomásra sokan kikisérték őket s érzékeny bucsut vettek.

Nagy Livius a „M. A. C.“ pénztárnoka és a „Herkules“ szerkesztőse részéről *Porzolt Gyula Váczig* elkisérték vendégeinket, kik a budapesti fogadtatással igen meg vannak elégedve s a magyar fővárostól nehezen váltak meg.

Hartlnak mindössze is csak a tetszett különösnek, hogy a magyar vivómesterek egyike sem akart vele nyilvános viadalra kelni. De a magyar vivómestereknek e tartózkodása nem régi keletű. Most termeikbe rejtőzve áldoznak a vivásnak, pedig ha egy kicsit a publikum előtt is szerepelnének, ugy maga a vivás, mint ők maguk is csak hasznát látnák.

Nem lehetetlen, hogy a bécsiek még az ősszel újból lejönnék hozzánk új műsorral.

A mi e bécsi amazonok vendégszereplésének eredményét illeti, kétségtelen, hogy ez nagy fontossággal bír s a magyar publikumban bizonyára sokakat hódított meg a vivásnak.

A vivás mint női testgyakorlat mindenestre jobb mint a semmiféle testgyakorlat, de sehogy sem lehet elég és az egyedüli a nőies testedzésre. Mert vivhatunk bár mind a két kézzel s vivhatunk egész a fáradságig, izmainknak mégis csak igen kis részét erősítjük (különösen csak a csukló-izmaikat). Jó ha a vivást is bevezesszük a nők testgyakorlatai közé, csak hogy ne elégedjünk meg ennyivel és ne feledjük a tornát.

Vizi velocipéd.

(Képpel.)

Lábbal átkelni a vizen! Ezt a megváltó óta csodás feladatot teszük könnyen lehetővé a vizi velocipédek. Számos leleményes találmány próbálta már a karok evezését a lábak kerék-hajtásával helyettesíteni. És tény is, hogy mihelyt az így lábbal hajtható gépek a csónakoknál könnyebbek lesznek, ezeket a kényelmesebb kirándulásokban helyettesíthetik is, de a gyors és erős menetekben az oly evezést, melynél a lábak, karok és a törzs is munkál, soha sem pótolhatják.

Az első vizi velocipédek egész csónak formájuk voltak. Két összekötött keskeny csónak között ült mint a háromkerékű velocipéden a hajtó és lábaival a két esolnakon külön-külön levő, vagy a köztük elhelyezett lapát kerekkel mozgatta a gépet. — Itt épen az a baj, hogy a két csónak nagyon nehézzé tette a velocipédet. — Ha pedig a csónakokat szerfelett keskenyekké s könnyűkké tették, a magasan fentülő testsulya a gép felfordulását könnyíté. Meg a kormányzásnál is sok nehézséget okozott a két csónak.

Mind e bajokon segített némileg *Blanchard* azáltal, hogy a gépet és az embert fentartó csónakok helyett léggel töltött töm-

lőket használ, melyek négy oldalról elhelyezve a feldölést is lehetlenné teszik. — A csónak helyét egy bádognál vagy papirból tetszetősen készített hattyu foglalhatja el. Erre van erősítve a hajtó kerék és a kormány. Az ember e gépen a hajtásban még azáltal is nyer, hogy lábait teljesen kinyújtva használhatja, mert az ülés e gépen már nyerges, olyan, mint a kétkerekű velocipéden.

Hanem a mennyivel megkönnyítette *Blanchard* a vizivelocipédet, hajtását a sok tömlővel annyival meg is nehezítette. Mert míg a csónak éles órán könnyen tovasiklott a víz, a tojásdad tömlők nehezítik a haladást. Hanem ezen is segített némileg a fentaláló azáltal, hogy a tömlőket tengelyök körül fordulhatókká tette. Ugy hogy az egész gép az oldal tömlőkön mintegy tova gördül.

A nap és eső ellen a gép felett ernyőt lehet kifeszíteni, mely mint vitorla is használható. Az egész találmány nagyon tetszetős alakú és ha nem is helyettesíti az evezést, mellette mint szórakoztató kirándulási gép (állóvízben vagy vízmentén) helyet érdemel.

Felhívás a hazai csónakázó és vitorlázó egy-letekhez!

Két éve lesz innen-onnan, hogy az evező és vitorlázó sport lelkes barátai a győri csónakázó egyesület kezdeményezésére Esztergomban összegyűltek s ott az országos evező és vitorlázó szövetséget létesítéskörül lelkes eszmeeserét folytatva, elhatározták, hogy a szövetséget megalakítják.

Egy éve lesz innen-onnan, hogy a szövetséget B.-Füreden meg is alakult s kimondatott, hogy az alakulásnál jelen nem volt hazai vízi-sport egyesületek a belépésre felhívassanak, ami az elnökség részéről meg is történt.

Az alakulásnál jelen volt a budapesti két egyesület és a győri egyesület.

A belépésre felhívtak a pozsonyi egyesület, a Balaton-Egyesület, a szegedi és keszthelyi egyesületek.

és azóta az ügy e stadiumban . . . áll.

Az annyira mozgékony pozsonyi egyesület, mely országunkban a legrégebb, legstylszerűbb, mely az esztergomi előértekezleten lelkesen látszott az ügyet felkarolni, az elnökséghez még m. évben küldött átiratban jelezte, hogy a választmány belépési indítványát az 1884. évben márcziusban tartandó rendes közgyűlés elé terjesztendi.

Azóta már márczius is elmúlt és a pozsonyi egyesület még mindig nem tudatta határozatát, a többi nem is felelt a megkeresésre.

Már most méltán lehet kérdeni, életképesek-e hazai egyesületeink — mert egy ad hoc verseny még e mellett nem tanuskodik — életképesek-e akkor, midőn egy annyi fáradsággal létrehozott szövetséget közönyükkel életbe lépni sem engednek.

Életképesek-e akkor, midőn egy oly szövetséget nyomnak el csirájában, melynek nem kisebb czélja van — ide iktatom szó szerint az alapszabályok 2. és 3. szakaszait — mint Magyarországon az evezés és vitorlázás sportjának és egyöntetű kifejlésztésének minél tágabb körű és minél magasabb tökélyű állappontra való emelése a következő eszközök által:

a) A közvélemény megnyerése és a vizisport tervszerű terjesztése,

b) ösztönzés magyar evező és vitorlázó egyesületek alakítására minden kedvező alkalommal és mindenütt hol ily egyesület alakítását a meglevő tények megengedik, keletkező egyesületeknek tények és tanácsok utján gyámolítása,

c) szövetségi nagy gyűlések tartása,

d) jelentések és statistikai adatok beszerzése úgy ezek közhírré tétele,

e) magyar evező és vitorlázó ünnepélyek és versenyek rendezése, úgy azok pártolása,

f) versenyalap megteremtése és versenydíjak beszerzése,

g) egységes versenyszabályok alkotása, valamint általános hajózási és sportszabályok meghozatala,

h) közvetítői és választott bírósági tevékenység kifejtése.

Valóban határozottan tagadásba kell vennem a komoly törekvést. És addig míg ez így lesz Magyarországon a sport ezen ágai lendületet nyerni sem fognak. Felvirágzásról nem is szölok.

Kötelességemnek tartottam nézetemet szaklapban is elmondani az okból, mert többen tudva a szövetséget mult évben végbemennet megalakulását, azon hiszemből lehetnek, hogy talán épen én, mint kit akkor az a kitüntetés-ért, hogy elnökké választattam, nem teszek semmit a működés megkezdésére.

En e vádat nem tudnám elviselni, s mert mindenki gyanuját nem közli, mindenkit nem is ismerem, nyilvánított vád nélkül is kénytelen vagyok eljárásom igazolása végett felszólalni.

En az alakulás megtörténte után rögtön elküldtem az illető egyesületekhez a belépési felhívást, sőt, hogy az ügy ne késsék, abban mindjárt a választmányi ülést is kitéztem a következő tárgysorozattal, u. m.:

1. megalakulás, elnökhelyettes és tisztviselők választása,
2. a jövő évi rendes nagy gyűlés idejének meghatározása,
3. tagok felvétele,
4. versenyszabálytervezet kidolgozására bizottság kiküldése,
5. a jövő 1884. évi versenytartás ügyének megbeszélése,
6. versenydíjjak megszerzése,
7. az alapszabályok 3-ik (fenn közölt) szakaszában kitzűzött eszközök miképi és mily mérvbeni keresztül vitele,
8. indítvány személy- és hajószállítási kedvezményeknek kiszöközése iránt az összes vasuti és vízi vonalakon, illetve ez érdemben tájékozó adatok beszerzése,
9. indítvány az idei (1883.) és jövő évi tagdíjak hová fordítása iránt a nagy gyűlés elé terjesztendő határozatra nézve,
10. indítvány a magas kormányhoz felterjesztendő, állami díj alapítása iránti kérelemre nézve.

Felületem tehát mindjárt az első vál. ülés ügykeretében azon összes intézkedéseket, melyek a sport ez ágának lendületbe hozatalára keresztül viendők volnának.

Igen ám, de a kitzűzött ülést el kellett határozatlan időre napolnom, mert a 3 tag egyleten kívül a belépésre senki sem jelentkezett a gyűlés előttig, még a pozsonyi egylet sem tartotta érdemesnek e tárgyban rendkívüli közgyűlést tartani, hanem az ügyet a tavaszi rendes közgyűlés elé utalta.

En tehát a vál. ülést elnapoltam, különösen a pozsonyi egylet be nem lépése miatt. Mert a pozsonyi egyletre nagy fontosságot helyezek s helyeztem mindig. Oly kevés számbavehető egyletünk van az országban, hogy a szövetség működéséhez ő nélkül nem is foghat. Nincs értelme legalább 4 nélkül a szövetségnek. És az ő távolmaradása különben is megbénítaná a szövetséget működését.

Ez az én nézetem és ép ez okból addig, míg be nem lép jó kedvvel, őszintén be nem lép, ülést tartani sem itélem érdemesnek.

Ha a szövetségi vál. tagjai azt hiszik, hogy helytelenül járok el, kérem tudassák velem véleményüket.

Mielőtt azonban az ügyet elaludni engedném, tekintve az ügy nagy horderejét, lelkiismeretem még egy felszólalásra sarkalt s ezt teszem a jelen sorokban, felhiva az összes hazai evező és vitorlázó egyleteket, hogy e szép eszmét ne hagyják örökre elaludni.

Ha elfelejtették volna már tán a szövetséget nemes irányát, ám olvassák meg újra a V. és V. lapok tavali egyik számában az alapszabályokat, és ha a sport igaz barátai, gondolkozzanak azután a felett, hogy mily kevés anyagi áldozattal, mily nagy horderejű-célok felé tör.

És aztán tegyenek meggyőződés szerint.

Dixi et salvavi animam meam!

MIHÁLKOVICS TIVADAR
az orsz. evező és vitorlázó szövetség elnöke.

A vivő nők.

Minden úttörés megköveteli a maga áldozatát. Azok a bécsi kisasszonyok, akik szombaton és hétfőn bemutatták Budapest közönségének a nők vivását, elsőik ezen a téren, tehát úttörők s így az áldozat hozatalát ki nem kerülhették. S mit áldoztak föl? Hogy kissé kurtább szoknyácskában látni lehet a lábukat. Az pedig olyan kicsi, — hogy nem is érdemes róla tovább beszélni.

Annál érdemesebb szólni magáról a vivásról, mit e lányok cselekedtek. Belenyugodtak abba, hogy a hosszú uszályos ruha semmikép sem alkalmas arra, hogy abban tornázni lehessen. S hóbort volna az igyekezet: bárkit meggyőzni az ellenkezőről. Mutogatni azt a ruhácskát, s azt, ahol megszűnik a tornázásnak, a törvívásnak ezen követelménye. Hogy e lányok mégis megtették — mondám, az az ő áldozatuk, s ha került is bizonyos önlegyőzősükbe, tettek az egész társadalommal olyan nagy jót, melyért hála lehet mindenki, — s leginkább a férfiak, értői, méltányolói,

imádói a női szépségnek. Nem volt abban a szoknyácskában semmi frivol. Mert két ujnyi kilátszó harisnyadarabkában, a mi a ruha szándékos föllebbentésének a következménye, sokkal több a merész kihívás, mint abban, ha a kurta rokkolya kényszerűsége hagy födetlenül egy kis lábat. Aztán — mutogatni nem szükséges, de láthatja egy ember: a vivőmester. S annak az egynek a tekintete sokakkal egyszerre sem nőiségében, sem szemérmében nem sértet. Hivatkozunk az úszómesterekre külön?

A jótétemény, melyet az előadásoknak tulajdonítunk az, hogy megmutatták e lányok az egyedül lehetséges utat, melyel középosztálybeli nőink gondját viselhetik legfőbb büszkeségüknek: testük szépségének, s megerősíthetik, minden baj ellen edzetté tehetik legdrágább kincsüket, az egészségét. A legszegényebb néposztály elég testi munkával kénytelen, ami erőcsődését előmozdíthatja; a leggazdagabbnak rendelkezésére áll a drága lovaglás lehetősége, — s ma már mind általánosabbá kezd válni a „leggazdagabb“ osztály megszűnése, fölbomlása a szaporodó nagy tömegben. Mi marad még arra, hogy a középosztály női is el nem hagyják testüket puhulni, gyöngülni, ferdülni? Hogy gondosan igyekezzenek egészségük föntartásán, amely a test tértelenségével össze nem fér, a természet szépségének fejlesztésén, ami csakis gyakorlás által érhető

el? A torna és a törvívás. A tornázás pedig a nőkre csak zsenge korokban lehet üdvös 14—15 évükig. Azontul a testrészek fejlődése olyan arányokat ölt, mely tönkre teszi a természet sudor kárcsuságát, nagy kezeket ad és nagy lábakat, — tehát nők ennek többé hasznát nem vehetik. Marad a törvívás — a kard, mert több erő, s hogy úgy mondjuk, több durvaságot igényel, teljesen kívül esvén a számitáson.

Hogy mi a törvívás? Meg nem magyarázom, csak constatálni óhajtom: a test folytonos rhythmikus, erőteljes mozgása, tehát mozgás, gyakorlás s fejlődés; az ügyesség fokozása, tehát kitejlődése egy kiváló női bájnak: a kecsességnek; minden erőt igénybe vevő, de azért mindig finom, lánchoz hasonlító munka, mely egészséges pezsdülésbe hozza a vért, folyton jó étvágyat okoz egészséget nevel, tehát jó kedélyt is ad, s a legkedvesebb mulatsággal szolgál.

Látni kellett azokat a lányokat!

Amikor csak a legkisebbik is, egy jelentéktelen, szőke, félig még gyermekteremtés kiállott, a laikusok bizonyos jó szívű szánalommal mondogatták: Ugyan mit akarhat ez a csöpp! Hanem hát engarde! A két fleurel keresztződik, s a kicsike olyan finom, grace-vel telt állást vesz. Így kezd a figyelem reá fordulni. Aztán

megindul a vivás. A leányka dobbant egyet-kettőt; a keze gyorsan bökőd, az aczél villog, a test ingadozva hajlik előre hátra, látjuk benne az erőt a szépséggel párosultan, a természet báját fokozva az igyekvő művészet hatalma által s az arcza kipirul, a szemei ragyognak, s maga mosolyog hozzá olyan derülten, annyi örömmel, hogy kisugárzik belőle az a gyönyör, mit e kedves sport lelkületének okoz. S a néző kezdi nem látni azt, hogy miként ví, de annál figyelmesebben nézi, hogy miképp hat rá a vivás. Látja a vállak erőteljes szétfeszülését, a mell szoborszerű kidagadását, a karsu, de aczélérős csipő hajladozását, — s hajh! azokat a rózsás arcokat, amiknek a pirját a nézők között álló sok halvány arc kincsek árán se tudja megvásárolni, pedig kincset ér a szépségük. S mikor elvégezte a kis mutatványt, akkor a közönség viharos tapssal hódolt, tudva a kis leánynak, öntudatlanul pedig annak a rendkívüli jótéteménynek, mit a törvívás a nőknek nyújt.

Majd két leányka fogta közre a mestert; s gombos vitőrökkel úgy megcsiklandozták a hatalmas vivőt, ugy megostromolták, annyi hévvel és neki buzdulással intéztek ellene rohamot, — hogy a néző lelke előtt az olympi mulatságok egész sorozata merült föl, melyek ezt az eredményt előidézték; s a vivónak minden egyes mozzanata csak ahoz járulhatott hozzá, a mire a művelt osztály nőinek van legnagyobb szükségük; hogy olesó, mindenki által könnyen hoz-

VÍZI VELOCIPED.

záférhető módon nyújtson a nőknek olyan testgyakorlatot, a mely mindig finom marad, mindig élvezetes, s a kedélyre ép oly fölvidámítólag hat mint ahogy előmozdítja a vérkeringést, s az idomokat, izmokat egyaránt fejleszti.

Szerény soraimat tulajdonképen nőkhöz intézetteknek kellene tekintenem, s azért befejezésül még egyszer vagyok bátor a törvívás fontosabbik előnyét kiemelni; a törvívás nőkre nézve nem csak rendkívül hasznos, hanem — s bizonyos az a fontosabbik, — rendkívül kedvesen *mulatságos* is.

ADORJAN SANDOR.

Nevelési tornázás.

- Kedves doktor úr, kérem állítson ki két gyengességét bizonyítványt Elemér és Aladár fiaimról, hogy ne kényszeríthessék őket a közös tornázásra.
- Mit? ezt ön kéri? Ön? A legszenvedélyesebb tornász ismerősöm?!
- Nagy okaim vannak e kérésre kedves doktor ur.
- Tán csak nem történt valami komolyabb bajuk a fiuknak?
- Nem, és hogy ne is történhessen, éppen ezért . . .
- Ah! Ön is oly elfogult szülő lenne? Hiszen ha jól tudom a fiuk kitünően épek és erősek?!
- Épen ezen épségüket óvom, midőn . . .
- Ej uram, rossz apa az, aki oly jótékony gyönyörtől és üdvös dologtól fosztja meg gyermekeit, minő a tornázás.
- Ugy-e bár jól ismeri doktor úr az iskola-növendékek tornázási módját?
- Hogyne ismerném, hiszen az én fiam is előtornász és sokszor elmegyek gyönyörködve nézni.
- No lássa doktor ur, ezt én is számtalanszor tettem, sőt többet ennél elsajátítottam az összes torna-tanítási módokat, e téren éveken át gyűjtöttem és gyarapítottam elméleti és gyakorlati ismereteimet, tehát nem vagyok ebben egészen laikus; és mégis most arra töreksem, hogy ezen u. n. „iskolai köteles tornázás“ alól gyermekeimet kivonhassam.
- Hogy otthon puhuljanak és sáppadozzanak, mint kényes üvegházi növények?
- Ez még nem következett.
- Vagy tán otthon az apa lesz a gyermekeinek torna-mestere?!
- Nos igen!
- Ugy már egészen más! De mégis nem tudom belátni ennek helyességét midőn így a gyermek kiszakittatik játszótársai közül.
- Ah nem lesznek ők magukra, mert egész kis csapatot szervezek körülök majd.
- Még akkor is mi fogja pótolni nekik azt, mit egy nyilvános vetélkedés és fegyelmezett összműködés ad?!
- Elismerem doktor ur azt, hogy e tekintetben mindég hézagos fog lenni az otthoni kiskörű tornázás, de bőven ellensúlyozza ezt az, hogy minden egyes gyakorlat alkalom- és észszerűen lesz megválasztva, hogy minden bajtól óvó biztos segédkezés adatik.
- Azt gondolnám, e tekintetben nyugodt lehet minden szülő az iskolai tömeges tornázásánál is.
- Én nem vagyok nyugodt, valamint sok ezren szintén bizonyos aggodalommal bocsátják gyermekeiket a tömegbeni együttes tornázáshoz.
- Tudom, és méltánylom is ezt azokkal szemben, kiknek gyermekük testi vagy lelki állapota valami különleges ápolást igényel, de már minthogy ön is uram, aki . . .
- Bocsánatot doktor ur, mielőtt végkép megtagadná kérésemet, röviden elmondom tapasztalataimat és okaimat, a melyeknél fogva egy *otthonias kiskörű növendék-tornázást* százszor többre becsülök, mint egy nagyszámú növendék-csapatnak egy tanító és több gyermek-előtornász általi tornáztatását. Nem szölok arról, hogy bár nyíltan be nem vallva, de tényleg száz torna-tanító közül kilenczven a rakonezátlanabb növendékek testi fenytésével — tehát veréssel — tart fegyelmet; nem említem tanítói hibául fel azt, hogy igen sok helyen a csapatolás — még a tornaszerekeni szabad játék is — a növendékeknek megengedtetik; nem reflectálok azon mizeriákra sem, mely egyes helyeken maguknak a torna-tanítóknak készültségükből, torna-elméleti és torna-gyakorlati járatlanságokból erednek; sőt felteszem azt, hogy mindenütt a legkitünőbb tanerő áll a tornavezetés élén, felteszem azt, hogy a gyermek-tornászok mindegyike páratlan ügyességű a *segédkezésben*, felteszem azt, hogy a tornater a lehető legalkalmasabb és kitünően felszerelt még ekkor is azt mondom: *gyermekeink jelenlegi tornáztatásával teljesen megelégedve nem lehetünk.* A gondos szülő keble örömtől dagad, míg a torna-tanító vezényszavára tömegben játja a rend és szabadgyakorlatok szép menetét, de keble elszorul és untalan segédkezésre közbelépni kíván hol itt, hol ott, mihelyt kezdetét vették a *csapat szertornázások.* Itt a baj kedves doktor uram!
- Mit látunk? ne mondjunk nagyot, mondjuk: csak 80 gyermek 8 csapatban 8 szeren! Minden csapatban egy hasonlókorú gyermekelőtornász és egy csapat-rendtartó segédelőtornász. A tanító itt is ott is, huzamosabban egynél sem időz, csak zajt csillapít és fenytit ha kell. Az előtornászok szépen sorra mutatgatják a gyakorlatokat, kiki az ő kedvenc darabját mit senkiesem tud utánna csinálni, de próbálniuk kell, szerencsére nem történik esés, mert föltételeztük az „*ügyes segédkezést*“. Erre oda téved a tanító szeme, mire következik az újabb gyakorlat abból az unalomig megszokott elemi mozgásokból, miket 3—4-szeri ismétléssel végez a csapat. Most jó ismét valami új, valami szép, a csap-

pat ámul, irigyli az előtornász ügyességét, kettő három belefog hogy megmegrándítsa véle izmait, a többi „*pihen*“ vagy egymással, incselkedik. Ezután jön... azaz csak jönne egy más gyakorlat, ha az véletlenül kinem repült volna az előtornász agyából (Ez előtornász órák sok helyütt nem is az iskolai gyakorlatok elsajátítására valók, hanem arra, hogy azokon az előtornászok egyes műgyakorlatokat sajátíthassanak el, hogy a dístornázáson vélok diszelegni lehessen!) Következik a szerváltozás, már ekkor megvan a nagy ellentétek nyoma az arcokban. Az előtornászok arczaí neki hevíltek pirosak, testök minden mozdulata ruganyos elemőkben vannak; még egy két buzgó csapat-tag, a ki híven nyomozni igyekezett előtornászát, izzadt, hevült, kidülöben van; a legnagyobb része azonban, mintha eddig még csak nem is mozgott volna, hideg, közömbös, mélabus. A második szertornázás végeztével ott állnak aztán előttünk oly állapotban, hogy $\frac{1}{4}$ -ét szeretnénk visszatartani még egy órai tornázásra, $\frac{1}{4}$ -ét meg szeretnénk büntetésből itt fogni rossz magaviseletük miatt, $\frac{1}{4}$ -ét pedig orvosi kezek alájuttatnánk, hogy testdörzsölés — szabályos lehités és egyéb 'gondozásokkal megelőzzük valami utóbajt.

És mit csinál most egy lelkiismeretesebb tornatanító ezen bajok eloszlatására. Megduplázza az előtornász órákat, elméleti oktatásokat és gyakorlati utasításokat osztogat, sőt még *tornakártyákat* is ír nekik és kiosztja köztök a szerént, hogy ki melyik szeren fogja legközelebb vezetni csapatját. Ezen tornakártyákról aztán az illetők szépen leolvassák a gyakorlatok műszaki leírását. Első nap még értik, második nap török rajta fejüket, harmadik nap elfelejtik. Sőt a tanító maga is akkorra már beleún és nem gyártja tuczat számára e *kártyákat.* Ez czéltévesztett munka is. Hány felnőtt sőt hány tanító is meg-megbotlik itt, hogyan járhatna egyenesen egy gyermekész anyai sajátos hangzású és szerkezetű tornaműszó tömkelegében?!

Sokkal ügyesebb a fenténél azon tornatanító, ki minden áron azon törekszik, hogy minél több *egyfajta tornaszere* legyen, hogy így képes legyen még 20—30 növendéknél is többeket — akár 100-at is — vezényszóra saját vezetése alatt tornáztatni. Ez dícsőeszmé, az osztálytornázás igen régi, mégsem avult, igen kedvelt, de csak ott uralkodik, hol 20—30 növendék van együtt. Miért?! Mert az eddigi tornaszerekkel 4—6 egy fajta tornaszert telállítani drága is de hely sincs rá elég. De ha volna is elegendő ily szer és hozzá tér még akkor is azt mondanám: *gyermekemet nem szívesen bízom tornatanítómra, ha az osztály tornázásnál is nem alkalmas előtornászokat, a kik testi erejüknél, fogva ts képesek a segédkezésre.* Nagyon szép az, midőn például 4 alacsony nyujtóra egyszerre 8 növendék vezényszóra magától felgrik ülésbe és onnét térdcsuklóban hátra lefordul állásba; de inkább szeretem nézni, ha gyermekem és a többi mellett is egész közelben áll és segédkezik, vigyáz egy erőteljesebb előtornász, ha szemre nem is oly szép, de bajtól biztosítva lesz így a gyakorlat.

Kedves Uram! Közbeszólás nélkül hallgattam, mert nekem is van tornász-fiam és meglehet arról győződve, hogy ezután nagyobb figyelemmel kísérendem ez ügyet, mert nekem legalább ily visszás színben sosem tűnt fel a növendéké tornázása. De igen szeretném azt tudni; dehát miként gondolja ön megvalósíthatónak azt, hogy minden növendék minden eséstől, bajtól óva rendszeresen tornázhassék.

— Egyik mód benne az, hogy annyi tanító volna alkalmazva, a mennyi 20—30-as csapat képezhető ez összes létszámból.

— Ez drágítja a tanítást.

— Vagy csekély díjazás mellett alkalmaztassanak a felsőbb osztály okból előtornászok az alsóbb osztályokban.

— Ez szintén költséges és a kisebb népiskolákban kevés felnőtt ifjú akadna.

— Marad tehát azon egyetlen egy mód még hátra: *tornaszerek szaporításával vagy ujjiadásával lehetségessé tenni azt, hogy egy nagyobb osztály is egyszerre osztálytornázást végezhesen.* Vagyis: 8—10-sével egyszerre végezzék a növendékek egyugyanazon gyakorlatot *tanítói vezetéssel és külön (8—10) előtornászok segédkezésével.* Mig ez meg nem történik, addig a szülők, mindég félve várják haza gyermeküket, nem-e jönnek vagy hozatnak sérülésekkel haza. Bizom abban, hogy torna tantestületeink és sok derék tanfériaink méltó figyelmökre érdemesítik az ily töprengő szülők nézetét és épugy keresni fognak módokat a tényleges bajok elhárítására, a minthogy felfogják szavaikat emelni szóban és írásban tangyületekben és hírlapokban. Egylőre hát nem kérem kedves doktor urat azon gyengességét bizonyítvány megírására sem, mert hátha tán csak az én egyéni felfogásom gyengességéről tenuskodik ezen szólásom is?!

BÓNÉ GYULA.

A legkitünőbb sulyemelések.

(Egy kis statisztika.)

A kő és vas sulyok emelése mondhatnánk oly régi, a minő maga a kő és vas. Testgyakorlati czélből való üzése bár egy kissé korábbi keletű is ugyan, hanem azért a világ minden részében el van terjedve.

Magyarországon a mióta csak a torna és atletika meghonosult, rendszeresen üzik a sulyemelést s e czélra inkább használják a vasat, mint a követ s a vasban is inkább a körte vagy golyó alakut, mint a rudat.

A Magyar atletikai club idei tavaszi viadalán verseny sulyemelés lesz, az e versenyre trainirozókra nézve bizonyára különösen érdekes lesz egy kis statisztikai kimutatás a sulyemelésben eddig elért legnagyobb eredményekről. Láthatjuk ebből, hogy gyakorlattal e téren is mennyire lehet vinni.

A legnagyobb eredmény a kezekkel való emelésben 1384 angol font = körülbelül 1255 vámfont, melyet Leussing H. Cincinában 1880. marc. 31-én emelt. A nevezett athleta ezen súlyt két kezével térdeinek kifeszítése által a földről fölemelte.

A kötéllel való emelésben legjobban kitért Curtis W. B. New-Yorkban ki 1868. decz. 20-án 3239 angol fontot vagyis 2938 vámfontot emelt. Az e célra készült hevederugy volt alkotva, hogy a vállak és a derékon a tehernek csak aránylagos kis része esett, holott a fősúly a csipőkre nehezedett, melyek erős övedző által voltak körül fogva.

A súlyzók kitolásában a legjobb amerikai amateur eredmény Parnell R. A.-é, ki 1874. jan. 31. New-Yorkban egy 201 angol vagyis 183 vámfontnyi súlyzót mind két kezével a földről a vállához emelte s vállától egyik kezével kitolta.

Curtis W. B. 1859. ápril 10. Cicagóban 2 súlyzót, melynek mindegyike 100 ang. vagyis 90³/₄ vámfont, mindkét kezével a vállhoz emelte s onnét kitolta. 94 vámfontot válláról 11-szer kitolt Darmely C. D. New-Yorkban 1878-ban 90³/₄ vámfontot Robinson G. M. San-Franciscóban 20-szor nyomott ki válláról 1875-ben. Ugyanő 1883-ban 45 v.-fontot emelt fel 80-szor. Roche C. W. W. San-Franciscóban 1875-ben 22¹/₂ vámfontot 450-szer nyomott fel. 11 vámfontot Cicagóban 1873-ban 14.000 kitolt Corcoran A.

A magyar tornászok és athleták kétségkívül még messze állanak az óriási számoktól, de ha jó egészségre kiállják az idegenekkel a versenyt, akkor valóban nem sajnálhatják, hogy azok ilyen eredményben túl is szárnyalják őket.

Népiskolai új tornaszer.

— Képpel. —

Az első számunkban már általánosságban ismertetett tornaszernek most különböző alkalmazását mutatjuk be.

A korlátnak legnagyobb baja e szeren, hogy a magas oszlopok miatt végein a ki- és beugrásokat nem csinálthatjuk, de e mellett nagy előnye, hogy könnyen tehetjük feljebb és lejjebb, a mint a gyermekek nagysága, vagy a gyakorlatok milyensége kívánja.

Sőt szélességét is változtathatjuk az oszlopok belső vagy külső oldalára tevén fel a korlát rudakat.

I.

Képünkön (1.) a kis tornász terpesztett lábakkal ülve törzsét hajlítja le és nyújtja fel.

II.

A gyermekek tornázásában nélkülözhetetlen lebegőfát is párosával lehet alkalmazni s mint képünk mutatja (2.) a gyermekek párosával összefogódzva lépkedhetnek rajta végig.

Új tetszetős és baj nélküli gyakorlatokat végezhetnek a tornászok a lebegő és nyújtó rudat egy oldalra téve fel.

III.

Képünkön (3.) a gyermek, hogy járásában le ne essék, a nyújtó felett kezeit összekulcsolja.

Ez új tornaesernök fő előnye az, hogy a gyermekek minden testgyakorlatához hozzá lehet alapítani, tehát mindenféle gyakorlatot lehet rajta végezni.

Sőt ez új szer a gyakorlatoknak új alakjait is teremti.

Igy például a 2. számú ábránkon látható gyakorlat egészen új s a hettős betegfán a különböző összetett gyakorlatok egész sorát kombinálhatja a tornatanár,

Hasonló képen új gyakorlat az is, melyet a 3. számú ábránkon mutat. lebegőfának nyújtóval való összetétele ez s a kétszer gyakorlatainak összetételéből ismét új gyakorlatokat kontinálhatunk.

Tanfériaink figyelmébe mindenesetre melegen ajánljuk ez új szer, mely olcsóságánál fogva és mindenféle gyakorlatra való alkalmazhatósága miatt kétségkívül megérdemli, hogy az illetékes körök komolyan foglalkozzanak vele.

Budapest-Gödöllői versenyek.

A fővárosi és vidéki testgyakorló egyesületek tagjai és barátai közül hatvanan f. év május 22-én gyaloglási és velocipéd versenyeket rendeznek az alábbi propezióziók szerint.

I. *Verseny gyaloglás* Budapestről Gödöllőre. Táv 27 km. Nyitva mindazon magyar amateur gentlemanek részére, a kik versenygyaloglásban mint győztesek nem vettek részt. Első és második beérkezőnek emléktárgyak. A verseny legkevesebb 5 pályázóval tartatik meg. Tét 1 frt. Bánat 2 frt. — Ezen verseny első győztese 1883. ápril 15-én *Vessa György* a M. A. C. tagja volt 3 óra 3 percz alatt.

II. *Távgyaloglás* Budapestről Gödöllőre és vissza. Táv 54 km. Nyitva minden magyar, osztrák és német amateurök, gentlemanek számára. Első, második és harmadik beérkezőnek, ha a kitézött utat 7 óra 30 perczen belül teszik meg, emléktárgyak. A verseny három pályázóval is megtartatik, de akkor csupán az első beérkező nyeri el a kitézött díjat. Tét 2 frt. Bánat 4 frt.

Ezen verseny győztesei voltak: 1883. ápril 12. *Vessa György* országos bajnokjelölt (Szabadkán) 6 óra 58 percz és 30 másodpercz alatt, és *Jurisztovszky Miklós*, a N. T. E. tagja, 1883. ápril 22-én 6 ó. 57 p. alatt.

III. *Versenyfutás Gödöllőn*. Táv 1000 m. Nyitva a magyarországi sport-egyesületek tagjai számára. Az első és második beérkezőnek, ha a távot 3 p. 45 mp. belül teszik meg, emléktárgyak adának. Ezen verseny 2 pályázóval is megtartatik, de akkor csupán az első díjaztatik.

IV. *Nemzetközi Bicycle-verseny*. Budapestről Gödöllőre és vissza. Táv 54 km. Nyitva minden amateur gentleman számára. Tét 5 frt. Bánat 10 frt. Első a második beérkezőnek tiszteletdíj, ha a pályát 5 ó. 30 p. belül teszi meg.

Ez utat 1881. aug. 10-én *Vermes Nándor* országos viador (a szabadkai versenyeken) mint győztes 4 ó. 54 p. 19 mp. alatt, ugyanezt pedig 1881. szept. 14-én 4 ó. 46 p. 12 mp. alatt tette meg.

V. *Háromkerék-verseny*. Táv 27 km. Gödöllőről Budapestre. E első és második beérkezőnek, ha a kitézött távot 3 órán belül teszi meg, emléktárgyak.

Általános megjegyzések:

1. Nevezési határidő 1884. évi május hó 15. déli 12 óra. Távi-rati nevezések el nem fogadtatnak.
2. A hatvanas versenybizottság elhatározta, hogy azon győztes, kinek eredménye minden eddig elért nemzetközi eredményt felülmul, nagy aranyéremmel díjaztatik.
3. Mindezen versenyeknél a M. A. C., a B. V. E. E. és a B. K. E. általános és részletes verseny szabályai mérvadók.
4. A nevezések, melyeknek az illető verseny megjelölésén kívül az illető vezeték- és keresztnévét, versenyszíneit, lakhelyét és polgári állását kell tartalmazniok, a tét és bánat csatolása mellett *Vessa György* urhoz, Budapest IV., hatvani-utca 15. intézendők.
5. A hatvanas verseny-bizottság fentartja magának a jogot a nevezéseket elfogadni és visszautasítani.
6. Tét és bánat nélküli nevezések érvénytelenek.
7. Minden versenygyaloglót e célra felkért velocipedista fogja kísérni.
8. Az ünnepélyre a részvételi jegy ára 50 kr., melyet a közreműködők is váltani kötelesek. Kaphatók: *Bély Mihály* tornatanár urnál a budapesti torna-egyletben (Budapest I., Attila-utca), *Vermes Lajos* országos bajnokjelölt urnál, a N. T. E.-ben (ősz-utca), *Schleinz Károly* művezető urnál a budapesti Vasparipaegyesület „Előre” helyiségében (Lipót-utca 43.) *Rossi Nándor* alkapitány urnál, a budapesti Kerékpár-Egyesületben (Ujvilághelyiség, Fegyvergyár-utca).

Kelt Budapesten, április 1.

A 60-as Versenybizottság nevében:

VESSA GYÖRGY, OTTOMÁNYI OTTOMÁNYI FERENCZ,
orsz. bajnokj., a Versenybizottság titk. a Versenybizottság elnöke.

A múlt év sport-eseményeiről a „Vadász- és Verseny-Lap“ egyik nem régi számában táblázatos kimutatást közölt, melyből néhány adat kimaradt. Így a balaton-füredi bajnoki evező-verseny győztese Mihákovics Tivadar, továbbá a nemzeti hajós-egylet egy négy evezős csapatja, mely kormányos nélkül a vándordíjért versenytárs nélkül állt ki s ugyancsak a nemzeti hajós-egyletnek egy négy-evezős csapatja, mely kormányossal győzött a balaton-füredi versenyen, kimaradtak a statisztikai kimutatásból.

Az osztrák **Champion Hintermann Heinrich** a bécsi „Donauhört“ csónakázó egyesületből kilépett, s jelenleg a bécsi „Turner Ruder Club“ tagja, mivel különösen sokat nyert az egylet most, a vízi-sport évadjában, tagjai közé számíthatván a világ első rangú evezősei egyikét.

A bécsi regattá-ra igen nagy készülétek folynak az ottani csónakázók közt, hat bécsi csónakázó egyesület tagjai trainiroznak a küzdelemre, s valószínű, hogy a francziák és a frankfurtiak is részt vesznek abban.

A berlini **velociped-club** nagy esütörtökön Brandenburgba éjjeli kirándulást rendezett; az ottani és genthini clubok ezen kirándulásról eleve értesítettek. Öt perczel éjfélelőtt történt az elindulás a club-kelyiségtől, hat bicyclista és egy tricyclista vett részt, utóbbi Potsdamban visszamaradt, E 32 kilométernyi távolságot igen szép eredménnyel a legkisebb pihenés nélkül a bicyclistákkal együtt tette meg. Potsdamig kedvezően világított a hold, de itt beborult ég és a kirándulók kénytelenek voltak az ut legfáradtságosabb részét Potsdamtól Brumgartenbrück-ig sötétségben tenni meg. Miután a 40 kilométernyi utat 3 és 1/4 óra alatt megtették 20 perczigyi pihenőt tartottak, hogy az utat Brandenburg megállás nélkül megtegyék. — A kirándulók 2 perczel 6 óra után Brandenburgra érkeztek, mely Baumgartendrücktól 30 kilométernyi távolságban van: az ottani Bicycle-club küldöttjei a kirándulókat a legnagyobb szívélyességgel fogadták.

A prágai **„Vereinigte Eis- und Ruderclub Regatta“** ezen hóban tartott közgyűlése nyomán közöljük a Clubnak múlt évi működését. Ugyanis nagyobb versenyeken felléphetés végett 2 újabb versenycsónakot szereztek. Résztettek két külön nemű csónakokkal a Raudnitz Athletic-Club által rendezett versenyben és a drezdai „Albis“ evező-egyletnek nemzetközi Regattáján. Egy számban a prágai Club győzött, más két számban másodikként ért a célhoz. Két nagyobb evező-kirándulást tettek Drezdáig (221 kilométer), továbbá egyet Raudnitzig, egyet Melnikig, 142 kirándulást 2 klm.-nél tovább, melyekben 744 tag vett részt. A Clubnak a nyári szezónban 51 tagja volt, a téli szezónban pedig 109.

„A Cyclists'-touring club“ „konzul“-aivá kineveztették: *Budapest* **Kosztovics** László a „kerékpár-egylet“ alelnöke, Bécsben **Hildebrand** Th. és Fiumében **Mohovics** D.

„HERKULES“

Általános testgyakorlati képes hetilap.

Előfizetési ára:

Negyedévre 2 forint. — Félévre 4 forint. — Egészévre 8 forint.

Az előfizetési pénz legelőszörűben póstautalványon a kiadóhivatalba **Aigner Lajos** könyvkereskedésébe (Budapest, Váci-utca 1. sz.) küldendő.

A jeles munkatársak folyton szaporodó névsora biztosítékot nyújthat a lap tartalmának értékére.

A torna szakértői és kedvelői közül a következők ígérték meg szives támogatásukat: **Berecz Tivadar**, **Bokelberg Ernő** (N. T. E. művezetője és a „Tornaügy“ szerkesztője.) **Dr. Biró Géza**, **Gergelyi Jakab** (az ó-budai tornaegylet elnöke.) **Hafász Zsigmond** (M. A. C. művezetője.) **Dr. Herczeg Mihály**, **Dr. Hajnóczy R. József**, **Jenny Antal** (budapesti tornaegylet elnöke.) **Keresztessy Sándor** (N. T. E. vívó- és torna tanára.) **Magvassy Mihály** (tornatanár.) **Porzolt Lajos**, **Dr. Reich Miklós**, **Dr. Szadeczky Lajos** (tornatörténet.) **Szafka Manó** (tornatanár.) **Szedlaczek Lajos** (a „Tornaügy“ szerkesztője.) **Szöke István** (a „Tornaügy“ szerkesztője.) **Dr. Torday Ferenc** („N. T. E.“ orvosa.) **Dr. Zsinger László**, **Zsinger Mihály** („Bp. T. E.“ művezetője) stb.

A különböző testgyakorlatok kedvelői közül pedig a következők ígérték meg lapunknak szellemi támogatásukat: **Adorján Sándor**, **Dr. Baintner Hugó** (Kolozsvár.) **Br. Braunecker Ármánd**, **Desseffy Arisztid** (a „M. A. C.“ alelnöke.) **Egerváry Gyula** (a „Vadászati védegyelet“ titkára.) **Gr. Eszterházy Mihály** (a „Balatoni vitorlázó egylet“ és a „Galamblovész egylet“ elnöke.) **Dr. Felméry Lajos** (Kolozsvár.) **Fülepp Kálmán** (a „Nemzeti hajósegyelet“ igazgatója.) **Hentaller Lajos**, **Kacsóh Lajos**, **Kalmár István** (Szeged), **Komlódy Gyula**, **Kosztovics László** (a „Kerékpár-egylet“ alelnöke.) **Gr. Kinszky Nusi**, **Kisbaári Kiss Ferenc** (a „M. A. C.“ I. alelnöke.) **Dr. Lisznay Elemér** (a „M. A. C.“ orvosa.) **Dr. Molnár Ignác** (Berlin), **Mihákovics Tivadar** (Győr.) **Dr. Milko Izidor** (Szabadka), **Gr. Nádasdy Ferenc** (a „Vadászati védegyelet elnöke“) **Papp Józsa**, **Pataky László** (Páris), **Perlaky Kálmán**, **Rákossy Viktor**, **Sárány János** Ferenc (a „Vadász- és Versenylap“ s a „Vadászlap“ szerkesztője), **Somogyi Gyula** (Bécs), **Sziklay János** (a „Balaton-egylet“ titkára), **Szokolay Kornél**, **Gr. Teleki Géza** (a „Hunnia“ csónakázó egylet elnöke.) **Legifj. Gr. Teleki Sándor**, **Dr. Varró Indár**, **Vermes Lajos** (az „Előre“ vasparipa egylet alelnöke.) **Gr. Zichy Jenő**, **Gr. Zichy Rezső**, **Zmertich Iván**, **Dr. Zsögöd Benó** (Nagyvárad) stb.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Dr. K. Zs. (Bpest) Szívesen. — B—1 F. (Bpest) Kivánságát egyelőre nem teljesíthetjük. — NIGRINYI FERENCZ urnak (Szolnok). Jó lélekkel egyet sem ajánlhatunk s jelenleg is épen azon fáradozunk, hogy egy olyan könyv kiadását lehetővé tegyük, mi még ez év folyamán valószínűleg sikerülni is fog. P—T L—s-nak. csak kéziratban van ilyen, de kinyomatva nincs. — B. V. (Bécs) E számunk az illetőket bizonyára érdekelni fogja. — MARKULES. Nem közölhető. — Több kéziratról jövőre.

Mumm, Mercier. Moet et Chandon, Heidsick, Cliquot, Roederer pezsgők, hamisítatlan francia Cognac, — Brizard — Bordeaux, Focking — Amsterdam, Benedictine — Fécamp, Chartreuse — liqueur, — Bordeaux, Rajnai, Spanyol, Olasz, Afrikai borok

valamint

magyar és erdélyi, asztali és pecsenye borok

raktára

Lobmayer János Ferencznél

BUDAPEST,

10 IV., Károly-körút 18. szám. 3—2

Árjegyzékkel kívánatra bérmentve szolgál.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható hiteles közszövevény folytán ezen intézet legmelegebben ajánlható.

Titkos betegségeket

hugyesőfolyásokat és sebeket, az önfertőzés utóbjait, az elgyengült férfierőt, magömléseket, a bujakornak utókövetkezményeit, nőknél fehérhályást, bármennyire is idültek, valamint mindazon női betegségeket, melynek a magtalanság egyik fő-
okozója és bőrbetegségeket gyógyít új gyógymód szerint biztos sikerrel gyorsan és alaposan

Dr. GARAI ANTAL

orvos, sebész, szülész és szemész tudor, volt cs. kir. osztály-örvos.

RENDELŐ INTÉZET:

Budapest, VI. ker., gyár-utca 3. II. em., bejárat a lépcsőről, a sugár-út és király-utca közt.

Rendel: naponta 10 órától d. e., egész 4 óra délutánig, este 7 órától 8 óráig. — Díjazott levelekre a legnagyobb figyelemmel választolnak és gyógyszerekről gondoskodtatik.

3

Nőknek külön váróterem.

4—4

Aigner Lajos könyvkereskedése.

(Budapest, IV. Váci-utca 1. sz.)

Abafi L. Mikes Kelemen	60 kr.
„ Tréfás népdalok	40 kr.
„ Szerelmi népdalok	40 kr.
„ Gücseji népdalok	40 kr.
Porzolt Kálmán: Szerencsétlen furulyások. Elbeszélések.	1 frt 40 kr.
„ Párbaj. Színmű 1 felv. (A nemzeti színház adatott 1881-ben)	40 kr.
Czakó Zsigmond: Leona	20 kr.
Mayer F.: Czuczor élete és költészete	20 kr.
Rényi R. Petrarca mint hazafi, tudós és költő	20 kr.
Ányos Pál költeményei	40 kr.
Balázs Sándor. Vig elbeszélések 1 frt 50 kr., kötve	2 frt 50 kr.
Endrődi Sándor költeményei 2 frt, kötve	3 „ —
Jókai Mór. Észak honából. Muszka rajzok. 1 frt 20 kr., kötve	2 frt, diszkötésben
	2 „ —